I

Liber Ordinis,
sive
Rituale abbatiae Werthinensis.

C 49

[illegible]

N aduentu dñi dnica die

[illegible]
[illegible]
ad mg[illegible]
ad vigili[illegible]
[illegible]
[illegible]
celebratur[illegible]
in excelsis[illegible]
ad vesper[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]
posita de [illegible]
[illegible]
excepto [illegible]
ro septim[illegible]
anno [illegible]
ieiunior[illegible]
nis a [illegible]
feria [illegible]
natione [illegible]
conventio [illegible]
cantatur [illegible]
vero [illegible]
tertia [illegible]
Scienda[illegible]
[illegible]
tatur. [illegible]
rit non [illegible]
Illa ver[illegible]
Qu[illegible]

Incipiunt Ecclesiastica officia de Adventu dni.

IN Adventu dni Dnica prima Isaias propheta incipiatur, ad vigilias, et deinceps tot⁹ legatur per adventu, no solum ad vigilias dnicis et privatis dieb⁹ sed et in Refectorio prout temp⁹ expetierit, In eade qq3 dnica una tantu lāpas ardeat ad maius altare, et maior missa ab ebdomadario misse celebratur, ad quā cātatur mediu Kyrieeleyson sine Gloria in excelsis. Item in adventu quotidie dicitur Dnicalis coll^a. ad vespas et ad laudes et ad missam, exceptis missis defunctorum et dieb⁹ iiij^or temporum non dicatur ad laudes nec ad missam. Eisde qq3 dieb⁹ quando com. de aliquo sancto fuerit facieda ad vs vel ad laud et ad missam, tuc pri⁹ fiat com. de Adventu postea de s^to. Ad comemoratione de b. Maria vgine ad l, vs. et ad missam usq3 ad vigilias natalis dni festo conceptionis excepto q^tidie dicitur coll^a. De⁹ qui de b. Marie, In feria vero septimana eiusde advent⁹, ieiunia iiij^or tepo͡rum omni āno sūt agenda, et omilie Evangeliorum ad ipsas tres dies ieiuniorum ptinentes ad vigilias legende, quarum prime lectiones a diaconis quos cantor voluerit, pronūtiande sunt, et feria 5 eiusde septimane Sermones s^ti Augustini de Incarnatione dni videlicet Legim⁹ s^tm Moysen Et vos inquam convenio o Judei ad ~~nocturn~~ vigilias sunt recitāde, et ipsa die cantetur missa in covento de dnica viz Gaudete, Si q^ndo vero festivitas S^ti Thome apli in eade feria v evenerit, tertia feria eiusde septimane pnotati sermones legatur. Sciendum tamen q^d ana illa que 5ta die ante die nativitatis intitulatur ad Bndcs sicut in antiphonario notatur. idest Nolite timere, etiā si ipsa dies v dnica evenerit, non omittatur sed dicatur sed dicatur ad Bnedict⁹. Illa vero de dnica idest Ave Maria remaneat,

Quomodo per hyeme privatis dieb⁹ ad vigilias dividantur Responsoria,

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Omnia respons. que cantantur a Kl. Nouembris usque in Pascha dominicis diebus et secundum post octaua Apparitionis scilicet hodie in Jordane diuidantur trina per singulos dies priuatis diebus usque ad 6am feriam. Sexta uero feria repetantur a capite, exceptis illis diebus que habent propria R. i. et ante Natale domini, et post et ante pascha, et du canitur Domine ne in ira tua. Porro Aspiciens quod in dominica cum tribus uersibus canitur quotiens priuatis diebus repetitur cum solo ultimo uersu cantabitur. Quod si aliqua festiuitas xij lectionum interuenerit illa tria R. que dicenda fuerat in ipsa quam occupauit festiuitas dicatur ea die que uacua fuerit festiuitate. De uigil. Natiuit. dni.

IN uigilia Natiuitatis dni post nocturnos more solito uigilie pro defunctis agantur et omnia sicuti priuatis diebus persoluatur cum flexione genuum usque ad vesperas Natalis dni, excepto quod missa illius diei post primam sine flexione genuum et ea ueneratione qua dominicis diebus canitur sit celebranda. Ad quam una tantum oratio dicatur nisi forte presens defunctus fuerit, Et prophetia Ysaie ante Epistolam a quolibet fratre rogato a Cantore legatur. In capitulo autem post primum uersum prime lectionis que sic incipit Jesus Christus filius dei in Bethleem Jude nascitur; totus conuentus pro ueneratione sancte Natiuitatis prostratus orationem dominicam cum simbolo dicat, et abbate uel priore si Abbas defuerit surgente ceteri etiam se erigant, et resideant, lectorque tunc reliqua lectionis prosequatur. Si autem uigilia Natiuitatis dni dominica die euenerit, ita celebratur,.

Jnuitatorium Leuate capita In primo noct. ana Domine in uirtute, ps. Ipsum, et Deus Deus meus respice, vrs. Hodie scietis quia ueniet dns. Lectiones uero que in ipsa dominica iiija in aduentu dni in libro lectionarij scripte sunt idest Audite me qui sequimini quod iustum est, et queritis dnm in 1o et 2o noct.,

fratribus de choro. signum pulsetur a sacrista. et uti mos est festiuis diebus internallum custodiri. inter matutinas laudes et primam. ueniant fratres in chorum et faciant solitam orationem. Post primam autem intret capitulum. De octauis domini. vi

In tribus autem diebus sequentibus missa matutinalis erit puer natus. In prima die istorum scilicet in die sancti stephani ad hanc predictam missam prima collecta erit concede quesumus omnipotens. secunda Da nobis quesumus. Deinde epistola apparuit gratia. Euangelium. Exiit sermo. Jn secunda autem die sancti Johannis euangeliste. prima collecta erit Concede quesumus omnipotens. secunda ii. Ecclesiam tuam tertia Da nobis. Deinde epistola. Apparuit benignitas. Euangelium Pastores loquebantur. In die sanctorum Innocentum. prima collecta erit Concede quesumus omnipotens deus. iia. Deus cuius hodierna. Deinde Da nobis. in iiij loco Ecclesiam. Epistola Apparuit gratia. Euangelium exiit edem. Notandum tamen quia si in die sancti Stephani dies dominica occurrerit vel plenus defunctus superuenerit ad missam matitunale In die sancti Johannis Epistola Apparuit gratia. Euangelium Exiit edem dicatur. In die uero sanctorum Innocentum. Epistola apparuit benignitas Euangelium Pastores loquebantur. Similiter si in die sancti Johannis dies occurrerit dominica vel plenus defunctus superuenerit. In die Innocentum Epistola apparuit benignitas Euangelium Pastores. Ipso die ad vesperas Prima comemoratio fiat de sancto Thoma, deinde de Natiuitate, et de octauis sanctorum Stephani et Johannis, Missa matitunalis de Natiuitate domini, secunda Collecta de Sancto Thoma, iija Stephani iiij Joanis va Ecclesie, Quod si dies dominicus fuerit in laudibus primitus fiat comemoratio de dominica ij.

dominica .i. Dum medium silentium. prima de nat deinde de octauis sanctorum per ordinem.

Missa mat. Dum medium sit. Prima collecta. Omnipotens sempiterne deus dirige.
Secunda. Adesto domine. Tertia. Concede. Epistola de oct. secundum. Ad vesp.
sup ps. dicatur una ant. Iste sanctus. In crastino sancti thome nisi
dominica fuerit: peractis nocturnis mox pergant fratres more solito
legere ad luminare. et post laudes sine intervallo prima sequatur.
qua dicta missa celebretur ut aliis ferialibus diebus. Puer natus est.
Collecta. Concede qs. Deinde de Innocentibus. Cum ho. Epistola Apparuit
gratia. Ewangelium Exiit edictum. post missam vacent fratres lectioni usque
ad horam secundam. Deinde dicta tercia eant in capitulum. et post ea ad opera
manuum. Sed et hoc notandum quod ad vigilias huius diei expositio evan
gelii scilicet Exiit edictum legenda sit et pronuntianda a quolibet diacono.
ut in xij lectionibus fieri solet. Quod si dies hec dominica fuerit, sicut in libris continetur ita fiet.

Prima semper [illegible] diebus [illegible] misse disponat singulis an

dominica que post diem nativitatis domini evenerit officium [illegible] vij
Dum medium s. ad missam matutinalem dicatur. Similiter prima semper dominica que
post diem apparationis evenit officium In excelso throno ad missam mat.
cantetur. excepto quod si in eadem dominica officium Omnis terra simul cum
historia Domine ne in ira propter celebritatem instantis septuagesime fuerit
canendum. In excelso throno in crastino apparitionis dicatur. Et notandum
quia cum dies dominicus tertio die post theophaniam et deinceps usque ad
oct. apparitionis evenit omni die post oct. apparitionis ad laudes et ad
vesp. collecta Vota qs domine usque in subsequentem dominicam qua Omnis terra
cani debet continetur. Eadem quoque missa id est In excelso throno per eosdem di
es videlicet post oct. apparitionis secundum quod in sententia de missis pri
vatis diebus dicendum ordinatum est dicetur, si tamen officium Omnis terra in
ipsis octavis vel ante decem non fuit. Cum autem inter septima
nam illam qua cantatur In excelso throno et lxx quinque venerint ebdomade
tunc Omnis terra duabus primis. Adorate deum vero tribus ultimis cantetur
ebdomadis ita ut unaquaque septimanarum illarum quibus Omnis terra

canetur sua ppria hat collectam cu eplis et ewaglio ad
ea ptinetib. et ultime septimane quib adorate canetur simili-
ter. h. e. in. pma ebd die officiu Omnis terra. Collecta Omps sempitne ds
qui ce. epla habetes donat. Euangeliu Nuptie fce st. Scda ebd
ite officiu. Omnis terra. Coll. Omps sempitne ds infirmitate. Epla
Nolite esse prudetes. Ewanglm Cu descendiss ihc. Tercia ebd officiu
Adorate. Collecta. Ds qui nos in tatis. Epla Nemini quicq. Ewanglm
Ascendente ihu. Quarta ebd ita Offm Adorate. Coll. Familia tua.
Epla. Induite uos. Ewanglm. Simile e regnu c. h. qre. Quinta
ebd ite officiu Adorate. cu supradca coll. epla et ewanglio. Cu u
infra pdcor terminu. iiii uenint ebdod te ois tra duab pmis.
Adorate u duab ultimis canat. Cu u nisi tres infra pdcor ter-
minu ueni ebd. Omis tra pma trium illar hebdomadar cu pmis
duab collectis scilz. Omps sempitne qre. Omps sepitne infirmit cu
eplis et ewanglio ad ipas ptinetibz dicatur, ita scilz feria qnta
Omps sempitne ds. ad laudes incipiat. ipaq die missa Ois tra
cu epla et ewangelio ad ipam ptinetib dicat et usq in sabbatum
ulta ad uespas qua laudes teneat. Reliqs vero duab ultimis eb-
domadib. uti sup in iiii ebdomatib descptu e agat. Et cu infra sepe
memoratu tminu ab in excelso thno usq ad lxxma no nisi due
uenit ebdomade in pa qde uti in trib descriptu e fiat. Scda u q
cantabit Adorate deu de duab coll. scilz Deus qui nos in tantis et
Familia tua. cu eplis et euagelijs ad eas ptinentib agat simile.
Qn u una sola ebd. int illa de in excelso thno et lxxma venerit,
tc ambo illa officia cu sup memoratis coll. eplisq et euaglijs
ad eas ptinetibz illis duab ebdodib pma scilicet q cantat In excel th.
et scda q e an lxx cantor ut meli potuerit exsoluere pcuret, si tn
i ead scda ebd q e an lxx ppt aliqua solenitate xii lectionu vel
ppt comemoratione alicui sci qui pprietate ht i gradali psolui

non poterunt. Quod si ob breuitatem temporis de duabus collectis in una ebdomada dicendis. cum sint epistolis .xxiiij. de secunda collecta feria .v. incipienda dixerimus. si ob presentem defunctum et xii lectionum sollempnitatem et commemorationem alicuius sancti qui propter pietatem habet in gradali feria .v. uenientem id impeditum fuerit. prima die quam post illam feriam .v. in dominica ab huiusmodi causa expeditam inuenerit totum persoluat. quod si et feria .vi. aliqua horum occupata fuerit. tunc quidem sabbato dominicalis missa dicatur. Itaque .v. feria et vi. et sabbato. ubi post uacuum a pietate sancti locum inuenerit, dominicale officium persoluatur. nec propter presenti defuncto differatur, sed utraque missa dicatur. Similiter et obseruetur. quoties aliqua dominicalis missa dicta in conuentu non fuerit. De Sancto Silvestro.

Festiuitas sancti siluestri tam in nocte quam die plenarie agatur et commemoratio natiuitatis domini teneatur missa uero ita agatur. Ad introitum Sacerdotes tui domine, Collecta Da quaesumus omnipotens deus. ut b. Sil, Concede quaesumus o. d. Da nobis quaesumus Ecclesiam tuam deus cum h. quod si dominica dies fuerit post matutinas laudes fiat primitus commemoratio dominici diei. id est Dum medium silentium. et postea de natiuitate, deinde de octauis sanctorum per ordinem. Missa matutinalis Dum medium prima collecta Omnipotens sempiterne deus di. Secunda Da quaesumus o. d. ut b. Sil. tertia Concede quaesumus o. postea de octauis sanctorum. Ad uesperas super psalmos dicatur una antiphona de confessore. Cognouit eum, Capitulum uero et deinceps usque ad finem de octauis dominice natiuitatis. commemoratio fiat in primis de S. Siluestro postea de dominica et deinde de octauis sanctorum. Quid post Circumcisionem domini usque ad lxx. adueniat legendum sit.

Post circumcisionem predicatis diebus legatur epistole Pauli ad vigilias usque ad lxx. non tamen dominicis diebus sed autenticorum patrum sermones de natiuitate domini siue de circumcisione domini. siue de Epiphania donec cantatur responsoria. Domine ne in ira. Quod si tempus breue fuerit a circumcisione usque ad lxx non solum in Ecclesia sed etiam in refectorio legatur, epistole Pauli quod fiet secundum quod cantor ordinauerit, De vigilia Epiphanie

In vigilia Epiphanie domini. Missa puer natus Collecta Corda nostra et post Deus qui salutis eterne, et ceteras usitatas Collectas. Et sciendum quod collecta Concede

nos fa. inr usitatas no reputat. que a uigilia nat dni. usq; i octas
tinu epyphanie intermittenda est. Epla. Apparuit benignitas. Ewangl.
Defuncto herode. Quod si vigilia epiphanie in dnica euenit. hec sup
scripta missa. cu sua collecta. epla. et ewg. post tcia canat. Matutinal u
sit puer natus. cu collecta. Ds qui salutis etne. Epla. Apparuit. b. Ewg.
Pastores. Et notadu qa cu hec uigilia in dnica euenit coll. Ds qui salut
pev. ad t. in nocte et ad tcia. Colla u. Concede nis tm ad maiore missa.

Ab octauis theophanie. De dne ne in ira. bndica. dnm.
usq; in lxx. dnicis dieb; ad vigilias dicat R.
Dne ne in ira tua. et pluatis diebus bndica dnm. et cetera ut inuen
iuntur i antiphonario. Ant u de dnica ad nocturnos. et pluatis di
ebus ad primu noct. usq ad pascha dicant, et ad usp. supps. usq;
ad cena dni. et ab oct. pent. usq ad nat dni. que u pluatis dieb
ÿ noct. attitulant tm in xl dicant, Alta ab oct. pent. usq; ad
lxx. Inuitatoria pluatis dieb attitulata usq; ad passione dni. et
a kl. nouemb. usq; ad aduentu. parua responsoria ad ii. ab oct.
pent. usq; ad kal. nou. parua R. ad laudes. et ad usp. usq;
ad lxx. et ab oct. pent. usq ad aduentu. Ant. ad bn. et ad magni
f. oct. ulti usq ad xl. et ab oct. pentecostes usq in aduentu dni,
Ant. ad laudes sup ps. ad prima, ad tertia, ad sexta, ad ix usq ad dnica
in palmis, et ab oct. pente usq ad aduentu. Quod si festiuitas
xii lectonu interuenit post festiuit nihilominus h. hys qb attitulata
sut dicant. Et notand quod cu Dne ne in ira quinquies catat
ultime lectes. et ultime ant. si necce e repetat; et cu qt canit ultia
ant repetit. Similr fiat post oct. assumptois scte marie, De lxx.

Responsoria in principio dicant in lxx. et se tia dnicis
dieb qua pluatis. Hoc tpr a lxx. scilz usq ad dnica qua
lib diuidit. ps genesis ad uigilias legat ea q uigiliaru
lectoib; ptotu hoc tpe. ad arbitru cantoris conuenienter

suffice possit. Reliqua u ps. si quid ab hiis uigiliis residuu est
aliq; libri qui secut. usq; ad libros regu in refectorio legantur.
Et hoc sollicite puideat. ut an dnica qua canit offm. Iudica me
ds. pfecti sit. Verutn in dnicis dieb legant p in refectorio ome
lie. ewangelioz dnicaliu. vel si aliud aliqd de aliq festiuitate fuit le
gendu. qlib; die. Prima g dnica lxx. lecta omelia in refecto
rio. vel aliq alio de aliqua festiuitate. si ade ut deoz e. incipia
genesis. vel lectio alioz libroz ut diximus. ibi u cantor lectiones
uigiliaz usq; ad xl. debe finire puidit. Ad prima au dnica xl. q
secit. libros diuidimus. ad uigilias in eccta priuatis dieb utim
tractatib sci aug. sup ps. usq; dnica. qua ieremias inchoat. Si
u dnica lxx euenit purificato sce marie. fix seda inchoat his
toria ad uigilias. uidet lib geneseos. cu pfatoe et respos. In pri
cipio ds. et sequeti dnica dicant lect ad uiglias. Tulit g dns
hominem. De tractibus.

In lxx et exin omib; dnicis dieb; et festiuitatib. qb no labora
mus ad maiores missas. usq; ad pascha. ois tract i pasceue et
Eripe me. et i vigilia pasche et pentecost. Laudate in sabbis. ini
tepu. Benedcs es dne ds ut eq choz altnati canit. q. sane bene
dcs incipiat in choro ubi mit est inuit. et alt choz subiugat. et
laudabilis et hic fiat in singlis usib. In fine u pmi usus repe
tat ab illo q tractu in capit tot ab utroq; choro simul decante. Sz et
in fine hoz tractuu, ambo chori simul cantet. Ceteros tract
tot couent insimul cantet. Nro e aut csuetudo. ut puatis
dieb. ext xl. dicat tract. exceptis sabbatis iiii tepoz. et in
gil. pentecost. et missis defuctoz pepuus. et puatis. Sz n i ma
tutinalib; missis dnico die ta int xl. qua ext. n dnical mis
sa de dnica fuit pp missa de festo. p tercia n repetedo. Ista
... dieb; in xl. dne no sedor. et ille tract. De necessitatib.

℣ Dñe exaudi[...] et

tunt. Tract⁹ qui altñati canūt in illo choro in quo ē inint

incipiant. Alios tract⁹ cantor uł qui ei ad iussa gerit offiçi.

in quocūq; choro fuīt icipiat. De capite ieiunij.

Feria iiii. in capite ieiunii. dicta prima exeant ī claustrū

et altaris ministri. ut in cetis dieb; se ad celebrāda missā

pparet. hinc sacdote alba cū stola. manipulo. et minist° suo.

alba et manipulo induto. signoq; pulsato. in claustro fr̄es

se discalcīet. atq; ī eod calciamta dimittētes loco. ecctiā īrēt.

et in ordīe suo u'sis uultib; ad altare stet. Altaris itaq; ebd

ī uestiario se discalcīet et in chorū ueniat. p̄h cantor īcipiat

ant. Exurge dñe cū u'su. quā dū incip. ītāt uult⁹ ad in

uicē. Subsequat̄ ps̄ auribus. ꝯ Gła pat. Deīn misse ebd. dicat

u'su. Adiuua nos dñe. ꝯ sup formas ip̄ı ꝓstratis. subsequat̄ kyri

el. ꝯ pat̄ n. Et ne nos. ꝯ tot ps̄. Ps̄ misereat̄. cū Gła pat. Et ue

niat sup nos mīa tua d. Dñs uobiscū. Orem⁹. Concede q̄s p̄sidia.

p̄ea surgāt et stent u'sis uultib; ad altare. usq; ad introitū

misse. Postq̄. ḡ abbas a secretario stola et uirga pastorali in p̄

spitio u'so uultu ad aqlonē. bn̄dixit cineres antea ī ipo p̄sp̄ıcio

a secretario positos. atq; aqua eos bn̄dicta aspsit. cantē. ant. Exau

di nos dñe. ꝯ alie ut in libris hent̄. Exaudi nos incepta. abbas

stola deposita. ueniēs an gradū. ꝯ sub illo flexis genib; ab eb

dom missē p̄ ipe sacros accipiat cinēs. quib; acceptis, erigēs

se. resumpta stola. stet sup gradū. et uersus ad chor super

singloꝝ capita. mittat cineres bn̄dictos. incipiēs a ministꝭ

altaris. omib; flectentib; genua intra. Et dū mittunt̄ sede

at qui uoluit. Si tū congregatio maior fuit. scd̄m dispo

sitionē abbis. p diuisa loca distribuat cinēs. cūq; omis p

īpositionē cinerū. memores esse amoniti fuerit siue corrup

tionis. tunc abbas stola deposita. ueniat in chorum. Quod si abbas
ebdomedarius misse fuerit. cantor alium missam iniungat. Absente abbate
ebdomadarius misse cineres benedicat. Quibus benedictis. primum eos a quolibet sacerdotum
stola induto. a cantore premonito accipiat cum ministris. et ipse
ebdomadarius ei a quo acceperit imponat. et post in locum suum reuertatur. et qui ei
cineres dedit. det et ceteris omnibus secundum ordinem conuersionis sue ac
cedentibus. Sciendum quia dum officium cinerum agitur. ille cum cantore in
iunxit eos ante abbatem tenere debet. Inchoata uero antiphona Inmutemur.
Sacerdos et ministri calcient se. et signo pulsato. accedant ad mis
sam celebrandam. Ceteri uero omnes discalciati remaneant. donec missa
peragatur. tunc quoque se calcient in claustro. Porro cineres hos extra chorum fami
lie et hospitibus si affuerint. prior ad uincto aliquo fratre inponat. Sci
endum quia tractus. Domine non secundum peccata. tam in hac die. quam in aliis
tribus diebus per quadragesimam. scilicet ii. et iiii. et vi. feria. usque ad iiii. feriam ante
pascha dicitur. excepta tantummodo feria iiii. post primam dominicam xl. que in
iiii feria iiii. temporum de necessitatibus canitur. Canonicalis prefatio ui
delicet qui corporali ieiunio. tam hac die quam aliis omnibus xl
diebus ad missam de ieiunio. exceptis dominicis diebus. usque ad
cenam domini dicatur. *De festis solemnibus que a capite ieiunii. usque ad sabbatum in palmis*

Si festiuitas duodecim lectionum. in qua laboramus *euenerit.*
in priuatis diebus a capite ieiunii. usque ad dominicam in palmis.
euenerit. primo dicatur missa de ieiunio. dimissis usitatis collectis
quam cantet ebdomadarius ebdomade preterite. eam quoque conuentus ex toto audiat
Qua finita et recalciato conuentu. si feria iiii in capite ieiunii
fuerit sequatur missa de festo cantanda. a presentis ebdomade ebdomadario.
et post offendam priuate misse agantur. Ad quam missam ad induen
dum et exuendum adiuuet illi. qui ad precedentem hoc idem fecerit

hunc misse ꝯsi nō interuīt. Idipm teneat de festo sci mau-
ritii cū in ieiuniis .iiii. tēpoꝝ in septēb euenit. Conuet
Ad te igr̄ p̄oris misse in xl. sup formas psstuat. Hore ū toti
diei. sine flexione genuū pagant. ⁊ de festo fiant. Quodsi
festū in quo non laboram̄ fuit p̄ma missa de ieiunio
erit. s; nō sollēpnit. ⁊ Ad te igr̄ psternant fr̄es. qd ad mis
sā sollēpnē p̄ tciā nō fiet. Sane memorie ꝯmdādū ē qd
flexio genuū Ad te igr̄. in die .xii. lcōnū n̄ fiet. nisi ī xl.

Dn̄ica p̄ma xl. De dn̄ica ī xl. ⁊ obseru. eid̄ tēpis.

Post p̄mā cantor aduīctis s̄ frīb;. si neccē habuerit
quos ei petitōe prior ei assignauit. intim dū missa ma-
tutinalis cantat. deferat libros qui dandi sūt in capitlō.
⁊ ante sedē abbis. aliqua re substrata. honeste ordinet. Lec-
tio ū regularis de obseruatōe xl. uidelic. Licet omī tēpe. ⁊
pars ultima p̄cedētis sententie scil. In xl ū dieb; illa die
in capitlō legat. Qua lecta ⁊ exposita. cātor iussu abbis cū
solatio suo. ł s alus si neccē fuīt libros distribuat. Quos mo-
nachi duab; manib; p̄ gaudio diuinaꝝ scripturaꝝ susci-
pientes. singli p̄ fide lectār inclinet. Et secūdū quod hinc
caplō interūt monachi īfirmi libros cū aliis accepti. Post ea
abbas designet fr̄es qui sedm reglam horis quibus uacāt
fr̄es lectōi. p totū annū circueāt monasteriū. cū tm̄ neccē
ēē intellexint. de his scil. puiderēs officinis. claustro. ora-
torio. caplō. dormitorio. calefactorio. refectorio. coquina.
auditoriis. ne forte aliqs inuenīet se hīre inueniā.
⁊ ꝓpter hoc officinas p̄dcās ingredi potuīt. exceptis
auditoriis. hac die p̄ cōpletoriū cruces cooperiant. et

cortina an̄ p̄sbiteriū tendat. q̄ ita omnib; priuatis dieb; per xl. usq; ad iiii. fer. an̄ pascha post cōpletoriū remanebit. In sabbatis ū. et in uigiliis scōr̄ xii. lc̄onū an̄ uespās a cōspectu p̄sbiterii ē cortina retrahenda. et in crastino post cōpletoriū ē remittēda. Similit̄ retrahēda ē p p̄senti defūcto ad missā. ⁊ ad exequias nō intres in uiditū. donec vii psalmi finiāt̄ p̄ sepultā. ⁊ ad bn̄dcōm nouitii. Ad missā ū p̄uatis dieb. ut sacdos libe ab albe si affuit ad ewāgliū legēdū. bn̄dcōne petat subdiaconus cornu cortine in pte albis modice retrahat ⁊ data bn̄dcōe. ut prius erat remittat. Diaconus ū accedat ad cortinā ū sublevata ē querēs bn̄dcōnē. his ū scīs dieb; xl. scd̄m beati benedicti patris nr̄i monita orationib; intēti debemus esse peculiarib. Et ideo omī die unusq; frm̄ cēta cōsuetudine oratione p̄uatā tpr̄ lectionis in ecclia deo offāt. n̄ p̄sens defūcto ipedierit. Si accidit p hos dies xl. ut crux q̄ ē retro altare cōsepta tollat̄. in q̄b; ⁊ defūcto. ut infirmo cōmunicando. siue inungendo discoopiat̄. q̄ adusq; ppo loco sexta sup altare restituat̄. De duab; ebd̄ an̄ pasca.

Duob; dn̄icis an̄ pascha. Glā pat̄ ad asp̄ges me n̄ dicā. s; p̄ uslū a capite repetat̄. Aliis tpib; p̄ Glā pat̄. sit repetitio ad lauabis me. P hos xiiii. dies in quib; Glā pat̄ n̄ dic̄ ad introitū misse exceptis sollēpnitatū missis ⁊ p̄uatis missis q̄ nō sūt de xl. ministri altaris qui qn̄ illud introitū cātatur. stant ad aditū chori. exspectātes horā ingrediendi. ū audierint inchoare ū psalmi p̄ introitū semel pcātatū. stati introeāt pcedētes ad altare. Librū Jeremie pphe his dieb; tā in ecclia quā in refectorio legendū diuidat cantor ī duas ptes. Una pars legatur in ecclia priuatis diebus ad vigilias. usq; ad v. fer. an̄ pascha. que ps ī cheoet

ppe initiū ipsi libri paulo ante. ū dn̄ica ante noctē ad ui
gilias octaua lectio finē fecit. .i. Videte uerbū dn̄i. Ysū
quid solitudo fc̄s sū. et ab eo loco designet cantor de illa
pphetia. scdm longitudinē. uel breuitatē noctiū p unūquē
q; annū quātū estimauit sufficē posse ad hoc quod decet.
Vbi aut pte illā nō ū in eccl̄a legendā iudicauit finiendā
faciat ipsa die dn̄ica qua ip̄a pphetia incepta ē. ad uigi
lias in refectorio inchoare. plecta tū p omelia beati Greg
pp. de ewāglio. Quis ex uob arguet me de pecco. & peurrā
usq; ad finē libri. peruās ān om̄a. ut infra dies istos xiiii
totus liber plegatur. Ordo in Ramis palmar.

Dn̄ica in palmis ab abbe exorcism aque agatur. Deīn
tercia ip̄e incipiat. Qua finita. accepta pastorali uir
ga. sup gradū pb̄itii arbor ramos ān horā terciā a se
cretario ibi locatos bn̄dicat. & p̄ea aqua bn̄dicta aspgat.
Quib pactis. cantor postquā ramū abbi optulit. incipiat
ant. Pueri hebreor. Mox q; secretari cū solatio suo. et
quib a priore iussū fuit. ramos bn̄dictos. monach ac no
uitiis distribuat. reliquā pte frib laicis & familie. ac hos
pitib. si affuerit porrigat. Inti pnotata ā finita. can
tetur alia. Pueri hebreor. His g ita ordinatis. incipiēte
cantore ā. Occurrt turbe. exeat subd. cū aqua bn̄dicta.
subsequēte diacono. cū cruce discoopta. quē subsequat
cuēt eo ordine quo stat in choro. laicis fr̄is peuntib. ita
ut abbas ut sacerdos ebd. si abbas defuit eat p̄terior &
post ip̄m nouitii. Post nouitios ū laici fr̄es. & fiat p
cessio tor p claustrū. Prior aū puideat. ne quid inguē
mēs inueniat in claustro. dū ita pcessio. ut alia in pu
rificatoē s marie. ut in ascēsione p claustrū agitur.

finita autem occurrunt turbe. incipit autem. Collegerunt. et dum
hec canitur. fiat prima statio in parte que erat iuxta
dormitorium. qua finita. et sequente mox versu. unus
autem. moveant se fratres ab illo loco. et agatur iuxta refec
torium statio secunda. Ad repetitionem vero huius ant. si ne forte
procedat ad ultimam iuxta ecclesiam. et in unaquaque diac. et
subd. habeat vultus suos versus. et crucem versa ad conventum
et in ambulando et in stando. subd. ante diac. sit. Porro in ulti
ma statione. incipiente cantore ant. Ave rex noster. inclinet
ad crucem conventus genibus et manibus in terra positis. et omnes
erecti deinceps stent conversi ad crucem. usque dum incipiant
Gloria laus. Interim dum hec ant. Ave rex noster canitur. secretarius analogium
vel quod ipse ante tertiam collocavit in capitulo. cum textu e
vangeliorum et stola ad locum ubi evangelium diaconus lecturus est defe
rat hoc est ante hostium ecclesie. Circa itaque finem predicte ant. Ave
rex noster. diaconus crucem sanctam subdiacono porrigat. qui et
ipse mox similiter subd. aquam benedictam nisi ponat. Cum vero diaconus
stola amictus fuerit parum se movendo ab analogio ab abbate
benedictionem petat. et postea versus contra orientem. evangelium legat.
subdiacono ante eum cum cruce astante. et ad conventum vultum suum
versum habente. Quo peracto stolam deponat et crucem recipiat
atque subd. aquam benedictam resumat. tunc et conventus stet versus
suis vultibus ad crucem. Duo autem fratres qui iam a cantore pre
moniti esse debent circa finem evangelii. ecclesiam intrant
et clauso hostio. stantes versa facie ad processionem. versus
Gloria laus uti in libro ordinati sunt cantent. Quibus fini
tis. et ab eisdem fratribus incipio cordis versum. Gloria laus repeti
to vertatur ad processionem et stet in ordine suo. His igitur per
actis. imponat abbas R. Ingrediente. et ecclesiam omnes

illud cantando intret. Ramos quoque quos gestant intrantes choro
super gradum presbiterii deponant. quos secretarius continuo auferat
Sed uero diaconus crucem deposuit. usque post completorium discooperta
ibi remaneat. Postea missa celebretur. sicut in natali unius apostoli.
Et sciendum quod processiones que fiunt per claustrum. non licebat hospi
tibus incedere. nec ad sermones in capitulo intrare. nisi aliqua fuerit tam
reuerenda persona. cui hoc permitti deceat. Et hanc septimanam de
euangelio nullus diaconus accipiat. sed omnes ordine. non sacerdos ebdomadarius misse
sed quibus cantor hec offitia in tabula ex consilio abbatis iniungabit. Dia
conum tamen in sabbato si necesse fuerit mutare licebit. *Quomodo incipiende*

Ad passionem uero huius misse. et Dominus vobiscum. et *sit passiones.*
Gloria tibi domine dicitur. ad passiones uero feria tercia. et feria iiii. Dominus uobis
cum dicitur. sed gloria tibi domine non dicitur. feria autem vi. nec Dominus uobiscum. nec gloria tibi domine
dicitur. et quamuis non dicitur ad passionem gloria tibi domine. fratres non se muniunt signo crucis.

Feria iiii. ante pascha post uesperas regulares. *Feria iiii. ante pascha.*
officium pro defunctis. cum suis antiphonis et collectis. sicut aliis diebus dicatur. Corti
na post completorium auferatur. *De cena domini. et parasceue. et vigilia pasce.*

A feria v. ante pascha. usque ad feriam secundam post octavas pas
ce. nil agitur pro defunctis. excepta cottidiana missa. quam tamen
intermittimus in die parasceue. et sequenti sabbato. et in die pasce
in qua tamen die ebdomadarius misse cotidie cantans de resurrectione. dicat
collectam. Inclina domine. et si tricenarium fuerit. subiungat. De cum pro
prium est. *Item de cena domini.*

Feria v. et vi. et sabbato ante pascha. postquam nocturna laus
peracta fuerit. et ad luminare fieri in capitulo sederint. et
sacrista uiderit aduenisse tempore quo regulariter circa diem
laudes sunt canende. candelam unam accendat. ac in primo gradu
presbiterii super candelabrum ponat. sicque signo feria v. feria uero vi.
et sabbato. tabula uocentur ad horam. Interim uero dominus ymnus illius

hore canitur. omnia luminaria ecclie a secretario. excepta
p̄dca illa sola candela extinguat̄. Qu̅i cantor ad bn̄ incepit
candelā illā ꝫ eidē sacrista extinguat. Et du̅ pat̄ nr̄ ince
pit. candelā ardētē. que antea quā illa extinguat̄ ad be
nedc̄s in abscōsa occultari debet. ad collectam dicendā in
choꝝ deferat. Item de cena domini.

Fer. v. ante pascha. missa celebret̄ p̄. v. sollepnit̄. ut in
uat̄ uiii apl̄i. et sine flexione genuū. oms q; tā cōst q̄.
monachi ad magnū altare cōmunicet. nō aliꝰ multitudo ex
egit. Diaconꝰ aut̄ tot hostias cōsecrandas apponat. ut et
ipa die frib; (sororib;) omib;. sacra communio suffitiat. & tā possē
sequētis diei quā p infirmis pars sacre cōmunionis re
seruari possit. post pacē u̅ corpꝰ dni de uasculo sup alta
re sumā. & sup patenā illa hora sumdū ponā. Linteū
u̅ mox. de eodē uasculo auferatur. aliud q; a sacrista il
la hora p̄sentatū in eo ponat̄. & mutatū a secretario. mox
qui cantat missā sacre cōmunionis ptē in crastinū ser
uandā. in uasculo an notato. honorifice recōdat. et tunc
linteū uetꝰ in patena diligēt excussū. sup piscinā cōbu
ratur. cineres q; eius in ea pitiat̄. Et sciēdū quod hac
die missa priuata nō sit ab aliquo cantāda. nō p cōsilis
cōmūicād. ū multitudo. & cottidiana p defūctis canta
bitur. Post vi. horā portarī. nō alti a magra iussū sunt
tot paupes eligat. quot sorores sunt in cenobio. hi
oms ad orationē nō suscipiat̄. s; ī uno loco mane
āt. donī ad mādatū ducant̄. Et interī dū nona cā
tat̄. cursus laicꝰ adiutor hospitat̄. & ceti q̄s celler ad
uocauit ducāt paupes ī claustrū. ibi q; eos sedē & discal
ciari faciāt. incipientes ab hostio ecclie. quo sorores

exire solet & initiare. Vasa et lintea et tersoria ad mandatum
necessaria. aquam quoque calidam illuc deferat. & omnia ordinate disponat
que vasa & cetera necessaria cellerarius providebat. Dicta vero nona exeant
de ecclesia. incipientes a prioribus eo ordine quo privatis diebus
& in die natalis domini. unus sex per unum vadunt in capitulum. ita
ut abbas omnes transeat pauperes usque ad ultimum. & mandatum
faciant in claustro pauperibus. Porro fratres laici ut illi sancti man-
dati cooperatores existant. aquam & tersoria monachis mandatum faci-
entibus competenter & diligenter administrent. Cellerarius autem qui denarios
ad opus pauperum monachis porrigit. extremus in ordine intrat.
ut in pauperibus infirmorum & absentium & portarie qui in ultimo
ordine pauperum collocandi sunt. mandati officium adimpleat. Infir-
mis de infirmitorio qui adesse potuerint sedere liceat. & postquam abluerit
& extersit. & osculati fuerint pauperum pedes. ipsas manus lavet. hoc
expleto a singulis fratribus singuli nummi singulis dentur pauperibus. qui
denarium flexis genibus sunt dandi & manus pauperum osculande. postea
vero simul se erigant. iterumque veniam ante pauperes petentes dicant.
Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Et postea eant ad opera ma-
nuum. si tempus permiserit. Deinde ducant pauperes ad cellam hos-
pitum. vero abbas cum coadiutoribus suis aquam fundat in manibus eorum. ac
postea reficiant. Et sciendum quod omnes supervenientes hac die
pro reverentia dominici mandati. karitative hora competenti pa-
ne & pulmento sunt reficiendi. Expleto pauperum mandato. sa-
crista mox ascitis sibi aliquibus de quibus necesse habuerit. alta-
ria discooperiat. & pallas quas inde tulit. honeste aptet et
recondat. Vespera itaque tabula pulsetur lignea. et ipsa hora
alte cantetur sicut aliis diebus. Ab hinc non pulsetur cam-
pana in ecclesia usque ad missam in vigilia pasche. sed nec
in refectorio. nec in horologio. & illud sciendum quod ab

hic usus in refectorio ante cibū & p(ost) cibū. ac benedicte
cū b(e)n(e)dictione potus an(te) collationē. Usus quoq(ue) in capit(u)lo
remissi(us) uoce humili. usq(ue) p(ost) vesp(er)as. in uigilia pasce sit di
cenda. Postquā conuent(us) a mensa surrexit fr(atr)es [socies] que ipso die
in cap(itu)lo ad mandatū illi(us) diei sunt p(er) tabulā uocate. aquā
calidā quā ipsemet antea calefacere debet. in claustrū deferat.
Ubi tamen abbas in trahenda & calefacienda aqua ac in claustrū
deferenda adiutorio (con)uersor(um) op(us) e(ss)e uidit. cell(erarius) sufficiente(s) p(ro) co(n)
uersos subministret. Et facto paruo interuallo. eant more solito
in refectorio bibere. deinde sacrista tabulā ad mādatū p(er)cu
tiat. fr(atr)um q(ue) (con)uentu in claustro residente. sicut in sabbis ad
mādatū. ac p(ri)ore locū abb(atis) tenente. incipiat cant(or) a(ntiphonam) D(omi)n(u)s
Ihc. p(rae)sentib(us) infirmis q(ui) adesse potuerit & (con)u(er)sis hic in residentib(us).
scil(icet) post ultimos monach(os). & extremos nouitios. Tunc abb(as) & coadiut(ores)
sui p(rae)cincti linteis. lauet. tergat. & osculent(ur) pedes omniū. ita
ut abbas xii. tergat. idē iiii. monach(orum). iiii. nouit(iorum). & iiii. laic(orum). lauet.
Q(uo)d si nouitior(um) numer(us) defuerit. de frib(us) suppleatur. Seruitores u(ero)
lauatorib(us) deputent(ur) h(oc) m(odo). abbi duo. ceteris aut(em) unicuiq(ue) un(us).
qui & aquā & linteamina eis sufficient(er) administret. Quo
ties u(ero) ante p(ri)ore(m) transierit. tā abbas q(ua)m ceteri inclinet. Pac
to itaq(ue) obsequio abbas duor(um) seruitor(um) suor(um) pedes lauet. &
ceteri s(e) inuicē lauent. Nouissime u(ero) alt(er) ex s(upra) deputatis p(ri)or
scil(icet) in eod(em) loco abbis pedes lauet. alt(er) u(ero) tergat & osculet(ur).
Post hoc tā abbas quā ceteri s(upra) (scripti) incisi aquā in manibus
fundat. de iii. cucull(is) induti. ueniāt i(n) locū. in quo septima
narii coquine solēt inclinare sabbis p(ost) mādatū & ibidē incli
nent. Et t(un)c priore assurgente. abbi q(ue) cedente. om(ne)s parit(er) sur
gent. eoq(ue) residente cuncti sedeant. Ad collatōm au(tem) l(egatur) ewāgeli(um).
scil(icet) ante diē festū pasche. ab illo diacono. cui cātor p(rae)cepit

sedente. sicut aliis diebus legatur. Cuius lectionis finis in p
uidentia est altis. Hinc completorium remissi. mediocri uoce dicatur. ita
tamen ut sonus psalmodie. clare et distincte resonet. quod et abhinc
omnibus horis. in psalmodia. et cantu. exceptis uigiliis. et usque
ad uesperam pasce fiant. Item de parasceue.

In parasceue. paruo post laudes interuallo facto. discalcient se
sorores in dormitorio. et infirme de infirmitorio. nisi nimis gra
uentur. Deinde pulsetur tabula. et conuentus ueniat in chorum. ora
tio que breuis fiat super formas. Sollempnis uero oratio ante ter
tiam persoluatur ex more. Dicta autem prima sequantur omnes
abbatissam eo ordine quo stant in choro. et intret capitulum.
sedeat que abbatissa ad dexteram cum choro suo. in introitu
capituli. et post eas omnes eo ordine sedeant quo processerunt. ac
psalterium ex integro persoluant. Expleto psalterio per totam
diem. uacent sorores lectioni. Post nonam induant se mi
nistri ad officium. Interim autem secretarie altaris superficiem
mundis cooperiant palliis. et ab uno ministrorum duo lumina
ria circa altare accendantur. ut mos est festiuis diebus. Dein
pulsata tabula ueniat conuentus in chorum. et legatur sine titulo a quodam fratre cantore
lectio. In tribulatione. Que dum incepta fuit. mox alta
ris ministri ingrediuntur nudis pedibus orationem solitam pretermit
tentes ante altare. Lectione autem finita. dicatur tractus. Domine au
diui. Per collectam. Deus a quo iudas. sed non flectamus genua. Dein
legatur lectio. Dixit dominus ad moysen. et aaron. a subdiacono similiter abs
que titulo. cum manipulo. Quam non ut epistolam legat. sed plane ut
aliam lectionem. Qua dicta canatur tractus. Eripe me. et subsequatur
passio. et orationes sollempnes. id est Oremus dilectissimi. Et circa finem
earundem orationum secretarie aliquod grossum linteum in presbiterio an
te altare sternant. ubi crux est adoranda. et duo presbiteri. et

diacones a cantore premoniti albis se induant ad officium crucis. et ante quam presbiter dominum ultime collecte finiat retro altare ue nientes crucem coopertam iam ante nonam a sacrista ibidem depositam. finita oratione accipientes ad gradum altaris portent ministris ab altari descendentibus. Postea crucem aliqua re ad hoc conuenienti subnixam. unus ad dexteram et alter ad leuam te nentes flexis poplitibus cantent. Popule meus. et ante gradum presbiterii duo dicant ter agyos. semel in primo flectentes genua. fi nito otheos et erecti cetera prosequantur. et chorus Sanctus ter repe tat. similiter ad primum flectens genua. dicto sanctus deus. et hoc tam a choro quam a fratribus tercio fiat. Et dum ultimum sanctus deus in cipitur. qui crucem tenent eam breuiter adorent. quo cantu fi nito detegentes eam. imponant antiphonam Ecce lignum. moxque omnes ueniam petant [illegible] et cruces alie a sacris [illegible] tis disco operiantur. Sacerdos et post illum ministri diaconi et subdiaconi [illegible] in albis sine manipulis. et deinde duo et duo monachi et nouitii et conuersi. et laici toto corpore prostrato in presbiterio crucem adorent et osculentur tamen breuiter. Et dum adoratur. stent usus multi[illegible] bus ad altare. et sedeat quo uoluerit. portarius uero ipsa hora [illegible] ueniat et adoret et recedat. moxque ad portam redeat. Et [illegible] sciendum quod illum ordinem quem ad pacem et communionem accedentes ser uant. in adoranda et in osculanda cruce seruare debeant.

Interim autem cantus ad hoc pertinens officium prosoluatur. Et sciendum quod liceat plures cruces ad adorandum tam intus quam [illegible] ad alia alta ria prout ordinatum fuerit exhiberi. Et dum hec aguntur. prior aliam cru cem cum reuerentia comitante illum sacrista et alio fratre quem signo uocauit hospitibus si affuerint et familie extra chorum adorandam pre sentet. Postquam igitur omnes adorauerint qui crucem tenent leuantes eam inchoent antiphonam Super omnia ligna cedrorum. et priusquam conuersus contra

uenia petat. Ministri autem crucem in suum super altare restituant
locum. Tunc sacerdos et diaconus resumptis que deposuerant ad altare cum
subdiacono. sicut erant nudis pedibus. et orationem faciant. confessionemque
dicant. Quo facto diaconus super altare corporale ponat a sacrista prius
super ministerium positum. Sacerdos uero corpus domini cum uasculo in quo
est ad altare deferens. iuxta corporale ponat. et cum diacono calicem cum ui
no aqua mixto albi oblatum super altare uti ad missam solitum est ordi
nauit sacerdos incenso prius adhibito. Deinde apto uasculo. digitos suos la
uet. et extractam de uasculo sanctam communionem super corporale ponat. et
tunc nec corpore domini. nec calice leuato. mediocri uoce dicat. Oremus. Pre
ceptis salutaribus moniti. et libera nos quesumus domine. Illoque dicente per eundem dominum nostrum.
corpus domini in tres partes diuidat. ac per omnia secula seculorum. submissa uoce
dicat. atque cunctis respondentibus amen. ipse unam partem in calicem mittat.
nichil dicens. Porro diaconus facta thurificatione. et ablutis manibus. cum subdi
acono stet ubi stare solet ad collectas. Donec communicaturus accedere debeat
ad altare. Pax domini nec dicetur. non dabitur. non uenia a quietu petitur. non
agnus dei cantabitur. Deinde abbas et ministri communicent. Statim omnes
habeant fratres uasas ad altare. Et postquam ministri communicauerint.
conuentus exeat. pedesque suos calciamentis muniat. Aqua autem in claustro a
cellerario calida sit preparata. ut qui uoluerint pedes abluere possit. Sacrista
uero ante uesperam pallas auferat de altari. Deinde pulsata tabula. uespere cele
brentur. et laici fratres refectionis hora ecclesiam mundent. monachi que more
seruitorum gratias reddant in refectorio. et predicti fratres laici post completorium claus
trum et capitulum purget. Item de uigilia pasce.

In sabbato uigilie pasce. anni domini et epacte et concurrentes ac in
dictiones in cartula a cantore preparata ipso die benedicendo affiga
tur. Post sextam secretarii omnia altaria adornent. Post nonam
uero tabula ab eo modice pulsata. abbas et ministri uestibus se indu
ant sacris. et sacrista deferat analogium super quod legitur ewangelium

et libru evangelior suppositu sup gradu psbiteru. ubi
abbas pace solet bndcoes. et deferat simulit cereu bndicedu
sup candelabru. no excedete pond triu librar panis regu
laris ponens illu in dextra pte analogii. Quib paratis ut
inchoar conveniat fres. iteru tabula pcutiat. Tunc ignis in
patella carbonibus allat nuius benedicatur. et aqua benedicta
aspgatur ab abbe stante sup gradu psbiteru. Interi omia ecclie
luminaria extinguant. ut de igne bndicto pea accedant. Cu u
de eo candela accesa fuit a diacono stola accincto. et vultu ad al
tare verso. paschalis benedicatur cere. astante ad dextera
ei subdiacono. candela manu tenente. Cu aute diaconus
legendo venerit ad locu illu. suscipe sce pat. incesi hui
sacrificiu vespinu. cantor v. grana incensi in cruce for
mando ineu inprimere curet. Cu u ide levita hoc pmiserit. Ru
tilans ignis accendit lume de manu subdiaconi sumes ce
reu flamescere faciat. Dein subdiac candela extincta eat in
locu suu. Cereus aute ardeat usq post copletoriu in crasti
nu in loco ubi bndict fuit. usq ad die ascesionis pmasur.
Benedictione g cosumata. sequat lectio. In pncipio creavit
ds. c. et t. et cete sine titlo. Levita quoq stola deponat. et
cu manipulo i locu suu revertatur. Et sciendu quod patel
la cu predictis carbonib. non sit de presbiterio efferenda. do
nec cereus accendat. ut si forte candela accesa extincta fue
rit. de eisde carbonibus possit reaccedi. Abbas u casula indu
tus. iam ichoata lcoe. In pricipio. c. sol accedat ad altare. o
ratione tn solita minime faciat ante illud. Tunc s chori
hant vult suos usos ad invice. Reliquas aute lccoes cum
colleis et tractibus. uti in codicibus cnstat. ordinate psol
vant. Et sciendu e quia ordo frm has lcoes legentiu

incipitur a priorib. In sabbatis u. iiii. tempu. a iunioribus.
In quib tam a cantore considerandu e. ut hii qui legut se
cundu regulam. possint edificare audientes. Lectionibus u.
cantu q: atq: collectis celebratis. abbas regressus in uestiariu
casulam ibidem relinquat. et sic eat in locu suu. Quo ab altari
discedente. letania dicat a duob fratrib an gradu presbiterii. utroq:
choro simul respondente. Cu aute uentu fuit ad illu locu
peccatores te rogam. a. n. abbas et ministri uestiariu ingres
si ad missa se preparent. Cantore itaq: uel succentore. si inui
tatoriu eius fuit in choro. post letania sollempniter incipiente
kyrieleison. tres lampades et due candele circa altare bene
dicto de igne accendant. et abbas cu plenario ministror ad al
tare accedat offo. ac solita oratione. deinde confessione faci
at. Illo q: ymnu gloria in excelsis deo pnuntiante. a cantore et
in terra pax ho. psequente. campana pulsetur donec di
catur dne ds r. c. In hac die. nulla missa priuata ab ali
quo est dicenda. Ad hanc missa pax do. dicatur. & non
Agnus dei. et post pax dni stati unusquisq: in loco suo uer
tat uult ad altare. donec abbas dicat. Oremus post dns uobiscu.
Quod si cantor pspexerit temp diei no suffice. ut huic diei omnia
fiant. peuret ut aliquantulu minus moros qua aliis dieb;
uespertinales laudes psallant. Post refectione more solito faci
ant mandatu. De festiuitate sanctor quae post sexta feria an dnica in palmis usq: ad oct pasce occurerit

Si festiuitas beati benedicti patris nri. seu alia festi
uitas xii. lectionu. in qua non laboram. post vi feria quae
pcedit dnica palmar. usq: ad feria v. septimane pasce
illuxit. ipsa feria v. pasce agatur. Si u quae prima est a
gatur feria v. seques in sabbato. Quod si post sabbatu quae
pced dnica in ramis palmar. usq: ad cena dni et a. v.

fer pasce. usq; p oct. festiuitas xii. lcoñ in qua la
boramus euenit pro festo xii. lcoñ ad uespas in vigilia
7 ad laudes. 7 ad missã. 7 ad uespas illius diei. cmemora
tio fiat. Festũ uº de quo cmemoratio fieri solet. assueta
cmemoratione terminetur. Si autẽ a cena dñi. usq; ad
fer. v. pasce. festiuitas xii. lcoñ in qua laboram. uel
in quo cmemoratione agim. occurrerit. nulla inde mẽtio

De septimana pasce.

Tribus diebus fiat.
qui die pasce secunt. erũt fres in lcõe. nec laborabt.
quia hos tres dies p ueneratione scẽ Resurrectionis sollẽp
nes habem. sicut festũ alicui apli. Inuitatoriũ tñ nũquã
nisi in xii. lcõnib; a duob; frib; canetur. Aliis uº trib;
dieb; qui secunt laboram. s; tñ missã cottidianã sollẽpniẽ
agimus. In qua missa assunt duo minist. diac. uid. 7 sub
diac. 7 due candele ardẽtes iuxta altare. et incẽsũ post
offerendã. Sciendũ ẽ qđ die pasce. 7 trib sequẽtib; dieb.
Glã in excelsis. 7 pfatio. te quidẽ oĩ tpr. ac communicantes. 7
hãc igitur oblationẽ. ad utrãq; missã repetunt. Ceteris
uº sequentib dieb; quãdo laboram. una missa cottidie post
tertiã celebrabit ad quã. glã in ex. d. ac pdicta pfatio. ac cõ
municantes. 7 hanc ig oblationẽ cottidie dicunt. Credo in
unũ tñ in die pasce canitur. Illud memorie cmẽdãdũ quod
fer. ii. pasce ad matutinalẽ missam non dicit collẽa de die
sicut in aliis sequẽtib dieb;. qr die pasce collẽa 7 collẽa
fer. ii. pasce. hnt unã secretã. 7 eãdẽ p communionẽ. Ce
tis uº dieb;. s. fer. iii. 7 fer. iiii. ad missã matutinalẽ pma
collẽa sit de Resurrectione. 7 scđa de ipa die. Porro u
na sola missa tribus diebus sequẽtibus celebrabit. Per
tres dies istos post primã collẽam de die dicat de Re

surrectione. Ds qui hodierna die. p. u. t. In octaua die pasce.

Dominica infra octauas pasce. prima missa erit Resurrexi. Secunda quasi modo geniti. Prefatio. Te quidem omni tempore. Communicantes. Hanc igitur oblationem ad utramque missam dicantur. Secunda uero huius diei missa. ea ueneratione agatur qua fit in festo unius apostoli. Et sciendum est quia ewangelium quod legitur in hac die ad maiorem missam. scilicet Cum esset sero die. uel postquam dominica die ex integro lectum fuit. in ceteris priuatis diebus ipsius septimane mos est illud in duas partes diuidere. Prima autem pars usque ad Thomas unus ex duodecim se extendit. Secunda uero ab eodem loco usque in finem. De resurrectionis tempore.

Ab octauis pasce usque ad rogationes. alta que dicta sunt in dominica ad maiorem missam. priuatis diebus uicissim repetantur. Similiter post octauas ascensionis. Et sciendum quod a pascha usque ad ascensionem domini. omnibus dominicis diebus missa matutinalis debeat esse de resurrectione domini. uidelicet Resurrexi. nisi festiuitas alicuius sancti hoc impedierit. Ad quam missam tamen minime dicatur. Te quidem. Communicantes. Hanc igitur. Si forte fuit ut decorum est de aliquo sancto ipsa missa matutinalis. tunc dicatur collecta de Resurrectione. uel Ds qui per unigenitum. post collectam de sancto. Si antiphona dominicalis. Quod si festum duodecim lectionum in ipsa dominica euenerit. ipsa missa erit de dominica. et collecta de Resurrectione post illam de festo dicetur. Si tamen dedicatio ecclesie. uel inuentio sancte crucis hoc tempore die dominico euenerit. missa dominicalis differatur. Porro ebdomada post septimanam pasce. leguntur actus apostolorum in refectorio. et dum Responsorium Dignus es domine cantantur. libri apokalipsi inchoantur. cum autem Responsoria si oblitus incipiuntur. epistole canonice legantur. A sabbato prime ebdomade pasce. usque ad octauas pentecosten. dicatur Responsorium ad missam nisi pro defunctis. Uerumtamen priuatis diebus ad matutinales missas. dicatur unum alleluia. excepto sabbato infra octauas pasce.

cum in eo festiuitas .xii. lectionum in qua non laboramus euenerit
ad maiores uero missas uero dicantur alta. De rogationibus.

Post terciam in diebus rogationum. pulsato signo sicut ad missam pulsari solet. duo fratres ante gradum presbiterii stantes. cantent letaniam. fratribus in utroque choro. insimul respondentibus. et stantibus ad inuicem uersis uultibus. sicuti ad missam solet. Et ad peccatores te rogamus ministri exeant. seseque ad missam preparent. diaconus scilicet si affuerit. stolam sumens. et sacerdos casulam. Si autem aliqua festiuitas .xii. lectionum. in qua non laboramus in uno trium dierum rogationum illuxerit. ipsa festiuitas plenarie eadem die agatur. post primam uero letania. et postea missa de ieiunio. cum commemoratione presentis festi. et alia post terciam de sollempnitate. In his tribus diebus mixtum non sumitur.

In ascensione domini ad uesperas De ascensione

cereus pascalis accensus non extinguatur. donec in crastino post completorium. Tunc uero ab ecclesia subleuatur. Commemorationes uero sanctorum que ea die euenire possunt. intermittende sunt. nec in crastino subsequatur alicuius sancti commemoratio. Tunc enim ad uesperas in die ascensionis fiet commemoratio. Similiter fiet .iiii. feria. infra octauas pasche. et pentecostes. Ad processionem que fit in claustro in prima statione dicatur R. Viri galilei. cum uersu. in secunda pater cum essem. in .iii. uero. Pater sancte F. cum repetitione. et si necesse fuerit dicatur Gloria cum repetitione. Ad introitum ecclesie dicatur a. O rex glorie. Duobus sequentibus diebus post octauas non dicitur. Hodierna die in collecta. [Officium defunctorum a di: et Missa de eis decantatur feria 6ta.] De uigilia pentecostes.

In uigilia pentecostes. uacant fratres lectioni a tercia usque ad sextam. et cantant missas qui uoluerint. non tamen de uigilia. Ante nonam celebratur officium. et cetera ut in uigilia pasche aguntur. excepto quod nec ignis nec ce

reus benedicit. & excepto quod signum ad kyrieleison misse
sonatur. & quod agnus dei cantatur. De octavis eius

Et sciendum quod post diem pent. ant. S. · Dem·
filie therlm. & cete que p̄pe presurrectione canunt' di
mittant. & alla. in nullis cant' fine ponat. ut in libris scrip
tum inuenit. De sollempnitatib; scor. qui in hac septimana eue
nit. queadm de festis in oct. pasce ordinauim'. ita teneat. Fer
iiii. infra oct. missa matutinal' erit de ieiunio. maior ut de festo
uidelicet spe dni. Fer quia p' tercia sollempniter agatur. Fer v. & fer
vi. & sabbo eiusde septimane. in quetu no celebret. ut una mis
sa p' tercia. Trib' aute dieb; in quib; ieiunam'. no dms gla in ex
celsis. ut fer iiii ad maiore missa. q' p' tercia dic. s. tm pfatione. qui
ascendes sup. & comunicantes. & hanc ig oblat. omib; dieb; illis sep
timane tenem'. Missa u'o p tota septimana pent. sollempnit' cele
bretur. sicuti in ebd pasce. Et quide tribus dieb. qui dnicam se
quuntur. ad missa matutinale due tm collecte dicant. quaru una
sit. Ds qui h. d. u. f. & altera de die psnti. Fer v. i. collecta dicat
& fer vi. due. prima de die. sca. Ds qui h. d. c. s.
v. Ds qui h. d. et q sabbo in trinitate. In quo sabbo nichil e adues
pam cantadu de festo pent. s. de sca trinitate. Historia u Ds
omiu incipienda e. in dnica. ii. p' pent. l' in alia. si illa uacua
non fuerit. De Dnicalib; off ab oct pent usq; ad aduentu.

Ab oct pent. usq; ad prima dnica aduet dni sut septi
mane xxvii. q'n plurimis e spatiu tepis. qn u breui' xxiii.
Dominii offa sut xxiiii. Proinde maiori temporis spatio. iiii. ex
trema offa. singla p binas ebd dicant. v' omnia que fecisti.
cu sua collecta. epla & ewangelio. duab; dicatur ebdis. In uolu
tate. ii. Si iniquitates. ii. Dic dns. ii. Si tres ebd numeru
excesserint offitior. similit' fiat de tribus ultimis offitiis.
Si due. de duob' ide fiat. Si una. Dic dns bis dica. Cu uero

ebd' numer' minor fuit numero offitior. In uoluntate. & Si
iniquitates. in una dicent ebd. Dic dns bis in ultima. ita
tn qd in dnica dice collca. Ds nr re. Epla. Imitatores. Ev.
Abeuntes pharisei. Infra ebd dice coll. Excita dne. Epla. Ecce di
es ueniunt. Ev. Cu subleuasset. Hoc aut obseruand e. qd omis
dnicales collce q bine dicut p ebd. sic disponant. ut illa q dnica
dicta fuit sequetib fer repetat ad t. & ad uespas. usq dn alia
incipiat. Que cu incepta fuerit. ad laudes & ad uespas repeta
usq in sequete dnicam. Incipienda aut erit si fieri pot. a v. fer.

Omnibus sollepnitatib. De soll qb n laboram. & q dnica n eue
quibus non laboram. et que dnica non euenerit. nerit.
& si comem alicu sci fiat. nichilominus utraq missa de sollepni
tate sit. pret in festo beati Bernardi. & in Decoll sci Johis
baptiste. & exceptis festiu que a capite ieiunii usq post oct
pasce. & in ieiuniis iiii. tempor. & Rogationu. & in septimana
nat dni. & pent eueniunt. In inuetione n sce crucis & Exaltatoe
quia uigilie parti de scis sut. parti de sca cruce. de scis
missa matutinal sit. & si dnica euenit. & de cruce maior. In
uentio tn sce crucis. si dnica ante ascesione euenit. missa
matutinal erit de dnica. maior de sca cruce. De sollepnit

In sollepnitatibus iteru. quib n laboram. & q dnica eue
quib no laboram. & q dnica euenerit. n fiunt ille nerit.
festiuitates. in quib sermo fit in capitlo. missa matutinal
erit de dnica. n ppt ppetate alici sci. ut ppt psente de
functu. differentia sit. & maior de sollepnitate. In purificatoe
tn beate Marie. si in lxx. t in lx. siue in l. euenit. missa ma
tutinalis erit de dnica. & maior de fest. Ante aduetu aut.
Cu unu dnicale offcior. duas ebd tene ptingit illd offcior se
cunda non repetit dnica ad missa matutinale. si inca xu

lectionu sollepnitas celebratur. s; utraq; missa de festo erit.
In sollepnitatibus. quibus De soll' quib; laboramus. & q
laboramus. & que dnica euenerint. dnica euenit.
similit missa matutinalis erit de dnica. nisi ppt prese
te defunctum. & maior de sollepnitate. ñ in oct' appar' dni.
cum instans .lxx. coegit. ut in ipis dnie ne in una cantet.
& in aduentu. & lxx. & lx. & l. & xl. Dnica tn in palmis. & in
oct' pasce. si festiuitas sci Ambrosii euenerit. ad missam
matutinale. collecta dicatur de eo. De dnicis qb; xii lc soll'
non celebratur.
Dnicis u diebus. quibus xii l. festu
non celebratur. utraq; missa de dnica erit. ñ forte alicu
sci fuit comem. qui offco; hat in grad designatu. uel uigilia
alicu sci hoc impedierit. l' psens defunct' supuenit. Dnica
tn in palmis. & si alicu sci comem fuit. missa matutinalis
erit de dnica. & in octauo die pasce de resurrectione. In
illo u uno die qui fest' seqr natis. uel in illis tribus diebus
qui circucisione dni secunt. si dies dnic euenit. pma mis
sa erit de oct' scor. scda puer natus. Si u infra oct' sci Io
his bapt'. l' aplor petri & pauli. ult iiii. dieb qui deputati
sunt ad missas eor de scor dnic aduenit. missa matutinalis
erit de oct'. & maior de dnica. Similit dom infra oct' as
censionis dni. & assuptionis be marie. si nulla xii l. sollep
nitas euenit. missa matutinal' erit de dnica. & de oct'
maior. Dnica u infra oct' appar. missa matutinalis erit
de dnica. & maior de oct'. ñ forte omnis terra in ead' cantad'
fuit dnica. Quod cu accidit. missa matutinal' erit de oct'.
& maior de dnica. Si u aliis dieb; infra has tres oct'. xii
l' soll'. quib' no laboram' euenit. ñ forte in ipa sermo fieri
debeat in capitlo. missa matut' erit de oct'. & maior de festo.

Ab oct. theophie. usque in caput **Quo ordine misse agantur privatis diebus.**
ieiunii. et ab oct. pent. usque in adventum domini. omni feria ii.
missa pro defunctis in conventu dicatur. feria iii. et v. dominicalis. feria
iiii. pro familiaribus. feria v. de sancto spiritu. feria vi. de sancta cruce. sabbato
sancta Maria. ab oct. pasce usque ad dominicam ante ascensionem. et ab ad
ventu. usque ad natale domini. idem ordo servabitur. excepto quod ab
oct. pasce usque ad supradictam dominicam. omni feria iiii. missa pro fa
miliaribus omissa. missa dicetur Resurrexi. et in adventu feria vi.
quia missa de sancta cruce non dicitur. missa dominicalis repetatur. Si
forte aliqua soll. xii. l. aliquem horum occupaverit diem. aut talis commemoratio
alicuius sancti cuius missa in gradali sit attitulata. aut vigilia alicuius
sollempnitatis. aut dies iiii. temporum. sive rogationum. vel presens defunctus
aut tales commemorationes defunctorum quas precipuas agimus. et exceptis illis
diebus. qui deputandi sunt ad illa dominicalia officia. que post diem epiphanie.
vel post In voluntate. tantum. vel diem domini. aliquando propter instantem lxx. vel adven
tum. privatis diebus restant persolvenda. et quando aliqua dominicalis missa
in sua propria dominica dici non poterit. pro alicuius soll. vel presentis defuncti
necessitate. Et cum hoc contigit. ut aliqua missa in sua propria domi
nica dici non possit: prima die quam post illam dominicam cantor a supra
dictis eventibus exoccupatam invenerit cantatur. Infra vero oct. domini
et sanctorum uti in sententiis de oct. eorum desceptum est teneatur. feria vi.
post oct. ascensionis. missa de sancta cruce cantatur. Si illis misse occasio
venit propter quam aliis temporibus intermitti solet. Notandum vero quod si mis
sa pro defunctis feria ii. pro aliquibus supradictis eventibus in conventu dici non
poterit. prima eiusdem septimane die que vacua fuerit a supradictis
eventibus dicatur. **De numero collectarum ad missas.**

Privatis diebus. non amplius quam tres collecte in conventu ad
missam dicantur. exceptis oct. domini. et commemoratione. oct. quoque sanctorum et
illis iiii. diebus. qui secuntur diem circumcisionis. et feria vi. post oct. as

scensionis. aut si abbas unam tantummodo collectam dicendam ad
iunxerit. uel presens defunctus fuerit. Excipitur etiam tricena
rium quod post generale abbatum capitulum fit. cuius collecta. i. Deus uenie
largitor. per omnes xxx. dies. exceptis sollemnitatibus xii. lectionum. tam ad uesperas quam ad
laudes. et ad missas continuetur. Verumtamen et si plures una die misse
fiant. ad unam tamen dicetur. Et notandum quia die dominica nunquam
collectam. uel de sancta cruce. i. Deus qui uel. Deus qui de beate marie. uel
dicimus. uel missa in conuentu de ipsis dicatur. In aduentu tamen
cottidie dicatur collecta de dominica ad missam. exceptis missis
pro defunctis. et iiii. temporum ieiuniis. et uigilia natalis domini. Cum tamen
dominicales commemorationes in aliqua sollemnitate que dominica uenerit
post matutinas laudes cantate fuerint in crastino licet dominicalis
missa forte differri debeat. collecta tamen ad missam matutinalem
dicatur. Et notandum quia ad omnem missam matutinalem si eadem
que et maior missa non fuerit. uel de sancto eadem collecta de maiori missa
prima post collectam matutinalis misse dicetur excepto cum uigilia natalis
domini. uel apparitionis. seu uigilia assumptionis beate marie die dominica eue
nerit. collecta uero Deus qui per unigenitum. t. sicut in sua sententia or
dinata est dicatur. De quatuor historiis que cantantur a kalendis augusti.

Si kalende euenerint die dominica. usque ad aduentum domini.
eadem die inchoetur historia. Si uero kalende in ii. uel iii. uel iiii.
feria euenerint in dominica. que easdem precedit kalendas assumatur historia.
Quod si kalende in v. uel vi. feria. aut sabbato apparuerint. dominica sequen
ti imponatur historia. Et ideo si festum omnium sanctorum
v. aut vi. feria illuxerit. legendum et cantandum est de libris
machabeorum. ad uigilias. usque in dominicam sequentem in qua in
choandum est legere et cantare. de ezechiele propheta. Si autem fes
tum omnium sanctorum euenerit die dominico. ipso die celebretur.
et sequenti nocte. scilicet feria ii. ezechiel propheta inchoetur. et feria

vidi dn̄m. Sequēti u̇ die dn̄ico. non legunt̄ lc̄c̄es ad initiū
libri illi᷒. ppt̄ p̄fanc. q. non est ꝯsuetudo ut bis legatur.
s; legantur aliē in libro lectionarii diei dn̄ici sc̄dī intitula
te. qui ꝓpha legandus ē p tres ebd̄. tā p̄uatis quā dn̄icis dieb᷒.
& post eū Daniel. usq; ad aduētū. Quod u̇ de his restat legēdū
ad uigilias. exquo ibi legi desierit: legatur in refectorio. Fi
nito daniele. legant̄ in refectorio. xii. ꝓphe. Q̄ sept̄ ieiun.

Si prima dies kł mensis iiii tēpū. mēse sept̄ agendum
Septēbr̄s. in ii. fr̄. aut tertia. aut quarta. sit.
euenerint. tūc agendi sūt dies ieiunioꝝ ebd̄. exaltatōē scē
crucis. Si u̇ kł sept̄. in v. fr̄. t̄ vi. aut sabb̄o. siue dn̄ica eue
nīt. tūc in illa septimana. in qua festū mathei apli euenit
agenda. Quom̄ legant̄ libri ī refectorio. a pent̄ usq; ad kł.

Tempore illo quo canit̄ ds̄ omniū. usq; ad Resp̄ octobris.
kł augti. leguntur. iiii. libri regū. & p̄ea duo libri
paralipomenō. A kł u̇ aug. usq; ad kł sept̄. interim dū ca
nitur. In p̄ncipio ds̄. legun̄ in ꝓuerbiis salomonis. & p̄ea
ecclesiasten. & deīn cantica canticoꝝ. & librū sapiētie. i. dili
gite iustitiā. & p̄ea librū Ihu. filii sirach. i. omis sapia.
In kł sept̄. cū canit̄ Si bona iob. In eād̄ mēse mutat̄ alia
historia. i. peto dn̄e. & tē legit̄ pri liḃ tobie. deīn iudit. p̄
ea hest. ac postremū esdras. Hac au̇ historiā. i. peto. u̇ an̄
id᷒ sept̄. nec p᷒ xiii. kł octob̄. s; ī his vii. dieb;. ubicūq; dies do
minic᷒ euenit incipim᷒. excepto qđ qn̄ sollepnitas s̄cē
crucis die dn̄ica euenit. dn̄ica p̄cedente festū dicatur.
peto dn̄e. In kł oct̄. legunt̄ duo liḃ machabeoꝝ. dū ca
nitur. Adaperiat. & cū ꝯpleti fuerint. legun̄ iiii. libri ewan
gelioꝝ in refectorio. tm̄ usq; passiones. & dimissis passiōib;
quod reliqū ē legat̄. Alii u̇ libri. aliis tēporib; ꝑlegēdi. sup᷒

[illegible]

per diuisa capitula disposita sunt. Et notandum quod cum renouatur
historia. liber ille qui tunc cum ea inchoatur. cum sua prefatione incipiendus sit in ecclesia. legendus in refectorio. ubi
octava lectio finem fecit. In libro tamen primo machabeorum ibi lector
in refectorio incipiat. ubi quarta lectio finem fecit. De aliis libris qui eodem tempore. postquam primus perlectus fuit in refectorio.
sunt simul legendi. non est hoc obseruandum. quod de illo primo diximus
in ecclesia primitus inchoando. Si autem festo interueniente. differtur
historia. liber nichilominus cum sua prefatione legatur ad mensam.
reincipiendus in ecclesia. cum historia cantabitur. Et sciendum quia
R. de historia quod ipsum intitulatur ad uesperas. quamuis semel et iterum interueniente festo differatur. ubi prius sabbatum inuenerit.
nequaquam dicetur. nisi forte ipsa historia. uel in dominica. uel per septimanam
iam decantata fuit. De antiphonis in sabbatis ad magnificat.

Antiphone ueterum librorum et euangeliorum. dicendis.
et epistolarum pauli. que ad magnificat dicentur. i. cognouit. et
hec autem scripta sunt. et fratres confortamini. et similes sabbatis
que intitulate sunt. uel ad magnificat. uel in commemorationem dicantur. In illo tamen
sabbato non dicentur. quo in crastino nichil agetur de dominica. Si que
defuerint ultime repetantur. Si que uero superfuerint eo anno dimittantur. Quotienscumque autem aliqua dominicalis missa. que in sua dominica dici non potest. aliquo priuato die soluitur. ante de
eodem officio ad benedictus et magnificat intitulate. eodem die dicantur. si tamen in sua dominica dici non possunt. quod autem aduentus
et lxx pro breuitate temporis aliquando contingit. Notandum
tamen quod cum pro breuitate temporis sabbato ante lxx dicetur ad benedictus antiphona. Nunc nunc b. s. ad uesperas illius diei intermittetur.
a. colligite. post xxi. dominica fiet de antiphona. nuptie f. s.
Deficiente uno. quando lxx. x. kl. feb. euenit. Sexte autem

om̄s dn̄icales . ad benedictus ɔ mag̃ . intitulate.
cū suis collectis. cū in sua dn̄ica aliqua xii. lc̄on soll.
celebrabitur. post bn̄dicam⁹ dn̄o de laudibus et ues
pis ob ɔmemōm de dn̄ico dicunt̄ die. In illo tn̄ sabb̄o nō
dicentur. qm̄ in crastino nichil agetur de dn̄ica. q̄ an̄
aduentū contingit. cū unū dn̄icale offcm̄. n. tenet ebd̄.
Tūc enī ant̄ illi offitiū sc̄da dn̄ica nō repetunt̄. si in ea
xii. lc̄on soll. celebratur. An̄ aduentū tn̄. cū unū dn̄icale
offcm̄. n. ɔting̃ tenē ebd̄. ant̄ illi offitiū. sc̄da n̄ repetitur. De
dn̄ica. si in ea xii. lc̄on soll. celebrat̄. Fest̄ sc̄or̄ q̄ dn̄ic̄ dieb̄ ul̄

F estiuit̄ sc̄or̄ in quib⁹ nō laboram⁹. ascensione euenient
si in oct̄ pasce. uel in die ascensionis. ł in lxx. uel in
dn̄ica in qua aliqua historia incipienda ē. q̄ sequentē dn̄i
cā nō h̄unt̄ euenit. in crastinū celebrent̄. Purificatio
tn̄ beate marie. nūquā differatur. Et si illa historia
du as dn̄icas. ł plēs h̄unt. ɔ ille dn̄ice festiuitates for
tasse ꝓpriās h̄unt. historia dicat̄ ī illa festiuitate.
que minoris uidetur ēē festiuitatis. ɔ festiuitas ī cras
tino dicatur. Minores aū festiuitates. in quibus xii. l.
h̄nt. ɔ cap̄m in tali necessitate intermittant̄. ɔ ɔmemōm ad
uesp̄ illius dici. Missa tn̄ matutinal̄ non erit de sc̄o Am
brosio. si dn̄ica in palmis ł in oct̄ die pasce euenit. s. col
lecta dicetur de eo. Ubi ū supradc̄a necessitas intuerit.
minores festiuitates non omittantur. nec differantur.
sed die suo celebrentur. ɔ si quelibet historia īcipiē
da ē. q̄ aliā h̄at dn̄icā in qua cantari possit. excepto

I si in dn̄ica lxx. huiusm̄oi euenerit festū. D fest̄ sc̄or̄ q̄
ī sabbis aduentus dn̄i. ɔ lxx. eueniunt sabbatis.
ɔ l. sue xl. si festū fuerit uesp̄e de dn̄ica dicantur.

et fiat comem. de sco. Si festu pu[ri]ficationis et an
nuntiationis be marie. et festu sci benedicti. et de
dicationis ecclie. et si aliqd festu in quo non laboram⁹
euenit. sabbo infra oct pasce excipiantur ab ista lege
et habeant festa ista plenarie uesp[er]as suas. et comem
fiat de dnica. In ceteris sabbis. hant omia festa
uespas suas plenarie. n supuenit alia soll. q eis debe
at auferre. Et notandu e. quod festu sci mathie
q. sede die bisexti. semp debeat agi. si in aliquo sabbo
pt sabbatu. qd preced. lx. eo anno quo ptigit
bisextus euenit in ipo sabbo. hoc e prima die bisex
ti agetur. De vigilijs.

Cum uigilia assuptionis be marie dnica die euenit.
missa matutinal de dnica. et maior erit de uigi
lia. Iam uigilia sci Johis baptiste. siue aploz petri et
pauli. seu alioz aploz. uel sci laurentii. aut omium
scoz si dnica fuit. missa mat de uigilia. maior de dnica.
In uigilia omium scoz. pima collecta erit de ipa uigilia.
Dne ds nr multi. seda de dnica si dom fuit. tercia
de sco quintino. si no fuit dnica. seda de sco quin
tino. tcia. Omps sepitne ds. qui uiuoz. De oct dni et scoz.

Per oct apparitionis.
pasceōnis dni. et assuptione be marie. cottidie celebret
missa de oct. n interueniat festu alicui sci. q hat offcm in
gradali designatu. uel aliq die aliq dnical missa. q in sua
dom dici n potuit. dicenda occurrit. l soll xii l. q id ipedi
re debeat euenit. ut psens defunct⁹ fuit. aut missa p defuct.
siue tal comem defuctoz quā sollepne agim⁹ interuenit. Et no
tandu quia si inuentio sce crucis. dnica infra oct ascēsionis

dni euenit. Ad laudes sco benedicamus dno. fiat p
mitus comm de matribus. deinde de dnica. p de ascensio
ne dni. Ipa u missa dnicalis. i. Exaudi dne uocem
differatur. Dnica u infra oct assumptionis be
marie. totu sicut in libro ordinatu est. tam p die
quam p nocte de oct dicatur. Veruntamen si in hac
dnica festu beati bernardi euenit. totu de
festo fiet. pt mat missa que de oct fiet. Dni
calis u missa differetur in septimana dicenda. Sab
bato tam ad uesp et die dnico. ad laudes et ad
uesp. p comm de oct fiet comm de dnica. Cum
autem in oct sci laurentii. hec ipsa dnica euenit. totu
de dnica dicatur. et ad laudes fiat inprimis comm de oct.
deinde de sco laurentio. p de s mamete. Missa mat
erit de dnica. p cui coll. collecta de oct dicetur de sco
laurentio. et p de sco Mamete. Maior missa erit
de oct. Infra oct natalis sci Johis baptiste. pma die
p sollempnitatem. de ipsa natiuitate missa in conuentu
cantatur nisi presens defuncti phibuit. seu
forte dnicalis missa que in ipsa dnica dici non
potuit. psoluenda tunc sit. Et cum aliqd hor de
sco Johe b. missam cantari impedi erit. quarta die
ab ipsa nat. missa de sco Johe cantetur. ni forte et hoc
ipsum aliqua de supdictis causis impediat. Si u pma die post
sollempnit. de ipsa nat missa in conuentu dca fuit. quarta die
ab ipsa nat. missa in conuentu p defunctis dicatur. ni forte in
eadem septimana ante ipsam nat dicta fuit. uel forte in ipsa
quarta die dies fuit dnicus. Quod si in ead sept. ante ipsam
nat dca fuit missa. iterum de sco Johe in ipsa iiii. dicatur

Eo anno q [illegible] stephani et festum sci laurentii die dnica euenit historia [illegible]
[illegible]
[illegible] historia [illegible] fiet [illegible] de oct [illegible]
[illegible] de oct sci laurentii [illegible] de sco mamete [illegible] die [illegible] nocte [illegible] historia
[illegible] salue regina [illegible] de sco laurentio [illegible] de sco mamete [illegible]

nisi forte in ipsa fer. ii. euenit. Quod si fer. ii. fuit: missa pro defunc
tis dicatur. et tamen non cantetur. ii. prius de oct. cantatum fuit. In
fra oct. uero aplorum petri et pauli. de v. et vii die. ab eorumdem sanctorum
sollempnitate similiter obseruetur. ut missa de eisdem aplis
dicatur. nisi forte aliqua de supradictis causis illud prohibeat. Re
liquis uero diebus a nat. beati Johis b. usque ad octauam diem aplorum
petri et pauli. misse de sanctis qui in kalendario descripti sunt
cantentur. Notandum sane in his oct. quia in com. sancti pauli
dno benedicamus ad laudes. fit in primis com. sco . . . Johe
b. deinde de sco petro. et ad missam in eadem die similiter.

Comm. de sco stephano. et beato Johe ewangelista. et scis
Innocentibus. atque de s. Andrea aplo. cottidie ad laudes. et ad
uesp. et ad missam per oct. suas agatur. et missa in octauo die
de eis celebretur. De oct. s. agnetis uirginis. et sci lau
rentii mris. nil aliud agatur. nisi tantum in oct. die com. ad
uesp. et ad laudes. et missa que ea die proprietatem habet de his
persoluatur. Sanctorum commemorationes. s. Johis et pauli. et
leonis pp. nec non et ceterorum scorum. que post oct. s. Johis bapt. seu
aplorum petri et pauli. siue andree apli propinque occurrerit.
semper debet pronuntiari in primo post uesp. regulares. Deinde uero
sequantur com. alie. que pertinet ad istas predictas scorum octauas.
Scorum cesarii. atque benigni com. nec ad uesp. neque ad laudes.
sed tantum ad missam mat. fiat. Quando tres autem tantum habet
super ps. in uigiliis. et occurrunt psalmi qui diuiduntur in iiii
loco. ut noli emulari. et adtendite. sub secunda autem dicantur. tercius
ps. et iiii totus. Porro uero sol. i. dne ne in furore. et similiter
uenerunt. sub tercia autem. De purificatione s. Marie.

In die purificationis s. Marie. post terciam albas benedi
cat candelas. iam antea a secretario in presbiterio delatas.

Postea ū aqua bñdicta aspgat. Cantor itaq; cū abbi cāde
lā accēsam obtulerit. imponat ā. Lumen ad re. cui ⁊ sub
iungat uersū ℟ Nūc dimittis. uti in libris inuenitur. Inte
rī secretari⁹ suo adiutus solatio. et quib⁹ a priore iussum
fuerit. reliquas candelas monach ⁊ nouitiis ac cōuersis laicis
⁊ familie ⁊ atq; hospitib⁹ si affuerit distribuat. Deinde fiat
pcessio p claustrū ad quā diacon⁹ crucē ⁊ subdiacon⁹ aquam
benedcām baiulēt. et sicuti ī pcessione palmar pnotauim⁹.
ita et in hac pcessione in eūdo. et stando se hant. Porro can
tor ad exitū processionis. ant. Aue grā p. īponat. qua fi
nita sequatur alia ā. Adorna. post quā subroget ā. Respō
sū a. Symeon. ⁊ fiant tres stationes. p unāquāq; .f. ā una statio.
Ad introitū ū ecclie. abbas incipiat ā. hodie beata uirgo. et
omibus ingressis. ⁊ pdca ā finita. missa sollepnit celebretur.
Igit postq diacon⁹ ewangeliū legerit. et abbi mun⁹ sacerd⁹
deo optulit. ipse q; diacon⁹. idē mun⁹ more solito sup altare
ordinauit. abbas cādelā suā reddat sacriste. ⁊ diacon⁹ suā abbi
offat. ⁊ pea subd. Deīn ueniat abbas ad gradū pbitiu ⁊ ce
ti offerāt candelas suas, sc̄ndo a priorib⁹ incipiētes. man⁹ abbis ut
sacerdotis osculando. quas candelas sacrista cū solatio suo. a
manu abbis suscipiētes extinguāt. Deīn abbas ad altare reuertes.
turificet illud. et man⁹ abluat. Si ū die dnico festū purifi
cationis s̄ marie euenit. more solito ante terciā abbas exor
cismū faciat aque. et post terciā fiat pcessio. De can
ticis.
Cantica de nat dni. s. Populus qui ambulabat
in tenebris. in die natiuitatis dni. circūcisionis. theophie.
⁊ oct die ipsi⁹ theophie. omib; ⁊ dnicis infra illos dies. n ī
ipa dnica. festū alicui⁹ sci. xii. l. agatur. et ī purificatōe s̄
marie dicantur. Cantica ū de pasca. s. Quis ē iste qui uenit.

dicantur omnibus dominicis diebus a pascha usque ad pent. non aliud fes-
tum celebretur. et die ascensionis. et octavo die ipsius. et die pent.
In dedicatione ecclesie dicantur cantica. s. Letatus sum. et Nisi dominus.
et Lauda iherusalem. In inventione sancte crucis. et Exaltatione. Domine
audivi. Gloria patri. Pro iniquitate. Gloria patri. Egressus es. Gloria.
In annuntiatione et assumptione. et Nativitate. et dominica infra oct.
assumptionis sancte Marie. nec non in nat. unius virginis. Audite me
divini fructus. In festivitate sancti Michaelis archangeli. Domine
miserere nostri. et omnibus dominicis diebus. exceptis his quos supra
diximus. In nativitate et decoll. sancti Johannis bapt. et in nat. unius
martiris. et unius confessoris. Beatus vir qui in sap. In nat. apostolorum
et ewangelistarum. et plurimorum martirum. Vos sancti domini voc. De
Dies xii. l. in quibus laboramus. Festis in quibus
hii sunt. Festum sancti Silvestri. oct. epiphanie. laboramus.
Festum sanctorum Fabiani et Sebastiani. Agnetis virg. + [erasure] Antonii [illegible]
Agathe v. Cathedra sancti petri. Festum sancti Gregorii pp. Ambrosii epi. + Johannis [illegible] latina
Petri epi. oct. ascensionis. commem. sancti pauli. oct. sancti Johannis bapt.
et apostolorum. Inventio sancti stephani. oct. sancte Marie. Augustini epi. Mau-
ricii cum soc. s. Jeronimi presbiteri. Remigii epi. [erasure] + Lamberti
Malachie epi. Cecilie v. Clementis pp. Lucie virginis. Quibus temporibus
Officium defunctorum vel quo ordine celebrandum est officium defunctorum.
Cottidie agitur. exceptis diebus xii. l. et uno post oct. nati-
vitatis domini. et tribus diebus ante pascha. et tota septimana pas-
che. et pent. A kl. igitur novemb. usque ad xl. intervallo quod sequitur
vigilias. privatis diebus agatur officium pro defunctis. In quo officio.
dum fratres ebd. incipiet ant. stando contra altare chori. resideant
fratres in sedibus suis. et ipse ebd. incepta ant. postquam inclinaverit versus
altare resideat. Ceteras vero ant. incipiant fratres alternatim. Sic ad vesp.
regulares stantes et inclinantes sicut ebd. fecit. Qui ebd. dicturus est sicut in

post psalmos surgat. et stans contra altare. dicat u̅siculu̅.
Quo dicto i̅clinet. et sedeat inter̅i du̅ pat̅ n̅r dicitur. p̅ea ⁊
surgens ⁊ leuans sede̅ et inclinas ad altare incipiat lc̅om. qua
finita. iteru̅ inclinet. Simılit̅ inclinet ad fine̅ singla̅r lc̅. & si
glo̅r uersuu̅. et uersu tercii respo̅sorii dicto resideat. Finito
laudate dn̅m de celis. du̅ fr̅es dixerint Requie̅ eterna̅. surgat.
Simılit̅ faciant ad uespas. p̅ confitebor dicentes requie̅ et̅na̅.
Que̅ uersu̅. i. Requie̅. semp̅ dicat sol̅ ille chor̅. cui co̅petit. Dic
ta a̅. p̅ laudate. d. de celis. ebd̅ incipiat ego su̅ resurr̅. et bene
dc̅s dicatur aliqua̅tulu̅ producti⁹ ⁊ magn̅. Simılit̅ ad uespas p̅
defunctis. Ergo a̅ cantata p̅ laude̅s. p̅sternat̅ se fr̅es sup̅ formas.
si te̅pus fuit p̅sternendi. Sin au̅. reclin[...] p̅et se sup̅ m̅as. et
dicant pat̅ nost̅ sub silentio. Dein [...] incipiat ebd̅ sac̅dos.
psalmu̅ De pf̅undis. Qui semp̅ dicatur ad laudes p̅ defunctis. ta̅
in estate qua̅ in hyeme. Que̅ p̅canter utq̅; chor⁹ alt̅nati. Quo
expleto. et dicto requie̅ eterna̅. sicut ad cet̅os ps̅. quos sequitur
ant̅. dicat sacerdos. a porta inferi. et dn̅s uobiscu̅. ⁊ p̅ea col
lc̅as ordine co̅sueto. Quibus expletis. & dn̅s uobiscu̅. et requiescat
i̅ pace. respo̅deat om̅s ame̅. antequa̅ surgat. & tu̅c surge̅tes et
i̅clina̅tes ad altare discedat. Post uesp̅ u̅ diei. dicant̅ uesp̅e p̅
defunctis. ⁊ psalm⁹. Lauda a̅ia. a̅n̅ collc̅as a sac̅dote ebd̅ incept̅.

A b oct̅ u̅ pasce.

usq; ad festiuitate̅ omiu̅ sc̅or̅. celebretur offc̅m defu̅ctor̅ p̅
uesp̅ diei. ita. s. ut p̅ri⁹ dicant̅ uesp̅e p̅ ip̅is defu̅ctis. ⁊ dein sub
sequatur uigilia. & dc̅o t̅cio R̅. dicat ebd̅. Audiui uoce̅ de celo. d.
h̅ns facie̅ ad alteru̅ chor̅. nec inclinet a̅n. t p̅. Et respo̅so a
conue̅tu. beati mortui qui i̅ dn̅o m. prosternant̅ aut reside
ant̅. sicut sup̅⁹ dc̅m e̅. Circa u̅ fine̅ uigilie. s. p̅ pat̅ n̅r. dica̅
ps̅. Lauda a̅ia. que̅ incipiat ebd̅ sac̅dos. Laudes u̅ ip̅or̅ de

functorum pagantur in crastino. inter matutinos laudes et pri
ma. Quod totum offitium defunctorum eo ordine dicatur in esta
te quo ordinauimus in hyeme. quod officium tali ordine celebratur
in ebdomada. ut secunda feria dicantur tres psalmi primi. i. uerba mea.
& ceteri. si in precedenti dominica dicti fuerint. & tres prime lectiones. i. parce m.
& cetere. Tercia autem feria tres medii psalmi. i. dominus regit cum
lectionibus. i. responde m. & ceteris. quarta feria tres ultimi psalmi.
i. Exspectans. & ceteri cum lectionibus. i. Spiritus meus. & ceteris. & sic repeta
tur per ceteros dies. si necesse fuit. Quod si aliquod festum xii. lectionum
occupauit. feria secunda in ea que uacua successit festiuitati.
iidem primi psalmi dicantur. Si autem postquam dicti fuerint. iidem
primi psalmi alia festiuitas xii. lectionum interuenerint. non mutetur
ordo. set ea feria que expedita sequitur dicantur tres medii psalmi. &
alia die tres ultimi. In sequenti uero repetantur a capite. Quo Cap. l.

Omnipotens sempiterne deus c. n. ordine dicantur collecte pro defunctis
pro fratribus congregationis. necnon pro patribus. matribus. fratribus
sororibus. & familiaribus nostris dicatur primo. deinde fidelium deus.
que due dicantur assidue. ad uesperas & ad laudes. siue ad uigilias.
uesperis quieta. In tricenario. quod fit per generale capitulum. preponatur
Deus uenie. l. & ad missam in quietu pro defunctis. Si presens defunctus
fuit. in primo loco semper dicatur Inclina d. a. exceptis perpetu
is officiis defunctorum. in quibus hec sola sequi debet post primam
collectam. Ad missam uero tamen due collecte. omnipotens s. d. c. n. & Omnipotens s.
d. qui uiuorum. Si presens defunctus fuit. sollempne tricenarium. in
quo interponitur Deus uenie. si pro eo missa celebrari non potest. di
cetur tamen collecta ipsa. Si autem episcopus fuit. dicetur Deus qui inter
apostolicos. die tamen sepulture eius. Ad missam cottidianam pro omnibus
fratribus & familiaribus nostri ordinis defunctis. dicetur.
Inclina d. deinde si tricenarium agitur. dicetur Deus cui proprium.

uel d(eu)s uenie. si fuit sollempne tricenariu(m). Ad missa(m) cu(m)
in co(n)uentu nullu(m) agit(ur) tricenariu(m). n(on) illud sollempne. q(uo)d
fit p(ost) g(e)n(er)ale capit(ulum). De officiis defunctor(um) p(re)cipuis .LI.

In co(m)memoratione omniu(m) defunctor(um). (et) in co(m)mu(n)i parentum
n(ost)ror(um). fr(atru)m (et) soror(um). et omniu(m) co(n)sanguineor(um) n(ost)ror(um). (et) benefactor(um). eo
quoq(ue) die. quo p(ost) anniu(m) capit(ulum). sollempne facim(us) memoriam
omniu(m) monachor(um). nouitior(um). co(n)u(er)sor(um). (et) familiariu(m) n(ost)ri ordis.
p(re)terito anno defunctor(um). Sciendu(m) quia in trib(us) missis. quas p(ro)
quolibet defuncto debemus. dicet(ur) colla(cio). Inclina d(omi)ne. singla
riter. n(on) in capitulo p(re)dici p(re)cipiatur. Et (et) in adu(er)sario om(n)iu(m)
defunctor(um) ordinis n(ost)ri ep(iscop)or(um). (et) abb(at)u(m). q(uod) fit t(er)tio id(us) janu
arii. sollempne facim(us) officiu(m) cu(m) uesp(er)is uigiliis. et laudibus
(et) psalmi stando cantant(ur). (et) aliq(uan)to morosius ta(m) ad uesp(er)as. qua(m) ad
laudes (et) uigilias. D(omi)no an(te) uersu(m) an(te) lect(ion)es ab ebd(omadario). resideat sup(er)
mias. dicentes pat(er) n(oste)r. sub silentio. Deinde incepta lect(ion)e sup(er) sedes
resideat. usq(ue) ad t(er)tia(m) repetitione(m). Lib(era) me d(omi)ne. Quod responsoriu(m) debet
cantor stando incip(er)e. Quo incepto. stati(m) inclinet. et subsequentes
u(er)sus cantet. p(ost) ultimu(m) t(ame)n inclinet. Quibus officiis et missis de
bent interesse o(mn)es monachi qui co(n)uentu(m) tenet. n(isi) grauis causa
eos p(ro)hibuit. Ad officiu(m) omniu(m) fideliu(m) defunctor(um). (et) ad missa(m) fideliu(m)
D(eu)s. t(ame)n eo die. n(isi) p(rae)sens defunct(us) fuit. In comme(moratione) au(tem) parentu(m) n(ost)ror(um). D(eu)s
cui p(ro)p(ri)u(m) e(st). tot(um). (et) in adu(er)sario ep(iscop)or(um). (et) abbatu(m). p(re)sta nob(is) d(omi)ne. ut
anime famulor(um). ~~famularu(m)~~ q(ue). (et) ad officia. (et) ad missa(m) dicat(ur).
n(isi) p(rae)sens defunct(us) fuit. In sollempni tricenario. q(uo)d fit p(ost) g(e)n(er)ale
capit(ulum). D(eu)s uenie. l. t(ame)n. In anniu(er)sario ep(iscop)or(um) (et) abbat(um). qui
priuati p(ro) eis cantare uoluit. colla(m) dicat(ur). Ad istas ig(itur)
missas cantant(ur) R(equiem). et ambule. (et) tract(us). Absolue co(m)muniter
ab utroq(ue) choro in co(n)uentu. Qui n(on) priuati cantat(ur). R(esponsorium).
requie(m) et(er)na(m). (et) tractu(m) De p(ro)fundis dicat(ur). q(uo)d si qui h(?)

Horum dierum in septa feria. siue in crastina die alicuius festiuitatis
xii. lectionum euenit. post uesperas regulares uespere defunctorum agantur. Quomodo se agat
tercia xii. lectionibus. Sacerdos et ministri ad missas festiuas. .lii.
Sacerdos induat se ad celebrandam missam. cum diacono. et subdiacono
qui adiuuent ad induendum presentis septimane ebdomadarius. Quibus indu
tis diaconus et subdiaconus. cum manipulis eant preparare altare. petentes ue
niam ad gradum altaris. et ponentes textum super analogium. et missale
super altare in dextro cornu. In sinistro uero ponat tersorium sub
palla. cum benedicta supponitur. quatuor enim palle. absque sudario super
altare poni debent. Postea preparet ministerium. quod est iuxta altare.
in quo ministratur. ponentes calicem desuper cum corporali et offertorio. et
cetera in quibus sedet sacerdos et ipsi ministri et piscina. Ad terciam uero cum
sacerdote albus maneat in presbiterio. uel eis sedere ad psalmos liceat.
Finita tercia exeat. et unus ministrorum qui adiuuerint eos. ad indu
endum. pulset signum et accendat duas candelas que solent ardere iuxta
altare hic et ibi. et absconsam cum lumine super altare. si necesse preparet.
Alter uero deseruiat sacerdoti in induenda casula. Postea infundat ei aquam
in manibus. Diaconus uero sumat stolam et aspergat manus aqua sibi data a
ministro. et subdiaconus similiter. Quas tergat sacerdos et diaconus ad tersdaculum sibi
deputatum. subdiaconus uero ad altare. Et pulsato signo a ministro exeant
de uestiario. et ordinent ante altare. quod est in prima statione. ha
bentes uultus ad ingressum chori. ita ut subdiaconus prior sit. et diaconus poste
rior. et sacerdos nouissimus. et sic maneant usque ad gloria patri. Et
cum inde se mouerint. inclinent ante ipsum altare. Deinde ingredi
entes inclinent rursus ad gradum presbiterii. et sic ascendentes
diuertat diaconus ad dexteram. subdiaconus ad sinistram. sacerdos uero in
ter illos transeat ad altare. Et dum transit ei inclinent. Tunc
sacerdos inclinis ante medium altaris faciat orationem. et diaconus
similiter retro ipsum. et subdiaconus post diaconem. Qua completa erigant

se. Dein sacerdos osculato altari. signet se. Diaconus uero signans
se inclinet. et pergat osculari sinistrum cornu altaris. Quo
osculato. inclinet et eat in dexteram partem stans sub gradu
altaris. paululum remotus a pariete. et subdiaconus retro ipsum. Sa
cerdos autem descendens sub gradu altaris. inclinet contra
medium altaris ad dicendam confessionem. diacono existente ad
dexteram. subdiacono ad sinistram. et dicant invicem confessionem.
sacerdote incipiente. Ministri uocent sacerdotem patrem. et sacer
dos eos fratres. licet sint ordine minores. quod alias non fiat. Qua dicta e
rigant se. et sic accedat sacerdos ad librum. qui est super dextrum
cornu altaris. Quam confessionem si ea hora compleri non potuerit. di
cant post ea cum eis uacuum fuerit. Diaconus uero. si spatium habuerit.
antequam sacerdos dicat dominus uobiscum. ponat corporale super altare.
et linies calicem intus aqua. ministret panem super patenam. et
uinum et aquam in calice. subdiacono ei ministrante. Et notandum quia
siue diaconus. siue subdiaconus sit qui ministrat. prius uinum infun
dat. dein ampullam cum aqua sacerdoti tradat. quando eum uiderit magis
expeditum. et sacerdos aquam infundat in calicem. Deinde posita pate
na super calicem. cooperiat eam de offertorio. postea descendat sub gradu
altaris in dexteram partem. Caueat autem qui ministrat. et offert ne
aliquid dicat. ne humectet oblationem. Quod si sacerdos. dum diaconus mi
nistrauit. dixit gloria in excelsis deo. uel dominus uobiscum. intermittens mi
nistrare eat post sacerdotem. Quod si gloria in excelsis etc. deo illo bre
uiter inclinet. et sic reuertatur ministrare. Post dominus uobiscum. trahat
ei reuerenter deorsum medium casule. et tunc reuertens in locum suum. incli
net se. et subdiaconus post eum. Quod si restat aliud colligere. redeat ad mi
nistrandum quod restat. Quo completo reuertantur ubi prius steterant. non
tamen inclinantes. nisi ad primam collectam. Si autem nulla collecta superfuit.
subdiaconus descendat legere epistolam. ante gradum presbiterii contra

medium altaris uersa facie ad ipsum altare inclinans priusquam incipi-
at lege. et postquam legit. Qui si forte in ipsa epistola errauit. per
lecta epistola satisfaciat ibidem. prius tamen posito libro super formam. po-
nens manus ad terram super albam sub gradu. sine flexione genuum
tam festis diebus quam priuatis. Interim sacerdos. usque ad ewangelium sedeat.
et in missali legere potest. et diaconus ad nutum eius sedeat. et in textu
legere si uoluerit. Perlecta epistola. subdiaconus sedeat iuxta diaconem. aut
eat in chorum cantare. si necesse fuerit. Quod si sacerdos non sedit. et
diaconus preuidere ewangelium uoluerit. super analogium preuideat. Cum autem
fuerit hora legendi ewangelium surgat. et sacerdos redeat ad dextrum
cornu altaris. supponens missale. Diaconus ponens textum super analogium.
uertat se ad albem. humiliter petens benedictionem. sub silentio dicens. Domine
iube benedicere. siue ad sacerdotem si albas defuerit. Ad quem sacerdos con
uersus. dicat hanc benedictionem. Dominus sit in corde. et ore tuo. ut
digne annunties ewangelium Christi. Qua data. reducat uultum suum ad
altare. sicut erat prius. ita se habens usque post gloria tibi domine. quod dum dicitur.
signet se. et conuertat faciem ad ewangelium. stans cum tremore. Diaconus
uero accepta benedictione. uertat se ad librum. Qui cum dixit sequentia sancti
ewangelii. signet se. sicut alii se signant. quando dicitur gloria tibi domine. Perlecto
autem ewangelio. si forte errauerit in ipso. uertat se ad orientem. sa
tisfaciens coram quo subdiaconus. Deinde inclinet se uersus orientem. postea
ferat librum apertum sacerdoti ad osculandum. ostendens ei digito. initium
ewangelii quod legit. quod et ipse osculetur post sacerdotem. et clausum super
analogium sub palla reponat. Sacerdos uero post finem ewangelii referens
uultum ad altare. ibidem incipiat. Dominus uobiscum. uel Credo in unum deum.
Interim uero dum credo in unum deum dicitur aquietum stet in eodem loco donec illo can
tato. dicat Dominus uobiscum. et oremus. deinde sumens librum. ponat ad sinis
trum cornu. Diaconus autem post ewangelium displicet corporale. his ter plicatum
in latum. et quatuor in longum. medium latitudinis ponens in medium

altaris. Et stati post oremus. opertis manibus de offertorio
teneans sinistra manu pede calicis. dextra autem patenam offerat
sacerdoti. simul utramque manum eius semel osculans. sacerdos
simul utrumque assumens. deponat iuxta corporale. ad dextram
partem. relinquens ea diacono preparanda. et postea trahat se ad
sinistrum cornu altaris ibidem consistens donec recipiat turi
bulum. ad thurificandum calicem. Diaconus vero posito offertorio super
altare. ponat calicem super corporale in secundo plicatu anterius. et
sinistre dextreque partis. et panem ante calicem reuoluens super
eum corporale. Quod si plures hostie fuerint. unam separatim alias insimul
mittat. Deinde reportet patenam et offertorium super ministrum
Interim dum hec aguntur a sacerdote et diacono. unus ministrorum
cuius officium est. teneat thuribulum ante albem vel ante sacer
dotem. si albas dee. subdiacono incensum tenente. Posito itaque
incenso in thuribulo. qui thuribulum tenet. offerat illud
sacerdoti. osculans ei manum. quod sacerdos accipiens. thurificet
calicem isto modo. semel illud uoluat circa calicem. semel thurificet
dextram partem altaris. desuper semel et sinistram. semel quoque et anteriorem
quod dum fecit. diaconus ponet manum sub ascella ipsius. tenens ei casulam.
ut expeditius possit agere. Quo facto. reddat thuribulum diacono.
Deinde ablutis aqua digitis que a subdiacono de ampulla data
et in pelui ad hoc preparata recepta. et tersis ad linteum ad hoc
deputatum. incuruus ante altare faciat orationem. Diaconus autem
turificet primus dextram partem ipsius altaris bis deforis. Deinde
eleuans manum. thurificet bis crucem. et inde transiens per retro
altare. ad sinistram thurificet eam. deinde et crucem. deinde
reddat thuribulum subdiacono. qui ponat illud ubi poni solet.
Ipse retro redeat sub gradu altaris. in dextra parte. ut cum sacer
dos se uerterit ad chorum. dicens. Orate fratres. trahat ei deorsum

mediū casule. Deīn supplicās ei. secedat in locū suū. ū stet. do
nec sacerdos dicat. ꝑ om̄a s͡cła s͡cłoꝝ. Qui sacerdos deo orate
fr̄es. medioc̄r ut possit audiri. reducat uultū ad altare. ead̄
p̄te. qua se uertit ad choꝝ. postea trahat se ad librū qui ē
in sinistro cornu dicens sub silentio. oremꝰ ad p̄mā secretam.
⁊ ad s͡cdām. si una ut plēs secut̄. Interim aut̄ minist̄ ille q̄
thurribulū optulit sacerdoti. deferat diacono. ⁊ subdiacono
aquā ad lauandū manus suas. Sac̄dos ū p̄uideat. ne disiūgat
illos digitos. quib; debet tractare corpꝰ dn̄i. p̄squā eos aqua ab
luerit. ū dn̄ fecit cruces sup hostiā. ⁊ calicē. ⁊ cū se signauit
Ut aut̄ finierit secreta. retrahat se cont̄ mediū altaris. dicēs
ꝑ om̄a s͡cła s͡cłoꝝ. s; nō eleuans manꝰ usq; ad sursū corda. Diaconꝰ
aū audiēs ꝑ om̄a s͡cła s͡cłoꝝ. ueniat p̄ ip̄m sac̄dotē supplicās ad al
tare. ⁊ stet hīis faciē ad sac̄dotē usq; ad pat̄ nr̄. Subdiaconꝰ eadē
hora accipiēs patenā. offertorio cooptā. ueniat p̄ diaconē supplicās
cont̄ altare. Deīn erigēs se. supponat sinistrā manū dextro bra
chio. ut leuiꝰ ferat ipsā patenā. Qui subd̄ signet se ad s͡cs. de
ipsa patena. Diaconus similiter signet se manēs curuꝰ dū
ipse dixit. S͡cs. s. s. d. breuit̄ sub silētio. Finita ū p̄fatione. sa
cerdos inclinet se ante altare dicens S͡cs breuit. et signans se
mox incipiat. Te ig̃ clem̄. usqueq̄ dicat. uti accepta hās.
⁊ tc̄ se erigat ꝑcurrēs canonē. sic h̄et in libro. Qui cū ꝑ
uenerit. ad Qui pridie. sumat hostiā. ⁊ eleuās ante calicē
paulo altiꝰ int̄ illos digitos. quos ad hoc conseruauit. bn̄dicat
eā. Si ū plēs fuint. nō deponēs ipsam quā tenet. simul om̄s
bn̄dicat. ⁊ iterū utraq; manu eā teneat. usq;q̄ dicat. Hoc est
enī corpus meū. et tūc remittat eā ī loco suo. Cū aū dixit. Simi
li modo p̄q̄ ce. accipiat calicē. stringēs corporale cū calice.
int̄ utramq; manū. ⁊ sic eleuet eā paululū. usq; ad signū

fatiendum. et tunc deponat faciens signum crucis desuper. quod postquam
fecit. eleuet sicut superius. donec dicat. In mei memoriam fa-
cietis. et tunc dimittat. Incipiens autem. Supplices te rogamus omnipotens deus.
incuruet se ante altare. donec dicat. ex hac altaris participatione
et tunc erigat se osculans labium altaris. ante calicem signans se post
signatum corpus. et sanguinem. quando uidelicet dixit omni benedictione. Et quando
dixit. nobis quoque peccatoribus. pectus tundat semel leniter.
Diaconus uero quando uidit eum sacerdotem post incuruationem calicis signare. scilicet quando
dixit. sanctificas. uiuificas. accedat ad dextram sacerdotis. Et osculans
post altare. componat se honeste. ad discooperiendum calicem. a dextra par-
te dextra manu. sacerdote tamen incipiente a sinistra parte. sinistra
manu. Porro ipse diaconus sinistra manu posita sub brachio suo. ad
constringendam manicam albe ne contingat corporale. supponat digi-
tos dextere sue. digitis sacerdotis ad tenendum calicem. dum sacerdos
tres cruces fecit super calicem discoopertum dicens. Per ipsum et cum ipso. et in
ipso. et quartam ante oram ipsius calicis. dum dixit est tibi deo patri. Cum autem
dixit. omnis honor et gloria. teneat utraque manu corpus domini super
calicem. Quo incipiente. cunctis audientibus. Per omnia secula seculorum. subleuet
calicem ipse et diaconus. parum. usque post dictum oremus. Tunc deponatur.
et iterum cooperiatur ab utroque. hinc et inde. Et sic diaconus inclinans
ante aram recedat ubi stabat. Et cum sacerdos dixit. panem nostrum cotidianum.
accedens subdiaconus ad diaconum. offerat ei patenam discoopertam. osculans
ei manum. Postea secedat paululum uersus parietem in dextra parte.
Diaconus autem accepta patena. offerat eam sacerdoti post. Libera nos quesumus
osculans ei manum. Qua oblata. ueniat in locum ubi stetit ante prefati-
onem. reddens offertorium subdiacono. Subdiaconus uero recondat illud
plicatum. Quo recondito. reuertatur post diaconem. Sacerdos
autem accipiens patenam. ponat eam sub corporali. Quod si talis mis-
sa fuerit. in qua conuenitur uadit ad pacem. ponat eam super corporale.

Et deo libera nos q̄s dn̄e. pri(us) quā dicat p eundē dnm̄. n(ostrum). po
nat corp(us) dn̄i sup patenā. amouēs eā parū p i(n) dex
tera parte calicis. & dicendo p eund(em) dnm̄. frangat cor
pus dn̄i sup calicē in tres ptes. & dc̄o. p om̄ia s(ae)c(u)la s(ae)c(u)l(orum). ad pax
dn̄i faciat unā crucē int(er) calicē. aliā ad sit semp(er). terciā ad
nobiscū. Et p(ost)quā ter dixit agn(us) dei. & dimittit in calicē illā
partē dn̄ici corp(or)is. quā tenet in dextra manu dicens. hec
sacrosc̄a cōmixtio totā oratione sub silentio. dirigat os suū
ad diaconē. osculans illū. & diac(onus) subdiaconū. & inuicē supplicā
do. & subdiac(onus) similit(er) aliū. si pacē quesierit. eundo ad gradū.
Sacerdos aut(em) data pace diacono. eā ptē hostie. de qua mi
nistri cōmunicādi sūt. sup patenā ponat. qua posita dicat
orationē. dn̄e ih(es)u xp̄e. qua dc̄a sumēs stati corp(us) dn̄i cū calice.
utraq; manu applicet ad se. et sic p(er)cipiat corp(us) dn̄i sup cali
cē. deīn sanguinē. Itaq; deposito calice sup corpale. nō coopto.
uertat se ad dextrū cornu altaris. positaq; ibi patena. cum
hostiis. sumat hostiā de uasculo. p(re)parato ē. & apto a diacono.
quā ponat sup patenā. & unā. & ptes ū necesse fuīt ex illis q̄
ibi sūt recondat in illo uasculo. hoc ā tm̄ fiat dn̄icis dieb; et i(n)
cena dn̄i. Vasculū aū illud sup altare dimittat. usq; post
missā. Quo fc̄o. sacerdos cōmunicet diaconū. & subdiac. de
tercia pte hostie. deinde de aliis hostiis. ceteros. qui cōmuni
caturi sūt. Prudeat aū quātū potuit. ne aliqua pars dn̄i
ci corp(or)is remaneat. Diac(onus) aū accedēs ad cōmunionē. nō oscu
lans manū sacerdotis. subleuet albā. ab anteriori pte flectēs
genua iuxta altare. & resupinato capite. sub manu sac(er)dotis.
conuenient(er) apto ore p(er)cipiat corp(us) dn̄i. Quo p(er)cepto. surgat
et supplicet. Similit(er) & subdiac(onus). Quod postquā fecerit. sumēs
fistulā. si tūc necc(ari)a ē. eat ad sinistrā ptē p(er) retro altare.

Quod si tunc necessaria non fuerit. sequatur diaconem. Qui diaconus veniens ante calicem inclinet. et ad nutum sacerdotis accipiat illum. Sumat que sanguinem eadem parte qua et sacerdos. nec tangat eum manu. donec vino abluatur. Quod si unus vel duo tantum post eum communicaturi sunt. ministret eis sanguinem. eadem parte calicis. qua ipse recepit. ita ut ipse dextra manu calicem tenens. sinistram infra cor supponat. Qui vero percepturi sunt diaconi. vel subdiaconi. sinistra manu pedem calicis tenentes ad os suum. sicut eis videtur expedire coaptent. Quod si plures fuerint. diaconus percepto sanguine ibidem ponat calicem super sinistrum cornu altaris. tenens illum. subdiacono sibi astante. atque adiuvante hoc modo solet. ut dextra manu teneat expansam. iuxta labium calicis deforis. sinistra vero teneat pedem ipsius calicis. Diaconus autem teneat utraque manu in calice fistulam a subdiacono antea preparatam. Qui subdiaconus percipiat sanguinem cum fistula. prius quam se componat ad tenendum calicem. eo modo quo diximus.
Dum autem frater perceperit sanguinem. infundatur vinum in calice a diacono. cum opus fuerit de ampulla a subdiacono ante preparata iuxta altare. Si quid autem residuum fuerit de ipso sanguine. bibat illud cum calice. Postquam fistulam reddiderit subdiacono. Quam fistulam antequam reddat in quantum poterit ab utraque parte sugendo. a sanguine domini evacuet. et calicem reddat sacerdoti. non osculans ei manum. Subdiaconus vero tenens fistulam contra faciem suam intransitu eat ad sacerdotem per retro altare ministrare ei vinum in calice. Sacerdos autem antequam recipiat calicem. si que hostie integre superfuerint communicatis. reponat in vasculo.
Qui recepto calice. respergat digitos suos in ipso calice. Quem ponens super altare. eat ad piscinam abluere ipsos digitos aqua. Quibus tersis ad medium linteum. ad hoc ibi preparatum. redeat ad altare. Sumere vinum quod dimisit in calice. Quo sumpto. iterum aspergat calicem vino. Quo hausto. ponat illum non reclinatum super altare iuxta

patenam. Similiter nec ad privatas missas reclinetur. Ex hinc subdiaconus tenens fistulam assistat altari. habens faciem in patena usque ad finem collecte. Interim diaconus complicet corporale super altare. et vertens ad postcommunionem referat missale ad dextrum cornu altaris. Cum autem sacerdos collectam incepit post Dominus vobiscum. trahens ei casulam. incurvet se usque per omnia secula seculorum. Tunc erigens se. et dicto Benedicamus Domino. vel Ite missa est. inclinet. Deinde iens ad altare. transferat inde calicem et patenam super ministerium. sumens ibi lingua sua. si quid de corpore Domini remanserit super patenam. Et postea accipiens fistulam. abluat eam vino. et postea patenam. Quod bibens infundat aliud vinum circumliniens ipsum calicem intus. quod iterum percipiat. Tercio infundat vinum. eo modo circumliniens. quod percipiat subdiaconus. Et adhuc alia vice infundat. si necesse fuerit. Quibus lotis et detersis ad linteum. quo sacerdos paulo ante digitos suos detersit. recondat ea et corporalia cum calicibus. Finita missa. sacerdos incurvet se ante medium altaris. faciens orationem solus sine diacono. Qua facta. erigat se et osculans altare. signet se. Quod si dominicus dies fuerit. det benedictionem lectori mense. que in libro continetur. Deinde inclinans recedat casula demissa. quam ante missam tulit in brachiis sublevatam ad altare. Si diaconus et subdiaconus iam compleverint que complenda erant. precedant eum eo ordine. quo ad altare venerunt ad initium misse. Sacerdos autem exutus sacerdotalibus indumentis. veniat ad gradum ubi legitur epistola. et petat veniam. sicut in festis diebus. privatis vero diebus flectat genua mox recedens.

De missis quibus tantum unus minister fuerit.

Ad missam si unus tantum minister fuerit. sacerdos indutus stola et manipulo. cum ministro eat preparare altare. Quod si minister diaconus fuerit. officium altaris compleat. quantum ad se et ad subdiaconum pertinet. perlecta tamen epistola non egrediatur de choro. sed ipsemet infundat aquam de ampulla

in pelvim. et tergat ad mapulam. ad quam tergit sacerdos ante secretas. Qui postquam communicatus sanguine de calice sumpto. ad sinistrum cornu secesserit. ille qui sacerdoti adiuvat ad induendum accedat cum fistula ante preparata adiuvans eum in omnibus. sicut subdiaconus facere solebat. Si autem subdiaconus fuerit eundo ad altare precedens sacerdotem. divertat ad dextram. supplicans sacerdoti. Ad confessionem stet ad dextram. Missale in dextro cornu altaris textum in sinistro ponat. Quod post ewangelium auferat. Post epistolam manus lavet. vel diaconus. Panem et vinum ministret. patenam et calicem offerat. Casulam trahat. pacem et communionem semper accipiat. excepta missa defunctorum. in qua nec pacem sumere nec communionem licet. Lector epistolam. ferat epistolare in ecclesiam antequam induatur. et post missam inde referat. Sacerdos vero ad legendum ewangelium. petat benedictionem ab abbate. non tamen descendens de gradu altaris. Perlecto ewangelio. ibidem dicat. Credo in unum deum. si dicendum fuerit. et mox secedat ad dextrum cornu altaris. ibidem dicturus Dominus vobiscum. Quando vero Credo in unum non dicitur. ibi dicat Dominus vobiscum. ubi legit ewangelium. Sciendum vero quod omnibus diebus. quibus conventus communicat. possunt vero necesse fuerit ad maiorem missam plures hostie consecrari. et si patenam communicaturis distribui. et tamen ministri si fuerit post diaconus sit. ille scilicet qui precedenti ebdomada ewangelio fuit ascriptus. In missis tamen privatis. quam festivis diebus. ad omnes missas. una tamen hostia consecretur. cui tertiam partem sacerdos super calicem tenens. communicaturis distribuat. et postea sanguinem eo modo. quo diaconem facere supius dixi. ubi diaconus affuerit. Et sciendum quod numquam osculatur manus abbatis vel sacerdotis. nisi tamen ad missam. et hoc tamen in locis supra terminatis. et cum datur in conventu abbati virga pastoralis. vel et in purificatione beate Marie. et ad oblationem candelarum. Quo ordine benedicatur aqua.

Dominico die pulsato signo ante terciam. seruitor ecclesie preparata
formula super gradum presbiterii ponat sal et aquam desuper cum
sparsorio. et indutis ministris et sacerdote. preparatoque altari. sicut
supra dixi. iterum pulsetur signum ad conuocandum conuentum. Qui
uenientes ordinent usque ad missam. quod semper faciant ad terciam. cum mox
subsecutura est missa. Et dimisso signo ad sonitum postis. fiat oratio.
Qua completa. accedat sacerdos ante gradum presbiterii. tenens collec
taneum. Qui cum ibi aduenit. inclinet ad altare. Deinde benedi
cat sal et aquam similiter. sicut in collectaneo habetur. tenens
manum desuper dum exorcismum fecit. Et misso in modum crucis.
sale in aqua. exorcismoque predicto reddat librum subdiacono. qui
et auferat salinum. ponens illud seorsum. super gradum presbiterii. Canto
re antiphonam imponente. A. sumat sacerdos sparsorium. Quod intingens in
aqua. ascendat ad altare. inclinans ad gradum ipsius altaris. De
inde aspergat aquam ante ipsum altare. et incipiens a dextra parte
circueat illud aspergendo. quousque perueniat in anteriorem. ubi incli
nans. aspergat presbiterium hic et inde. Interim uero minister accipiat aquam
in quolibet uase de urceolo in quo est aqua benedicta. cum hiis sparsorium
aliud. claustrum aspergat et officinas. scilicet capitulum. auditorium. dormito
rium. et dormitorii necessaria. calefactorium. refectorium. coquinam.
cellarium. Rediens autem de officinis. siquid superest ei de ipsa aqua
infundat in receptaculum. quod est ad introitum ecclesie ad hoc deputa
tum. Vas autem quod tenet et aspersorium ponat in uestiario. Sacerdos
uero stans super gradum presbiterii. aspergat prius altare. deinde
seipsum. postea ministros. et ceteros ascendentes. a superiori parte
chori. inter formas et sedilia. sicut ea hora stant in choro. Qui
reuertentes deorsum per medium chori. ascendat unusquisque ad lo
cum suum. et nouitii qui ante formas consistunt. asperso aqua re
uertantur ibidem. Qui uero extra chorum. et in retro choro sunt

tam monachi quam novitii. veniant per superiorem introitum chori et per medium chori revertantur. De commissis vero unaquaeque ecclesia faciat secundum positionem ipsius monasterii. Finita a sacerdos intermittens aspersionis officio. usus ad altare dicat collectam Exaudi nos in loco quo stat. Et incepta tercia post Gloria patri cepta subsequatur aspersionem. Que si forte ad gloriam primi psalmi nondum pacta fuit. presbiter stans in eodem loco. usque post Gloria patri. aspersionem intermittat. Qua pacta redeat in locum suum et sedeat cum ministris. Deinde secretarius portet aquam hospitibus. et familie. et ponat inde in vas. unde semper aquam accipere solent. deinde in vas conversorum. Dicta autem tercia tam dominicis diebus. quam sollempnitatibus. quibus non laboramus omni tempore et festis quibus laboramus in estate. mox cantor incipiat introitum. et pulsante tunc tabula pro mortuo. Similiter faciat privatis diebus in estate. nisi forte talis fuerit missa. que pro presenti defuncto debeat intermitti. Quomodo quieter se agat ad missas. Cap.

Omnibus diebus quibus due misse celebrande sunt. LV.

in secunda missa kyrieleison incipiatur in illo choro in quo est invitatorium. In prima vero missa. inchoetur in altero. In nativitate domini ad missam de nocte in choro invitatorii incipiatur. Quo finito. convertant se ad altare. Si sacerdos dixerit. Gloria in excelsis deo. dum cantor incipit et interim. reducant vultus ad alterutrum sicut erant. Cum autem dixerint Adoramus te. incurvent se erigentes se ad Glorificamus te. et similiter inclinent ad Suscipe deprecationem nostram. ad cum sancto spiritu vero signantes se convertantur ad altare. Et cum responderint. et cum spiritu tuo. post dominus vobiscum reclinent se super misericordias. donec inchoetur epistola. Et tunc surgentes usque ad ewangelium sicut stabant. dum cantabant introitum. Interim tamen ad maiorem missam sedere simul permissum est.

si uoluerit. Ad missam uero matutinalem post primum Dominus uobiscum usque ad
ewangelium sedeat qui uoluerit. et post sanctus usque ad finem misse.
preter agnus dei. Ad omnes missas omni tempore. nota illa que est in
fine responsorii et in fine alleluia dicenda est. In omnibus precipuis festiuitatibus
sicut in ceteris diebus responsorium et alleluia cantatur communiter ab utroque
choro. Sciendum est quod quotiens unum solum alleluia siue dicatur responsorium
siue non. ad missam dicitur primum neuma de alleluia intermittatur. sed prius
in repetitione idem alleluia cum suo neumate integre canatur. Cum uero duo
uel plura alleluia in una missa dicuntur. cum suis neumatibus integre sine
repetitione cantantur. excepto eo quod proximum est euangelio. quia
repetitur. Ad finem uero cantus ante ewangelium reducant fratres facies suas
ad altare et signent se. cum dixerint gloria tibi domine. Et notandum quod in ui
gilia pasche et pentecostes unum solum alleluia dicitur. sed non repetitur. Quando
credo in unum deum dicendum fuerit. cantore subiungente patrem
omnipotentem uertat se chorus contra chorum. Et cum uenerit ad ho
mo factus est. petant ueniam. sicut in festis diebus. et cum dixerint
adoratur. inclinent se. erigentes se ad et conglorificatur. Et cum dix
erint et uitam futuri seculi. reducant facies ad altare. Cantore autem
incipiente offerendam conuertant se stantes sicut ante erant.
Qua cantata uertant se iterum ad altare. donec dicat sacerdos. O
rate fratres. et sic resideant usque ad per omnia secula seculorum. super misericordias.
Tunc ante surgant. et uersis uultibus ad altare. stent ita
usque ad sanctus. Postea conuertant et inclinent se chorus contra chorum.
dicentes. Sanctus sanctus sanctus. et incipientes pleni sunt celi. erigant se. et sig
nent se cum dixerint in nomine domini. et deo extremo gloria
in osanna in excelsis. uersis uultibus ad altare. stent
ita usque ad per omnia secula seculorum. Et tunc reclinent se super mi
sedas. donec respondeant. et cum spiritu tuo. post pax domini
sit semper uobiscum. Moxque surgentes stent facie ad faciem usque

post primum agnus dei. et tunc petant ueniam. unusquisque in loco suo flectentes genua. preter ministros altaris. et facta tanta mora. ut mora possit dici unum pater noster. incipiat cantor secundum agnus dei. quod si dies fuerit prosternendi. dicto sanctus. s. incumbat super formas. quousque respondeat. et cum spiritu tuo. post pax domini. s. et deinde faciant sicut iam diximus.

De pace.

Pacem nisi communicaturus nemo accipiat. nisi forte prior cum necesse fuerit ad hoc accipiat. ut hospitibus porrigat. aut subprior priore absente. aut qui superior tunc erit ex omnibus in choro. si uterque defuerit. Diebus uero dominicis. et festis. quibus solent ire fratres ad communionem. prior illorum qui communicare uoluerint. ueniens ad gradum. accipiat a subdiacono pacem. quo redeunte ad altare. qui communicaturi sunt ordine suo accedant ad priorem. ita ut prior stet ad gradum ubi pacem accepit. quousque qui post eum primus est. pacem ab eo accepit. Qua data. cedat in dextrum chorum nouitiorum. relicto ad gradum cui dedit. Qui et ipse ubi subsequenti pacem dederit. manente ibi similiter cui dedit. cedat post priorem. Et istis interim facientibus ad inuicem confessionem. ceteri sequantur per ordinem. eo modo quo descriptum est. de primis. pacem ab inuicem accipientes. ordinatim post priorem sese collocantes. bini et bini alterutrum confitentes. uultus suos post confessionem ad altare uertentes. nec ad sua stalla. usque post perceptam communionem reuertentes. Porro nouissimus nouitio dabit pacem occurrenti sibi in medio chori. et conuerso cum se ad hostium chori ostenderit. deinde ordinans se ultimum. cum penultimo confiteatur.

De communione.

Interim qui primi sunt ordine. accedant ad communionem. Uenientes uero ad gradum altaris proximum. incumbat super articulos manuum. Accessuque gradu. flexoque genu iuxta cornu altaris. et suscepta

eucharistia cum se erexerint inclinet. et sic post sacerdotem
accedant ad calicem. ubi iterum inclinantes hauriant. et
rursus inclinent. Regredientibus ab altari. sacrista stans
in capite sinistri chori. nouitiorum, uinum propinet inclinans
singulis. sicut et ipsi inclinatur a singulis. et ante et post
communionem. Quod non solum hic. sed et ubique quotiens uel dant
uel susceperint aliquid. faciendum est. Quibus pactis inclinan
tes ad altare. ascendant ad stalla sua; hic ordo de pace et
communione ad utramque missam tenebitur. quod si quis aliquando solus
communicare uoluerit. supra pacem a ministro confiteatur. aut
abbati si affuerit. aut illi quem primum in dextro choro stan
tem inuenerit. Post communionem. si conuentus communicat. se
deant interim qui uoluerint. usque ad dominus uobiscum. qui
uero steterint reducant facies suas ad altare. donec dicatur
a sacerdote dominus uobiscum. et tunc resideat super misericordias. usque
ad ultimum dominus uobiscum. Tunc uero surgat contra altare. et
responso deo gratias. inclinet et recedant. Si autem dominicus dies fu
erit. non inclinent. nec recedant. usque post benedictionem lectoris.

Per totum annum possunt **De priuatis missis.**
fratres cantare missas priuatim tempore lectionis. et post offeren
dam misse in conuentu. sed in xl. excepta feria iiii. in capite ieiu
nii. In festis autem in xl. quibus laboramus. et in festo sancti Mau
ritii. quando die ieiunii euenit terminetur. sicut in xiiii. ca
pitulo continetur. Diebus tamen quibus misse due canuntur. statim post
primam possunt sacerdotes cantare priuatim. uel alibi usum
fuerit. Porro in xl. si festiuitas in qua non laboramus euenit
per septimanam. non cantant nisi post offerendam. Quod si habent
spatium cantandi. ante maiorem missam. non permittantur eis ipsam
missam dimittere. Omnibus uero diebus in quibus ieiunamus nisi laboramus.

potest cantare missā usq: ad nonā. et in xl. usq: ad uesp̄as qui
uoluit. 7 cui uacuū fuit. Qui quotiēs dubitauit. ne ab hora
p̄occupetur si cantauit. interroget sacristā p̄ signū. Si an
nuerit cantet. si contradixit dimittat. Qui autē cantare uo
luerit. duos hab&at testes. duos clericū qui ei ministrare possit.
qui si acolit⁹ tm̄ fuit. nō p̄sumat calicē deferre sup̄ alta
re. neq: panē 7 uinū ministrare. neq: sacerdoti offerre. ce
tera u̅ pot̄ adimplere. Quod si sacdos. uł diac̄. uel subdiac̄
fuit. potest panē et uinū in calice ministrare. atq: sacer
doti offerre. aquā nō u̅ uidente sacerdote admisceat. Alter
u̅ frater. si laicus est. nichil hor̄ p̄sumere debet. u̅ aquā af
ferre 7 sacerdoti infundere. antequā induat sacerdotali
bus uestib⁹. candelā uel lampadē accendē. P̄resbiteriū pot̄
ascendē. tā ipse quā ceti laici. non solū ad missā. s; quotiēs
necesse fuit eis. Gradū tm̄ altaris non ascendet. u̅ p̄pt̄ aliq̄
necessitatē cōs p̄cipiatur. uł qui cōmunicat. Missę quoq: pro
defunctis. non solet cantari dn̄icis dieb; 7 sollēpnitatibus
quibus sermo solet fieri in capitulo. u̅ p̄sens defunctus
fuerit. Missa u̅ cottidiana. que solet dici pro fr̄ib; nr̄is
defunctis. tm̄ intermittenda est die parasceue. 7 sequēti sab
bato. 7 die pasce 7 pentecost. 7 natalis dn̄i. Die tm̄ pasce.
7 pent̄. 7 natal̄ dn̄i. ebd̄ misse cottidiane cantet de festo. ad
altare. ubi missa eadē cantari solet. 7 dicat collēam. Incli
na dn̄e ī scd̄o loco. Si tricenariū subiugat. Ds cui p̄priū ē.
q̄d si his tribus dieb; p̄sens defunct⁹ supuenit. suprad̄cs ebd̄
dimittat missā de festo. 7 agat missā p̄ eo. 7 dicat primā
collēam. Inclina. scd̄am Omps ds. c. n. pill̄ p̄ quibus inclina
dicebatur. 7 si tricenariū fuit. dicat terciā. Ds cui p̄priū ē.
Ad utrāq; u̅ missā in co̅uentu. quā diu p̄sens fuit. dicat

collēca p eo. Qui cantant priuati. collectam tū dicat p eo tam
ante sepulturā quā postea. Poterit tū cantare p eo q̄
uoluit. Qui autē cantat missas priuatas. moderentur ita
uoces suas. tā ipsi quam auditores eoꝝ. ne alii īpedimētū
patiantur. Si quis uero uidit tersoriū altari suppositū. nō
p̄sumat sup illud cantare. nec adiutoriū illi qui ipsū tersoriū
ibi posuit. neq: faciat app̄atū circa altare in quo debet can
tare. postquā missa gn̄alis incepta fuit. donec offerenda sit
cantata. nec ad missam mat. Quī sacerdotes possūt cantare
post primā. Sacerdos antequā induat. et asp̄sis digitis aqua. di
cat confessionē ante gradū p̄sbiterii. medi⁹ inter adiutores
suos. ita quod clericus sit ad dexterā. laicus ad sinistrā.
Qui cantant p defunctis. pot intermiscē alias collēcas pro
qualib: necessitate. ita tū ut numerū triū collectaꝝ nō
excedat. nec iussu abbatis quartā adiunxit. Collēce u̇ de scā
trinitate. uel de spū scō. uel de scīs non dicantur. Sꝫ & ad
ceteras missas. exceptis dieb: quib: nō licet cantare pro
defunctis. interponi possūt collēce pro defunctis. Pacē non
dabit. nisi forte p̄sentes fuerint illi misse hospites. & frater
cōmunicaturus. De cetō se agat. Notandū u̇ quod abbās. mo
nachi. conuersi. quī missas audiunt in ecclīis. q̄ nō sunt de ordi
ne nrō. sicut ceti pacē accipiūt. si eis offertur. In omnib:
missis. tribus tm̄ uicib: sacerdos osculetur altare. toties q:
ei trahatur casula. **Quib: dieb: due misse cantūr.**

In die natiuitatis dn̄i. in circūcisione. & epipha dn̄i.
in die pasche. et tribus sequētib: diebus. in ascēsione dn̄i.
in die pent. et tribus sequentib: diebus. in nat scī Ste
phani. & scī Johannis. et scōꝝ Innocētū. in omīb: sollep
nitatibus scē Marie. in conuersione scī pauli. Mathie apli.

in soll. sci benedicti. In nat. sci Marci euuangeliste. philippi
et Jacobi. In inuentione et exaltatione sce crucis. aplorum petri et
pauli. Jacobi apli. Marie magd. Sci petri ad uincula. Sci laure
tii mr. Bernardi abbis. Bartholomei apli. Mathei apli. Mycha
elis archangli. Luce euangliste. Symonis et Jude. omnium scorum.
Martini epi. Andree apli. Thome apli. Dedicationis ecclie. festi
patronis. et omnibus dnicis diebus. cantantur due misse. et uacat
fr. lectioni, s; nec uestimenta exeuuntur. nec ad solem exeunt.

Ad missam pro defunctis. Quando sac. et minister debeat ascendere ad altare.
Et ad missam mat. quando due misse canende sunt. ad initium
introitus. sacerdos et ministri ingrediantur ad altare. Ad
reliquas autem usque ad gloriam sustineant. De kyriel.

Ad missam semper kyriel incipitur in illo choro in quo est
officium. excepto ad mat. quando due misse cantantur. et hoc alter
nari noueris. ita ut chorus in quo incipitur. quater dicat
kyriel. semel interposito xpel. alter uero bis dicat kyriel.
interposito bis xpel. Ultimum tamen kyriel uterque chorus insimul
finiat. Ad horas uero regulares et usque tot conuentus semel dicat
kyriel. et pauset. semel xpel. et pauset. et iterum kyriel.

In uigiliis pasce et pent. Quando cantetur Gloria in excelsis. et Ite missa est.
et omnibus dnicis diebus et festis xii l. extra aduentum et lxx. per
totam septimanam natal. dni. pasce et pent. exceptis missis ieiu
niorum que in dnicis aliquando euenerint. ad omnes missas gloria in excelsis. et
ite missa est dicitur. Quibus diebus intermittende sint usitate collecte.

In uigilia natalis dni. et deinceps. usque ad circumcisio
nem. In cena dni et deinceps. usque ad oct. pasce. In uigilia
pent. usque ad octauam. Dnicis diebus et festis xii l. et si due
misse in conuentu celebrentur. ad utramque missam intermit
tende sunt usitate collecte. Item in sabbatis iiii temporum. et in omnibus
et in exaltatione s+

ic vl bo ill

precipuis officiis defunctorum. similiter intermittantur eodem

In die natalis domini. Quibus diebus credo in unum dicatur. Et collecte
in circumcisione. et epiphania domini. in die pasche. et ascensionis. et
pentecostes. et omnibus diebus dominicis. ad omnes missas. nisi sint pro defunc
tis. credo in unum dicatur. Porro in exaltatione et inventione sancte
crucis. et in omnibus sollempnitatibus sancte marie. et in omnibus sollempnitatibus apostolorum
et evangelistarum. in sollempnitate omnium sanctorum. et dedicatione ecclesie. tamen ad
propriam missam ipsius sollempnitatis dicatur. Qui debeant fratres ad pacem

In die natalis domini. cene. pasche. pentecostes. debent et communione ire.
fratres pacem sumere. et communicare. omni occasione remota. nisi
forte abbas aliquem prohibuerit. Omnibus vero dominicis diebus.
communicent qui potuerint. Sacerdotes tamen qui per septimanam
cantant. si die dominico non cantant. in eorum sit potestate com
municare vel non. Ceteris vero diebus qui forte dominica non commu
nicaverit. poterit communicare si voluerit. Quibus diebus ardeant tres

Lampades non habentur in oratoriis. lampades. et quibus habeantur sermones in capitulo.
ultra v. e quibus una ponatur ad gradum presbiterii. altera
in medio chori. tercia in retro choro. que tres accendi de
bent ad vigilias ad missam. et ad vesperas natalis domini. appa
ritionis. in ramis palmarum. pasche. ascensionis. pentecostes. om
nium fidelium defunctorum. ad vigilias eorundem. et ad missam
tantummodo accenduntur. In diebus autem his exceptis fes
tis transpositis. et commemoratione defunctorum. habentur sermo
nes in capitulo. et preter hoc in dominica prima adven
tus domini. Duas que restant lampades. potest habere
qui voluerit propter conversos et hospites. et accendere quando volu
erit. ubi tamen necesse fuerit. liceat plures habere. Pro
pter privatas missas. Qualiter se habeant fratres dominicis et festis diebus et vigiliis

Audito signo ad vigilias. surgant fratres. et preparan

D

intret ecclesiam. inclinantes ad primum altare. Quod semper faci
ant. quotiens coram aliquod altare transeunt. Et rursus inclinan
tes ad maius altare. intreunt chorum a superiori parte. Nam ab
inferiori parte non solet intrare. nec exire. quando priores
stant in choro deorsum. preter abbatem et priorem. et alios qui ex
utraque parte iiii. aut v. propinquiores stant abbati. uel priori. Por
ro abbate presente. uel etiam absente. tam ab inferiori quam a su
periori parte tot intret. uel exeant. et inter stallum abbatis et prio
ris. tam ad suas lectiones legendas. quam ad benedictiones accipi
endas. eant uel redeant. sicut unusquisque abbas pro situ oratorii
positione. uiderit expedire. Et notandum quod abbati chorum
intranti non inclinatur nisi a duobus. siue abbates sint. siue mo
nachi. quorum alter in suo choro. et alter in altero est ei propinquior.
Similiter de choro nouitiorum. unus hinc et unus inde. Abba
ti etiam stanti in stallo suo. a nullo superueniente inclinabitur
nisi ab his duobus. Id tamen obseruandum. ut si is qui propinquio
res abbati stare solet. nondum ingressis alii intrauerint. inter
quos et abbatem nullus alius adhuc medius stet. quod de talibus
ex utralibet parte chori intrauerit. tot inclinet ei. Cum
autem peruenerint ad loca sua. stent ad altare. donec signum
remaneat. Similiter autem stent ante omnes horas diei et ad
missas. Dimisso autem signo. faciant solitam orationem super
misericordias. id est pater noster et Credo in deum. et facto sonitu erigant
se omnes. et uersi ad altare. signent se. et rursum inclinantes
stent ibidem. Dicto a sacerdote Deus in adiutorium meum intende morose
et trahendo. cancellatis manibus incuruentur profunde. do
nec Domine ad adiuuandum me festina. eadem morositate et graui
tate compleatur. quod similiter faciant. ubicumque inclinaue
rint. Sed et omni tempore. quo conuentus est in ecclesia ad horas ho

ras reuerenter & morose dicatur a sacerdote. D(eu)s in adiut(orium).
a conuentu subiungatur. D(omi)ne ad adi(uvandum). & cu(m) s(an)c(t)a pausatio(n)e.
an(te) gl(ori)a pa(tri). & an(te) sicut erat. & si sequentia cui dicenda sit.
De hinc celebretur op(us) dei. Venite exultem(us) d(omi)no. cu(m) inuitato(rio)
dicatur ante gradu(m) presbiteriu a duobus fratribus. illo in
dex(tera) qui p(re)sente(m) facit ebd(omadam). inuit(atorium). & illo qui p(re)terita(m) fecit. Qui ue
nientes ad gradu(m) inclinent. & sic deinceps ad fine(m) singulor(um) uersu
u(m) t(ame)n inclinent. incepto q(ue) inuit(atorio). rursus inclinent. Post repetiti
one(m) u(ero) inuitat(orii). iteru(m) inclinent. & sic redeat in ordine(m) suu(m). Pri
uatis t(ame)n diebus qui canit inuitat(orium). n(on) inclinet antequa(m) illud *Ad Gloria [patri]*
incipiat. Fr(atr)es u(ero) habent uult(um) ad altare. ex quo inuitat(orium) in *semper*
cipitur. donec gl(ori)a patri dicatur. & humiliet se chor(us) cont(ra) *inclinandu(m)*
chor(um). usq(ue) ad sic(ut) erat. Eod(em) q(uo)q(ue) modo inclinet se. quotiescu(m)q(ue) di
citur in conuentu Gl(ori)a pat(ri). excepto ad aqua(m) benedicta(m). & *Exceptis*
ad b(e)n(e)d(i)c(ti)one(m) nouitii. & in purificatione s(an)c(t)e Marie. du(m) can *his q(ue) seq(uu)nt(ur)*
dele distribuuntur. & in capite ieiunii. du(m) cineres dantur.
& ad gl(ori)a & honor deo. du(m) crux in parasceue adoratur. Ab
bas uero si accidit. ut ad gl(ori)am post Venite n(on) occurrat.
satisfaciat an(te) p(re)sbiteriu(m). sicut solet ad alias horas. cu(m) ad
gl(ori)am p(ri)mi psalmi. non occurrerit. & ad stallu(m) suu(m) ueniat.
Post inchoatione(m) u(ero) ymni. nullus exeat de choro. donec fini
atur. excepto pro ineuitabili ca(usa). S(ed) neq(ue) ad ceteros ymnos.
excepto. Iam lucis. q(uo)n(iam) p(ost) matutinos sine interuallo prima
cantatur. u(bi) u(ero) sacerdos matutinos infirmus cantat(ur) exeat
antequa(m) ymnu(s) incipiat. S(ed) u(ero) aliq(ui)s sedeat ex quo incipitur
D(eu)s in adiut(orium). usq(ue) p(ost) ymnu(m). & tunc qui uoluerint plicatis
manib(us) sup(er) genua sedeant simul primu(m) psalmu(m). & secu(n)d(u)m
stent. & sic p(er)currant ceteros. & similit(er) in sec(un)d(o) noct(urno). Qua(m) lege(m)
abbas tenere non cogitur. Quod siquis exierit n(on) reuer-

surus ad opusillud· inclinet ante quam exeat. Si uero abbas exie
rit· sequatur eum quilibet de monachis conuersis cum lumine in
absconsa. Abbas incipiat primam antiphonam ad alia iiii. ni. qui si defuerit ille
qui prior est in illo choro in quo est incipiat. Cetera uero alia ebdomadarius. Qui
autem incipit antiphonam aut aliam reuertatur et paululum a podio semotus
stet usque ad metrum. nec inclinet usque primus uersus impleatur.
Psalmum autem incipiat et intonet qui iuxta eum stat inferior. tam
per diem quam per noctem. similiter semotus a podio usque ad metrum. Illo
tamen qui nouissimus est eligente suam antiphonam incipiente. tunc tamen qui superior est.
psalmum imponat. Similiter obseruandum est ad omnia defunctorum officia.
excepto quod qui psalmum incipit aliis sedentibus ob hoc minime se eri
git. Et qui antiphonam imponit non exspectato fine uersus inclinat et residet.
tamen ad officia defunctorum precipua. exspectato fine uersus inclinet.
Et notandum quia quotienscumque ille qui nouissimus in choro est antiphonam
suam imposuit. tunc penultimus et alii superiores ordine retrogrado an
tiphonas. quotquot superfuerint in eodem choro dicendae. Et si quis eorum aliam antiphonam ad
idem officium imposuit incipiat. Quod ad defunctorum officia contingere
potest. uel forsitan ad regulares uigilias. aliquando pro paucitate mo
nachorum. Quod si antiphona accepta fuerit ab abbate et ipse deerit. si nimirum in dextro
choro fuerit ille qui iuxta eum stat incipiat eam. deinde suam. Si autem
in sinistro. prior similiter faciat. Eodem modo unusquisque incipiat antiphonam illius
qui superior illo stat. si defuerit. Nullus superueniens post abbatem qui
primam incipit. incipiat antiphonam alii datam in capitulo. si ille cui data
fuerit. Ad finem uero ultime antiphone primi. secundi. et tercii nocturni. tam festis
diebus quam priuatis. uertant se fratres ad altare et dicatur uersiculus
ab ebdomadario. inclinante tamen post uersiculum. Et ita fiat ad omnes
uersus qui dicuntur ad certas horas. porro lector si debet
dicere uersiculum. nominans alium ut dicat. dum dicitur pe
nultimus uersus sexti psalmi ante gloria patri. contra medium

altaris inclinās· incedat p mediū chor· cū grauitate hu
miliansse ante abbem· Quod si alter abbas fuit in sede prioris
inclinet semel inter eos· accedēs q; ad librū· humiliato cor
pore uersus abbem· nō tenēs lucernā plicatis manibus & ea
dē uoce· qua lecturus ē· petat bndconem· tā ibi quā alibi·
Qua pcepta non legat· donͨ tumult residentiū cōquiescat·
Rediens itaq; de lectione· humiliet se inter stallū abbis et
prioris· uertens paulisp caput· usus abbem· Quod si duo abbes fu
erint· humiliet se semel int eos uersus altare· & sic ueniens
ante gradū incuruetur festiuis quidē dieb; sup articulos ma
nus· priuatis ū sup genua psternat· ponēs cucullā sub mani
bus· & sic inclinās· reuertatur ad sedē. Similit ē sup articu
los manus satisfaciat oms qui in oratorio fallatiā incurre
rint· in loco quo sūt· nō dilitentes dextrorsū· ł sinistrorsū· p
nota cant tn̄ nō solem satisface. Ita ig se agat· qui pmam
qui quītā· qui nonā legit lectionē. Nā qui cetās legūt·
cant legere dū responsoriū canitur ante uersū. puide
ant aūt oms qui legūt· ut ardēs candela sequēti lectori pos
sit suffice. Qui ā cantāt respons tali hora surgāt· ut sedile le
uare antequā incipiant R possīt· quo incepto inclinet· & si
milit post usū· qđ si glā dicenda ē· ū p usū· s; p glām icli
nēt· Quādo aū responsoriū aspities canitur· cū tribus uersi
bus· qui cantat p tertiū usū tm̄ iclinet· Nemo legat duas
lcōes aut cantet duo R· seu lect· & R infra unū nocturnū·
ū necessitas coegit. Similit ū poz ante uniuosē· ū ewāgliū·
Qđ dū incip lector· uertant se fres ad illū stantes sic· donec
dicat & rel· Qui aūt legit xii· lc· lecta ea que ī lectionario·
termīnata ē· dicat tu aūt· ū forte ei cantor aliqđ qđ ꝯueniat
diei indixit ad legendū· Solet enī sacrista cū se indit

tempus quã debuerat surrexisse. cantore signo pmone.
ut xii. le. faciat plongare. Et tunc qui eam legit. non
eam finiat: usq; ad nutũ sacriste. t sonitũ horologii.
qua lecta. nec candelam extinguat: nec librũ claudat:
si ewangeliũ in eo legendũ fuit. Porro frẽs dũ cantant.
Te deũ laudamus. humiliet se ad scõs. s. surgentes ad plenu
fuit. & dũ finiunt canticũ. uertant se ad altare. Cũ u dix
erit gloria t dne. signantes se uertantur ad legentẽ e
wangeliũ. qd debet legi sup analogiũ. quo & le. ad noct
nos legũtur. Deo te decet laus. uertentes se ad alteru
triũ. inclinẽt usq; p cũ sco spu. & tũc resideat sup mias.
usq; post finẽ collcẽ. Porro qui ewangeliũ legit: si fallaciã
incurrit: int sedẽ albis. & poris satisfaciat. · De ·
Ad laudibz finito Deus misereatur. n. & ad Laudibz·
uigilias finito ymno. nullus sedeat in choro. donec pmus ũs
finiatur sequentis psalmi. nec exeat. qui u exierit: reũ
sui duos ũsus sustineat: antequã sedeat. Similit sustine
at ad uigilias. & ad pmã duos ũsus. qui de choro exierũt.
Pmã & ad primam omi tpe. excepta dnica eo ordine quo
ad uigilias sedẽ concessũ e. Ad pmã quippe dnicis diebz. & ad
uespas omi tpr. primũ & terciũ psalmũ stant. & ce
tros sedent. Caueant aut qui de choro egdiũt. ne plus fo
ris quã duos ps morentur. & ne ampli quã duo iuxta se sta
tes simul exeant. Qui cantat R. ante quã illd incipiat
inclinet. & post ũsũ iterũ inclinet. Ad cui repetitionẽ
ũtat se chor ad inuicẽ. Si inuit fuit in dextro choro.
cantor incipiat ymnos. omibz festis diebz. tã ad uigili
as quã ad cetãs horas. excepto vi. & ix. quos inchoet
qui solet priuatis diebus incipere. Si cator defuit.

ille cui iniunctum est. benedictionem et orationem imponere. In sinistro si fu-
erit. succentor imponere debet. qui si defuerit. cui iniunctum est.
supradicta cantica incipere. Priuatis uero diebus tam ad uigi-
lias quam ad ceteras horas diei. ille ymnos inchoare debet qui
psalmum incipit. quando ebdomadarius incipit antiphonam. Omni tempore quicumque in-
cipit ymnos. stet semotus a podio. Ad kyrieleison. resideant super
misericordias. sicut ad ceteras horas. Ebdomadario incipiente benedicamus
domino. erigant se omnes. Quo dicto inclinent. Nam ad ceteras horas
non surgunt. nisi post deo gratias. excepto ad uesperas. Si domini-
ca fuerit. stent uersis uultibus ad altare. donec benedictiones su-
per cocos compleantur. Quod si fiet gm̄. stent ita usque ad
orationem. et tunc resideant super misericordias. nec surgant nisi
post deo gratias. In hyeme si dies laboris simul et ieiu[nii]
fuerit. responso amen statim subsequitur prima. Sin autem dicto deo
gratias. inclinent et exeant. Tunc sacrista pulset modice sig-
num. si dies fuerit. si nondum apparuit non pulsetur. sed interim
fratres sedeant in claustro ad lumen accensum a seruitore ecclesie.
sed non legant. Cumque dies claruerit. pulsetur signum modice
et fiat interuallum. ut qui uoluerint possint se calciare. uel ad
secessum ire. aut infirmitates remutare. aut manus abluere.
et qui uoluerit potius in claustro sedere. Reuertentes ad primam
aspergant se aqua benedicta. excepta dominica. et stent in stallis su-
is donec signum remaneat. et tunc faciant eandem orationem
quam ad uigilias fecerunt. [illegible]. Cantata prima. sequatur
missa.

De capitulo et confessione. Cap. lxx.

Post missam matutinalem. sacrista pulset signum ad conuocandum
fratres in capitulum. nec dimittat illud donec data sit benedictio.
Fratres autem audito signo conueniant in capitulum. inclinantes
ante sedes suas. Et cum sederint. humilient se mutuo. De-

uente uero abbate. uel quolibet alio qui capitulum tenere de
bet. assurgant ei omnes. inclinantes tamen abbati transeunti. eoque
sedente resideat. Sed ille qui iuxta abbatem sessurus est. humili
et se profunde de loco suo uersus abbatem uel tamen super genua uel arti
culos. et sic resideat. Et ita faciat in omnibus locis qui iux
ta eum sedere uoluit. excepto in ecclesia. Nam nec fratres ibi
supplicant. neque ad mensas. sed nec nocturno tempore. Lector uero ue
niens ante analogium. aperiat librum. et inclinet se ad benedic
tionem. Post primam lectionem. non dicat Tu autem domine. sed postquam
pronuntiauit. et aliorum plurimorum. surgant fratres. et uertant se ad
orientem. dicentes uersum illum. qui in collectaneo habetur.
id est. Pretiosa in conspectu domini. sacerdote ebdomadario in
cipiente. Qui dum dicitur gloria patri. prosternant super
sedes superiores aut incuruentur super genua. secundum tempus.
dicentes simul Kyrieleison. Illi autem qui sedent iuxta
ingressum hinc et inde prosternant se ad terram uersus orientem. In
curui uero sunt. sicut illi qui sunt in sede abbatis. Ceteri autem in
curuentur ex aduerso. Et quando sacerdos dixit. Et uenos
induas erigantur. donec sacerdos dicat Dirige. et cetera domine. et
tunc incuruentur. que incuruatio fiat equaliter omni
tempore. Lector uero ita se incuruet. aut prosternat ante ana
logium. sicut illi qui sunt iuxta ingressum capituli. Deo autem
qui fecit celum et terram. resideant ita tamen ut prius asside
at qui tenet capitulum. Qui dum resederit. non humiliet
se inuicem sicut prius. Postquam omnes resederint. incipiat
lector lectionem de regula. Qua finita. dicat Tu autem domine.
et accipiens tabulam legat breue. si ipso die legendum fue
rit. Quod si subprior capitulum tenet. et qui legit prior
ipsius sunt. si eum pronuntiauit. fratrem cum nominet. et sic et

se ipsum nominet. Et dum breue recitatur qui nomen suum intellexerit inclinet. Cui autem ebdomada aliqua asscripta fuerit. si intelligit se illam propter quamlibet incommoditatem non posse complere. potest in mediam in presenti capitulo querere. nam extra non debet. Quod tamen si per grauem necessitatem fieri contigit. sequenti die ueniam petat in capitulo. et necessitatem intimet. Lecta itaque tabula. pronuntietur hec commemoratio fratrum in. Commemoratio omnium fratrum et sororum et familiarium defunctorum ordinis nostri. Deinde dicat qui tenet capitulum. requiescant in pace. Et dicto amen lector inclinet. et offerat librum abbati. Abbas uero uel accipiat. et exponat. uel alii innuat deferendum. Cui lector ostendat sententiam. quam exponere debet. et sic eat in locum suum. Ubi cum aduenerit. non inclinet ante sedem. sed postquam resederit. humiliet se sicut alii fecerunt. qui primo consederunt. Quod si a sinistra parte ad dexteram. uel a dextera ad sinistram transitur est. cum uenerit ante analogium. humiliet se ad orientem. et tunc transeat ad locum suum. Et dicto benedicite ab illo qui tenet capitulum. exponatur sententia [illegible]. Quod si aliquis aduenerit. antequam benedicite dicatur. humiliet se ante sedem suam. Et cum resederit. inclinet sicut faceret. si prime confessioni interesset. Si autem post occurrerit. dum assidens inclinauerit. dicat benedicite submissa uoce. ita ut illi possint respondere dominus. qui circa illum sedent. Exposita uero sententia. nemo loqui presumat. nisi ueniam petat. donec ille qui capitulum tenet dicat. Loquamur de ordine nostro. Et tunc si absoluendus est defunctus. ad ammonitionem cantoris absoluatur. preterea si dies ultimus tricenarii commemorandus fuerit. cantor eum commemoret. Denique si aliquod breue pro defuncto legendum fuit. legatur a cantore. ipso tamen iubente qui capitulum tenet.

Quo pronuntiato dicat abbas requiescat in pace. Et dicto Amen
ab omnibus, instituat quod ei visum fuerit pro anima eius. Postea
vero petat veniam qui in aliquo se reum novit. Deinde fiant cla-
mationes, si faciende sunt. Qui autem clamavit non querat
circuitiones in clamatione sua, sed aperte dicat ille fecit hoc.
Et qui clamatus fuerit, mox ut audierit nomen suum non respon-
dens in sede sua petat veniam. Tenenti capitulum eique interroganti
ti quid dicitis, respondeat prostratus mea culpa. Et ad iussum illius
erectus, si reus fuerit humiliter culpam suam confiteatur et de
reliquo emendationem promittat. Si autem culpabilem se non intel-
ligit, qui eum clamavit ipsam clamationem non repetat nisi inter-
rogatus. Alius tamen si novit quod culpabilis sit, potest illud dicere.
Et sciendum quod qui clamatus fuerit non faciat clamationem ipso
die super eum qui se clamavit. Quando autem aliquis surgit in iudicio
clamatus ab alio, quotiens clamabitur in ipso iudicio, to-
tiens satisfaciat. Quamdiu in terra iacuerit nemo loquatur.
Et postquam erectus fuerit, dicatur de eo in ipso iudicio quod
dicendum est, nec compellatur surgere postquam resederit nisi aliqua ra-
tionabilis causa in ipso capitulo contra eum postea successerit. Si
quis sponte sua in iudicium venerit, sub una venia confiteatur
omnes negligentias quas confessurus est. Quod si alius eum clama-
do surgere compulerit, illo clamore pertractato, si de se ipso aliquid
dicere voluerit, iterum veniam petat. Porro si plures in simul fuerint
in iudicio, qui prior fuerit stet in medio et prius loquatur. Et
cum locutus fuerit, statim iudicetur et de iudicio dimittatur, nisi
forte abbas eum ibi remanere fecerit, vel quilibet ex ipsis ceteris dimissis
ut maius iudicium sustineat, si maiorem quam ceteri culpam habet.
Similiter iudicentur ceteri singulariter et singulariter dimit-
tantur, nisi eandem causam omnes habeant, ut simul dimittantur.

Dimissi uero de iudicio per prostantes redeant ad sedes suas. Nemo autem amplius quam a tribus clamabitur nisi forte ab eo qui capitulum tenet. et nisi etiam in ipso capitulo postea aliquid deliquerit. Nec pro uno clamante quis plus quam unam ueniam petat. licet plures super eo culpas loquatur. nisi forte sicut exceptum est. rursus in eodem capitulo aliquid deliquerit. Nemo presumat loqui in ipso capitulo. nisi clamando alium. aut clamatus ab alio. vel quando quis aliquid perdidit. preter abbatem et priorem et quosdam de senioribus quibus abbas consenserit. nisi forte iussus. vel interrogatus ab abbate. aut ipse aliquid de ordine quesiturus. Quod si forte aliquis iussu abbatis. salutationem domni pape capitulo presentauerit. assurgendo conuentus inclinet profunde. Ad salutationem regis. episcopi. abbatis. et aliarum quarumlibet personarum sublimium. sedendo inclinetur profunde. Similiter inclinet. quando abbas indicit eis aliquam communem orationem facere. Similiter inclinet quos uoluerit promouere. vel degradare. vel in gradum suum restituere. seu quos decreuerit ligare pro penitentia. vel soluere. et similiter omnes quibus iusserit aliquid facere. Nullus faciat clamationem super aliquem ex sola suspicione. nisi ex eo quod audierit. uel uiderit. vel referri audierit. Quando clamatio facta fuerit de aliquo. si in ipso iudicio uerberandus fuerit. caueat ille qui capitulum tenet. ne ab eo uerberetur. qui super eum clamauit. Qui uerberandus per propriam ab eo qui capitulum tenet. exui iussus fuerit. mox assideat in eodem loco. quo stat. et exuens cucullam. ponat eam super genua sua ante se. per capitium sic tunice exuat brachia sua. et totum corpus usque ad cingulum. et sic consistens inclinato capite nichil dicat. nisi tantum mea culpa. ego me emendabo. quod crebrius repetat. Sed neque alius interim loquatur. nisi forte aliquis de prioribus pro eo humiliter intercedat. Qui autem eum uerberat. non cessat a uerbere usque ad iussionem abbatis. Qui dum quieuerit. adiuuet illum fratrem qui induitur et erectus. non moueat usque dum abbas dicat. Ite

a

sessu. Et que incluuas eat in locu suu. Hoc qq; sciendu e quod
ille qui inferioris grad e. no debet uerberare supiore. i. diaco
n sacdote. s; equalis equale. uel supior inferiore. Hoc e caue
atur. ne aliquis extra capitulu loquatur alicui. uel signet
de culpis. seu de secretis causis que in capitulo tractantur.
Quod si epc. uel abbas monachor seu clicor regularium. uel
e rex aliqn capitulu intrauit. assurgentes ei oms. incli
nent cum an eos transierit. Quod si societate quesier.
assurgentibus omib; concedatur ei p librum. Et responso
amen. similit abbas grat ab eo pro beneficio suo. Qui p
qua moratus fuit. quanti tenenti capitulu placuit. de
ducat eu ad hospitiu prior. uel cui iusserit abbas. an
qua conuent egrediatur. n abbas eu usq; ad fine capitli
retine uoluit. Quod si monach uel clicus. ul e laic fuit
sedendo. concessa ei societate a quolibet fre deducat. Si
quis ex quo fres ingressi sut capitulu in exierit. n iussus
aut sanguine de naribus flues. t e uomes. siue ptabu
la ad legendu satisface debet. Si n licetia exeundi quis grat.
n coqu. aut obedientialis fuit. aut necessitas nature co
pulit. t cui abbas ante indixit. aut qui unia dirigedus
fuit. Isti namq; cu necesse hunt. solet possitio suo.
signo exeundi licentia quere. Tractatis itaq; que tracta
da sut. surgentes oms uertant se ad oriente. et sic qui
tenet capitulu dicat. Adiutoriu nrm in n. d. et responso
ab omnibus qui fec c. et t. incline ad oriete. et exeant os.
n aliquis remoretur ca confessionis. t infirmitatis. Qua
diu tn aliquis confitetur. nullus ibi remaneat. n qui
simul occupatur ope. Na omi tepe lcois. n n tn ante
prandiu. et e intuallo. ante pima. ptiut ibi cofiteri.

Nota cu alis confitet nlls ibi remaneat n q sil occupat ope.

Postquã & resederit. dicat & benedicite. et responso dns. sub
sequatur prior. Ds sit nobiscũ. Et respõso amen. confitea
tur breuiter culpas. p quib; ueniã petiit. quibus dictis sta
tim subsequatur. De his et omnibus aliis peccatis meis
me reũ confiteor. et ueniã depcor. Tunc prior facta sup eũ abso
lutione. iniungat ei penitẽtiã. Deĩn pot eũ confortare. uel
monere t increpare. put uiderit ei expedire si uoluit. bre
uiter tñ. Si quis cã confessionis aliquẽ eoz qui confessio
nẽ audiuit. p signũ misse detinuit. uel de missa euoca
uit. in capitulo utroq; stante breuit confiteatur. Quali
Fr̃s egressi de capitulo. se hãnt frs tẽpe lc̃ois.
sedeant ad lectionẽ. exceptis illis quib; prelationibus
offitia. legẽ nõ uacat. Que tñ postquã expleuerit. rede
ãt ad lc̃onẽ. Ad orationẽ ũ ire possint in ecclesiam nõ solũ
tũc. s; et omi tpr lectionis. et ad omia interualla. ũ nõ se
deant. nec caputia in capitibus hãnt. nec legant.
ut librũ teneãt. Similiter cũ op dei in ecclia celebra
tur. nec caputia in capitib; hãnt. nec legant preter
illos. qui psalteriũ nesciunt. et qui ad psens op puidẽ
legẽ aut cantare op aliqd habuerint. Qui ũ in claustro
sederint. religiose se hãnt. singuli in singulis libris legẽ
tes. exceptis illis qui in antiphonariis. ymnariis. grada
libus cantauerint. et illis qui lc̃oes suas puiderit. quos aus
cultet cantor. uel quilibet frat ad hoc ydoneũ ab ipo
pmonitus. Neq; inquietet se inuicẽ in qstionib fa
tiedis. ũ de pductis. et correptis accentib. et de dc̃oe quã
legẽ ignorauint. et de principiis lc̃onũ ad missam. et ad
collationẽ. et ad uigilias. cũ necce fuit. Que breuis
sime fiant. Si quis habuerit caputiũ in capite.

legit· taliter hat ut possit perpendi si dormiat. Quod si quis necesse ha
buerit divertere alicubi· librum suum in armario reponat. aut si
in sede sua eum dimittere voluerit· faciat signum fratri iuxta sede
ti· ut illum custodiat. Quod signum est post vesperas facere licet.
Porro si quis ab aliquo librum in quo legit· vel cantat· accipere voluerit·
necesse habens in eo videre· tradat ei alium· et ille cum tradiderit
in pace ei dimittat. Quem si ei accomodare noluerit· ille qui
petit in pace ferat. donec super eo in capitulo· in proclama
tione faciat. Ita se habeant dum sedent. Dum vero ambulant humili
ter et discooperto capite incedant· supplicantes invicem obviando.
Quod si abbati obviaverint· divertant se in partem supplicantes ei.
Que supplicatio ubique fiat extra dormitorium· quoties ab
bati vel sibi invicem obviaverint. In labore tamen cum sibi obviant
nec se mutuo supplicent. non benedicite dicunt. Et notandum quod
nulli supervenientium abbatum in claustro inclinatur. non sicut
monacho· non illi qui sedem abbatis tenet· nisi ipso abbati. Nemo per
caputium signum faciat· non quis vocet aliquem delonge per vocem vel
per sonitum. Et notandum quod omni tempore lectis possunt fratres esse in
nocturnalibus. Si quis aliquem in fratrem suum scandalizaverit.
cum quo loqui non solet· dicat priori et tunc si prior iusserit vo
cato illo tamdiu ante pedes eius prostratus iaceat. quousque
ille placatus erigat eum. Qui officinas ingredi debeant fratres.

Nullus ingrediatur coquinam· excepto vel quando.
cantore et scriptoribus ad planandas tabulas· ad liquorem
faciendum incaustum· ad exsiccandum pergamenum· et scalta·
vel quolibet alio ad accendendum lumen in ecclesia· vel prunis
in thuribulo· vel patellam inponendis vel sale benedicendo. Sed
nec isti intrare debent. si in calefactorio ignem suffici
entem invenerint. Cocis autem et infirmario prius officiis

Illo scilicet quem cocus vocaverit ad ponendam caldariam super ignem.
vel deponendam. **De Refectorio.**

In refectorio similiter nullus ingrediatur. excepto in
firmario. et cocis utriusque coquine. albis scilicet et fratrum. pro officio
ministerii sui. et cum a refectorio ad se adiuvandum vocati
fuerint. et ceteris omnibus qui bibere indigent. et servitore ecclesie
pro salino. **De calefactorio.**

Calefactorium possunt ingredi ad illa que supra diximus faci
enda. ad subtalares ungendos. ad se minuendum. ad calefa
ciendum. quod honeste. et non nudis pedibus. presente aliquo fa
ciendum est. Notandum tamen quod has tres supradictas officinas
ingredi poterunt fratres illi qui secundum regulam per annum circuierint
claustra monasterii. **De auditoriis.**

Auditoria numquam ingrediuntur. quod si aliquid opus habuerint
signo querant. vel sonitu ad hostium. et tunc si concessum fu
erit ingrediantur. non loquantur plures quam duo. simul
cum priore tempore lectionis. nisi forte prior pro aliqua necessitate
plures ad convocandos iudicaverit. Completo pro quo ingressi sunt.
cito exeant. non detineantur. **De dormitorio.**

Dormitorium ingrediuntur quotiens opus habuerint. In quod ingre
dientes. ponant caputia in capitibus suis. Intrantes
autem domum necessariam. quantum possunt abscondant vultum in
caputiis suis. et ita assideant manicis ante se pli
catis. et cuculla ad pedes demissa. Si quando non sede
rit in scapularibus. nihilominus quantum potuerit se
ab anteriori parte cooperiat. In dormitorio non sedeat
nisi quando se calciat. vel discalciat. vel quando mutat tunicas
tunc in lectis suis. vel in suppedaneis. Exuentes et in
duentes se honeste et caute faciant. ne nudi appa

reant. Quod non extra dormitoriū. s; ad lectū suū facere solet.
⁊ qui extra iacent. similiter ad lectos suos. Cucullas ⁊ scapula
ria depone scriptoribus. cellerarius īfirmarius. ⁊ cocis utriusq;
coquine. abbas licentiā dare pot. quib; ⁊ ū ipi usu fuit. Hoc
ū pudeat. ut admin⁹ quā poterūt sine cuculla. ł scapulari
sint. Nā sine altero hor. ł cingē se cuiquā nō licet. Nullus
in lecto ascendat rect⁹. s; de sponda diuertat pedes. in ipm
lectū. Nec iaceant sup cottos. pter minutos ⁊ infirmos q
extra chorū sūt. quos possūt os in estate in ptices ponē si
uoluerint. Nullus ibi excutiat indumēta. ł faciat signa.
n forte cū abbe. uel priore. seu qui qs uocat aliū expte ab
batis uel poris.

De mixto.

SI dies prandii fuit. ad mixtū pcutiatur signū in ec
clia. tribus ictibus ante vi. Si aū ieiunii. totidē post
sextam. Quo audito mēse lector. ⁊ cocus ueniāt in refec
toriū. Quos si alt⁹ defuit qui psens ē. n eū expectet. Si
ambo aderunt. qui inferioris grad⁹ ē. dicat bndicite qui
maioris bndicat dicēs. largitor omiū bonor. b. c. ⁊ p. suor
suor. Post mixtū dicat quisq; sub silentio. Retribuere dig
nare. d. o. n. b. f. p. n. t. u. e. Simili⁹ faciūt adolescentes
qui ante tciā mixtū sumūt. Mensura mixti sit quarta
pars libre panis. ⁊ tercia pars emine uini. Sumpto itaq;
mixto. si quid residuū fuerit. referat panē in archa. ⁊ ui
nū in uas. Et sciendū quod a capite ieiunii usq; ad pas
ca. exceptis dnicis diebus. ⁊ in tribus diebus rogationū
⁊ iiii tempor. ⁊ uigiliis dni. ⁊ scor. mixtū non sumit.
Kalendis nouembris. Qualit' se hant frēs ī hyeme p̄uatis
usq; ad pasca. excepto a natiuitate dni. dieb;
usq; ad octauas theophie. priuatis diebus ad uigilias

psternātur

psternantur fr̄s ad orationē. ⁊ ad dn̄e ad adiuuandū me fi
per formas. ⁊ ad kyriel. sicut ad cetās horas. Cetā cōplean
tur sc̄dm regulā. sicut supͥ diximꝰ.

Post uigilias ū. uel post offcōr
defunctoꝝ. si dicendū fuit. accenso lum̄e a seruitore eccl̄ie
ante armariū. ⁊ in capitulo sedeant fr̄s in ip̄o capitulo.
⁊ legant qui uoluīnt. nec sedeant in angulis nisi legentes.
qui taliter h̄ant caputia in capitib;. ut possit agnosci si
dormiāt. an non. Audito horologio. cant quo necesse h̄uint
ut dū signū pulsauīt. om̄s ingredi choꝝ parati sīt. Ser
uitor ū eccl̄ie puidē debet. ut p om̄e illud spatiū lumen
ardeat ante armariū. Si aū abbas uoluit in claustro lum̄
ardere. dū fr̄s in eccl̄ia noctib; opꝰ dei agūt. liceat ei. Sa
crista ū non dimittat signū. quousq; abbas fatiat sonitū
ad fatiendā orationē. Sȝ nec ad cetās horas. n̄ ad uigilias. ⁊
ad pͥmā omī tp̄r. ⁊ ad t̄tiā ab idib; septēbris. usq; ad pas
ca. q̄n ieiunam̄. ⁊ laboramus. Quicūq; aū ad orationes. que
ante regulares horas fiūt nō affuerit. ueniā petat in capi
tulo. excepto priore. ut alio. qui ꝯuntū tenuit. ⁊ exceptis
cellerarius. ⁊ monacho hospitali. ⁊ cantore tp̄r lc̄ois. ⁊ his
qui missas audiūt. Om̄s tū interesse debent orationib;.
quib; pater nr̄. ⁊ Credo dicitur. Sȝ nec aliq̄s hoꝝ excipit̄
ab illis oroib;. q̄ fiūt ad utrasq; uesp̄as in pͥcipuis festiuita
tibus. Quod si forte pꝰ matutinos. nōdū dies claruit. acc̄
so lum̄e a sacrista fiat int̄uallū. ⁊ fr̄s qui uoluerint se
deant in claustro. ⁊ nō legāt. Apparente aūt die. pulset̄
signū. ⁊ f̄c̄a oratione sup formas. aut mias. si tale t̄pus
fuit. signantes se inclinēt. ⁊ similiter fatiāt omīb; horis
post f̄c̄am orationē. Dū sacerdos finierit. D̄s ī adiutoriū.

ad gl'a pat' inclinent sup formas. aut incuruent sicut tēpus
dictauit. 7 similit' ad om̄s horas diei faciūt. Dicta itaq; prima
cantetur missa. Post missam pulsato signo ad terciā fratres in
trantes ecclesiam. aspgāt se aqua benedc̄a. 7 dimisso signo.
fiat oratio. sicut ad uigilias. Cantata tercia. eāt ī capitu
lū. sicut sup' diximus. 7 similiter fiat diebus festis. quib;
laboram'. Monacho ī hyeme tribus tunicis induto liceat
scapulare sup induere. nō tn̄ sine duab; cucullis. De

Finito capitulo. 7 p̄paratis ferr̄; ad laborē. laboze.
pulsetur tabula a priore. t' certe ab alio. si prior iusserit. ipsis
tn̄ maiori utilitate occupatis forsitan. Ad cui' sonitū. con
ueniāt om̄s. exceptis īfirmis. 7 uariis officiis deputatis. Ser
uitor tn̄ infirmoꝝ. n̄ apparatu infirmoꝝ detentus fuit. Cela
rer. 7 sacrista. 7 hospitalis. 7 magist' nouitioꝝ. sicut 7 alii
conueniāt. n̄ aliqs hoꝝ p maiori forsitā occupatione abbas in
capitulo. m̄ absoluit. Prior si domi fuit. semper tabulam
pulset. 7 ordinet laborē suū in auditorio. Si u' extra chorū
fuit supior. t' cui iniunctū fuerit pulset tabulā. prior tn̄ in
chilhomin' residēs ī auditorio ordinet laborem suū. Quē si
qs p qualitate remanē uoluit. ostēdat ei causā suā. 7 quod
priori uisū fuit hoc faciat. Quod si concessit remanē. pui
deat ipe illo fr̄e ꝯmonēte. quid faēē debeat. p'quā illud com
pleuit pro quo remāsit. Quod si aliqua graui necessitate ī
pedieēte tabulā pulsare. 7 laborē sicut dc̄m ē ordinare non
potuit. subprior. uel cui iniūctū fuit. id' faciat. signo si po
test uniuersa ordinans. Quod signo nō potuit uerbū faci
at omnino breuiatū 7 de labore tm̄. Si u' abbas uel supior.
aliquē retinere uoluit. qui retinetur signū faciat illi qui
tabulam pcutit. Si ante laborē nō potuerit. post laborē

innuat. Ferramenta et alia instrumenta ad laborem neces saria diuidat prior prout uiderit expedire. Exeuntes autem sequantur priorem uel quem prior iusserit. Similiter post laborem. Egressus ad laborem. initium et finis pausationis et reditus a labore. sonitu cuiuslibet rei potius significetur quam uoce. Prouideat autem abbas aliquem maturum fratrem qui conuentum subsequatur cum ad laborem ierit. uel inde redierit. Peruenientes autem ad laborem. non multiplicent inter se signa. nec presumant loqui nisi forte de ipso labore breuiter et necessario. et silenter cum priore seorsum a fratribus. Sed et prior raro loquatur absente abbate. presente uero ob reuerentiam ipsius rarissime. Notandum tamen quia prior absente abbate. ibi confessiones recipere poterit. si necesse fuerit. Subpriori uero et abbate et priore absentibus. confessionem ibi recipere non liceat. nisi de aliqua praua re. utpote de illusione sompnii. uel cum aliquis aliquid deliquerit. et hoc tamen breuiter et stando. Nam illis presentibus nullorum se intromittet. Non repausent. nec digrediantur alicubi quacumque necessitate sine licentia. Sed si contigerit digredi. expleta necessitate. citius ad laborem reuertantur. Si lector uel cocus. uel refectorarius ibi fuerint. audito signo ad mixtum. uel etiam antequam signum pulsetur secundum quod longius a monasterio. uel prope laborauerint. querat a priore licentiam eundi. quid autem post mixtum facere debeant. interrogent. Cum repausauerint secundum quod qualitas aeris. uel situs loci permiserit. circa priorem repausent. Quamdiu autem repausauerint. inter se non significent. Et sciendum quod tempore laboris. nec legere. nec etiam librum ad laborem deferre cuiquam liceat. Nullus etiam sine cuculla. uel scapulari uel ibi. uel alibi loquatur. uel significet. Audito

signo ad horam intermittant opus. et si ibi horam cantaturi sunt.
Et qui in ecclesia fuerint. cum cantent. seruato tamen modamine
grauitatis. Similiter fiat quando iunguntur in claustro. uel infra ter
minos laborant. Si prior signum non audierit. qui audit tamen
tempore secationis quam alio signet ei. Qui laborem seruat. et si sacer
dos non fuerit. orationes ante horas sed ipse terminet. Versiculos
et rex ipse per se dicat. aut alii iniungat. Si uero sacerdos fuerit. absente
ebdomadario. et horas incipiat. capitula. pater noster. et collectas
aut ipse suppleat. aut alii iniungat. Prior tamen et subprior. si
diacones fuerint. pater noster sibi reseruet. et si infra qui cantat
horam. totum compleat. Cum conuentus infra terminos laborauit.
forte baiulauit ligna. uel tale quid. quod sine dampno relinqui pos
sit. cum audierit signum. quod ante horas pulsatur. dimittat
ibi quod baiulat. et festinet ad horam uenire. Si infra auditori
um. uel claustrum fuerit. cum primum signum audierit. onera sua
ad destinatum locum baiulet. et sic se ad horam preparare festinet.
At si quid portauerit. quod sine dampno relinqui non possit. sicut
panem uel uinum. uel annonam. uel cetera huiusmodi aptum
locum querant. et ibi dimittant. Si extra terminos labora
uerint. et ad horam in monasterium occurrere non debuerint.
dicant ibi horam. et postea onera resumant. Reuertentes au
tem de ipso labore. ponant instrumenta que detulerant.
ubi ad laborem preparari solent. aut priori reddant. exceptis
forpicibus. sarculis. furcis. rastris. et falcillis. que per totum
tempus tonsionis. sarculationis. secationis. uel messionis.
unusquisque sua circa lectum suum custodire solet. Quod si
tunc hora operis dei in oratorio celebratur. festinet se ad
opus dei preuenire. Si autem gloria primi psalmi dicta fu
erit. nisi kyrieleyson. iam inceptum fuerit. omnes si fieri

potest in unū congregati. priore p̄eunte. ueniāt ad gradū.
prioribus ordinatis in medio. ubi absente abbe priore. uel
subpore. custos laboris in medio sit. Et tūc petāt ueniā an
te gradū. aut flexis genibus in terra. aut tantū manib.
sup cucullā in terra demissis. scdm tempus. Et inclinātes
stent uersis uultibus ad altare. Ad kyrieleison, psternant
sup genua. uel incuruentur scdm temp. usq; ad finē hore.
Qd si licentiā eundi ī stalla hūnt. inclinēt prius deferenti.
et postea uersus altare. et sic pgant in stalla satisfacientes sup
articulos manuū. Hoc enī modo semp debent satisfacere in
stalla. excepto illo qui pro grauiori culpa satisfacit. Et notādū
qd licentiam deferēs. non inclinet ad altare. priusquā sig
nū licentie fecerit s; dextra manu extenta. atq; resupi
nata. ducat eā a sinistra sua. p ante pectus suū in dexterā.
et tūc ē mutuo inclinēt. deinde uersus altare. Qui ī claus
tro remanēt ex quo ǫuent egressus ē foras laborare. quādiu
ǫuentus foris ē. inter se nō significent. Coci tn̄. et qui refecto
riū faciūt. et qui libros emendātant se. de sibi necessariis sig
nificare poterūt. Similiter et hii quibus ob aliqd ē iniūctū
officiū significandi licentia data fuit. ubi et cū quibus eis
ordinabitur significare poterūt. De refectione.

Post horā prior pulset signū. uel cui iniūxerit ipse. Qd
si forte p negligentiā cibus nondū parat fuerit. non
pulset donec paratus sit. nec fr̄es abluāt manus. s; intim
sedeant in lectione. donec signū pulsetur. Qd et ad om̄s re
fectiones similit teneatur. Ablutis g manib; et dētis. in
trent refectoriū. et uenientes ante sedes suas. inclinēt se
uersus pncipale mēsā. Deinde erigant. et sic stēt. donec prior
ueniat. Si aū prior diu demoratus fuit. q omnino caue debet

sedeat interim qui voluit. Cum autem prior venerit: assurgant
ei. Qui prior inclinet se ante sedem suam antequam pulset cam
panam. Que tamdiu pulsetur ad utramque refectionem, ut miserere
mei totus psalmus dici possit. Et dum pulsatur qui in loco suo
est: non divertat alicubi, donec versus predicatur. Qua
dimissa dicat conventus benedicite. et dicto versu cum dixit
gloria patri. incurvetur chorus contra chorum. dicentes
gloria patri. kyriel. et sub silentio pater noster. Cum autem sa
cerdos dixit. et ne nos. erigat se. et stans versus principa
lem mensam dicat oremus benedic domine. d. t. et c. faciens unam
crucem. et sic compleat totam benedictionem. Qua completa. erigant
se fratres. et ingrediantur mensas. Porro cellerarius. et coci. pro
videant. ut ambo pulmentaria. priusquam campana pul
setur. si sic tamen abbas viderit expedire per mensas dispo
nant. Ex quo autem campana pulsatur. siquid adhuc de pul
mentis ferendum est. non deferatur. donec lector incipiat legere.
At si lectore incipiente legere. totum unum pulmentum ad
huc per mensas deferendum est: hoc feratur ordine. scilicet:
ut due scutelle prius deferantur. una scilicet priori vel
abbati si affuerit. et post defunctis tres. deinde dextera parte
due. et due in sinistra. et sic due hinc. et due inde. usque ad ul
timum. Apposito itaque communi cibo. si cellerarius voluerit su
peraddere per misericordia illis de quibus indictum est ei ab abbate.
ipsemet deferat eis. et sicut voluerit distribuat. hoc idem
faciat. et minutis. Incepta autem lectione. fratres discooperiant panes.
priore tamen prius hoc faciente. Exhinc nullus exeat de re
fectorio. nullus etiam incedat comedendo. Nullus ibi abluat
ciphum manu. sed lavat qui voluerit. Nullus tergat manus
vel mappula. vel cultellum nisi prius terserit cum pane.

Qui uoluerit sal accipe. cũ cultello accipiat. Qui bibit
duabus manibus teneat ciphũ. Si quis uiderit alicui
deesse qđ habere debeat. requirat a coco. uel a cellerario.
Qui aliquid apponit. 7 cui apponitur. inuicē sibi inclinēt.
Cui autē prior aliquid miserit. pri͛ inclinet deferenti. de
inde assurgens humiliet se uersus priorē. De cibo commu ni
nemo diuidat alicui. qđ si cui aliqđ superadditũ fuerit.
nisi pro infirmitate ł minutione. ei datum fuerit a celle
rario. tantũ potest dare iuxta sedenti ad dexterā 7 ad
sinistrā. Illi ũ nulli dare debēt. Si autē uni tantũ de
derit. ille potest dare iuxta se posito. sed ultra nō proce
dat. Uerũtamē hospes de potu suo gñali. alii nō det. nec
alius accipiat. Hanc legē pitantiarũ. omnino teneat
prior sicut 7 ceteri. Si qs de comedentib; uel de seruitorib;
offendit aliquomodo. petat ueniā ante gradũ. 7 sco soni
tu a priore cũ cultello. surgat et inclinet. 7 redeat ī
locũ suũ. Remotis scutellis. cocus colligat coclearia. pri
a dextera parte. incipiēs a priore. dehinc a sinistra īcipi
ēs iuxta priorē. Cũ prior finiri uoluerit lectionē. lectori
dicat. Tu autē. et responso deo grās cooperiat qđ supē
de pane. Inclinato lectore. pulset prior campanā. 7 mox
surgentes. stēt ante mēsas eo ordine. quo ante refecti
onē steterũt dicentes uersũ quē cantor incipiat. Campa
na dimissa. Quo dc̃o. inclinēt 7 exeāt cantātes Miserere
mei ds. quem īcipiat cantor illis cũ eo cātantibus qui
stant in dextro choro in eccła. Secundũ ũ uersũ dicat
sinister chorus. 7 sic cantēt ceteros alternatim. bini 7 bi
ni euntes. minoribus p̄ pcedentib;. ita tñ ut prior uel qui
libet conuentũ tenēs. solus eos ī medio utriusq; chori se

quatur. Si abbas aliquis affuerit. cantat prior cum socio. abbas autem solus. Si duo abbates affuerint. cantent simul. Fratribus itaque intrantibus ecclesiam. qui prior clericorum chorum intrauerit. si hoc conuenienter implere possit. pulset signum. Ingredientes uero chorum. ordinentur sicut ad missas. uersis uultibus ad altare. usque ad gloria patri. et tunc prosternatur super formas. uel si tale tempus fuerit. inclinet. et post resideat super misericordias. finitis gratiis. surgentes inclinent. et sic recedant tamen cum reuerentia.

De seruitoribus.

Tunc pulsetur campana ad conuocandos seruitores. qui congregati dicant uersum. uoce mediocri. Absente abbate et priore. qui priorem ordine conuersionis. uel ubi sit aliquis superioris gradus. cibum semper benedicat. Ab eo autem qui superioris gradus fuerit. uel equalis mense lector. petat benedictionem. et ipse dicat lectionem. Deus caritas est et qui m. i. c. i. d. m. et d. in eo. ante refectionem. et post Deus pacis et dilectionis m. s. s. o. n. Quod si ipse lector superioris gradus fuerit. aliquis clericorum ab eo petat benedictionem. et dicat utramque lectionem. Si uero nullus clericus ibi fuerit. laicus petat benedictionem. et ipse lector dicat lectionem. De pitantiis. sicut supra ordinauimus ita fiat. Si tamen in ea parte refectorii. nullus preter eum fuerit. licebit eum transire in aliam partem. et dare cui uoluerit. Post refectionem dicta lectione. uersum dicant ibidem uoce mediocri. adiungentes Miserere mei deus. uersis uultibus ad inuicem. nullo tempore sed ibidem prosternentes. sicque finitis gratiis. lector mense omni tempore post refectionem seruitorum. excepto quando fratres in estate post prandium dormierint. nolam tamen diu pulset. ut unum pater noster predici possit. Quo expleto non pulsentur uespere. et ad necessaria ire. et

lectiones preuide. si hora permiserit possit. De vesperis.

Ad vesperas incipit ebd. primam ant. secundam qui ante omnes stat in altero choro. exceptis abbatibus. terciam ille qui stat post ebdomadarium. quartam vero qui est secundus in altero choro. Absente vero ebdomadario. quicumque primam ant. incepit. siue sit superior ebdomadario. siue inferior. si alius iuxta se inferior superuenerit. terciam ant. ei incipiendam nominet. Similiter faciat qui secundam ant. incipit in alio choro. Qui autem cantat responsorium. antequam illud incipiat inclinet. et post uersum iterum inclinet. Quando vero cantatur R. de alia historia. postquam inceptum fuit. uertant uultus ad inuicem. tam ille qui incipit. quam ceteri. hymnus sic incipiatur. ut ad laudes diximus. Si benedictio de uia regressis danda fuit ante commemorationes si affuerint detur. et stent fratres uersis uultibus ad altare. donec benedictio compleatur. Quod similiter ad omnes horas siue euntibus siue regredientibus fiat preter completorium cum super formas iacent. Quomodo sedeant fratres post vesperas.

Post uesperas sedentes in claustro. omni omni tempore. tempore non alte legant. uel cantent. non significent. nisi de mandato hospitum. uel de petenda licentia bibendi. aut quando quis ex parte abbatis. uel prioris aliquem uocat. siue cum aliquis facit signum iuxta sedenti. ut librum suum custodiat. nec iungantur simul. nec uestimenta uirga excutiant. nisi tempore secationis et messionis. quando tempus lectionis ante sextam non habent. De bibere post vesperas.

Sacrista autem pulsante in ecclesia signum conueniant in refectorium ad bibendum. et inclinantes ante sedes resideant. priore tamen prius residente. A quo pulsata campana. dicto prius benedicite a conuentu. dicat

benedictione ebdomadarius. Qui uero postea occurrerit, ueniens ante
gradum querat licentiam bibendi. Qua percepta, inclinet ibi-
que et eat ad sedem, non amplius inclinans. Nec se admisceat his
qui in superioribus sedibus sedent, sed in sedibus que ante mensam sunt assi-
deat, et ibi bibat, non forte ad caput alicuius mense sedere debeat.
Deinde prior percutiat campanam uno ictu, post quem nemo ingre-
diatur refectorium, et facto interuallo, sequantur alii tres ictus.
ad quos surgentes et ante mensas uel ad capita mensarum incli-
nantes exeant. Qui uero hunc biberi defuerit, in capitulo satis-
faciat, exceptis cellarariis, infirmariis, hospitali, portario-
bus et qui in suscipiendis hospitibus occupantur, sed et illis quos
certis ex causis abbas hinc absoluendos iudicauerit. Qui tamen omnes
cum competenter adesse poterunt, non debent deesse. Ad hos biberes
sicut et ad illos qui fiunt in estate post nonam, si quis ante
ictum nole aliquid deliquerit, ibi satisfaciat. Si uero post, in
crastino in capitulo ueniam petat. **Qualiter se agant fratres in estate.**

Accedentes uero ad collationem, inclinent et sic
residant, licet nondum signum pulsetur. Frater autem ibi
lecturus, ex quo uenerit, eat sessum ad analogium, et apto
codice usque ad aduentum abbatis, sub silentio si uoluerit
legat. Sabbatis quando pedes lauantur, quamuis interim
in illa sede sedeat, legere tamen ibi non solet. Adueni-
ente abbate, assurgant omnes et inclinent illi ante quos transierit.
Priori uero assurgant tantum uel alii qui conuentum tenuerit, quo re-
sidente residant. Tunc lector accepta benedictione legat. Huic
benedictioni intersint omnes, exceptis priore uel alio qui conuentum
tenuerit, cellerariis et refectorario et adiutoribus eius, gra-
giario, hospitali, magistro nouitiorum, seruitoribus ab-
batis et his qui signum pulsant ad collationem. Interim

qui biberi desiit solus. et sine licentia in refectorio. etiā
in scapulari potest bibere. Abbas autē si expedire iudicauit.
ꝓuideat maturiū aliquē frem. qui tēpore lectionis post prā
diū ꝓpe hostiū sedeat refectorii iugiter. ut si quis bibē. signū
ei fatiat. & ille eat cū eo ad solatiū eius. Si forte ille defuerit.
q tn̄ caue debet. sine signo aliq eat bibere. qui necesse hūit.
In illis autē abbatiis. ubi talis frater nō fuit ↄstitutus. ab
aliquo de maturioribus fratribus. signo licentiā petat. & sic intret
& bibat. Abbas non ↄcedat licentiā bibendi. ł minuendi. nec prior.
nisi ab abbē. s; nec subprior nisi ab abbē. uel priore. Lectione
ꝗ finita. surgant omīs. & stantes uersi ad orientē. dicat abbas.
Adiutoriū nrm̄ in n. d. & ↄuēt respondeat qui fec. ce. & terrā.
Et inclinantes omīs ingrediantur ecclīam. Quod si quis ad
collationē. non occurrit. ita ut antequā tu autē dicatur.
sedeat cū incipietur ẏmn̄ cōpletorii. eat ante gradū presbi
terii. & uersus ad altare. ibi ꝑmaneat. de ceto se habēs sicut
illi qui sūt in choro. usq; ad finē orationis post cōpletoriū.
Si uō alicui de uia reuerso bndc̄o datur. ille qui huiusmodi facit
satisfactionē in partē ꝓpe gradū diuertat. & data bndc̄e.
ibidē solitā orationem fatiat. Qualiter se agant frs post ↄple

Dicto cōpletorio. cū sacerdos dixit. benedicio dei o. toriū
signent se frēs. & dc̄o Amen. dicāt orationē. pater nost.
& Credo in deū. Qd si reuerso de uia. bndc̄io danda fuit. si cō
uentus sup formas prostratus fuerit. nequaquā surgat. s;
nec sacerdos qui benedictionē dedit. Si uō sup misedas sedint
erigant se. & stēt. uersi ad altare. dū dicitur bndc̄io. Qua
dicta. iterū residentes sup mias. solitā orationē fatiāt. Ipse
autē frater. quo loco benedcōnem accepit. & orationē fatiat.
si tn̄ cū aliis in choro ad ↄpletoriū fuerit. Cōpleta autē oratiōe.

exiens abbas aspergat singulos aqua benedicta post se ordinatim egredientes. Qui mox caputia mittentes in capitibus et nusquam divertentes preter sacristam et eos qui ad vigilias remanent. presentis defuncti omnes ingrediantur dormitorium. Unde nullus excepto sacrista. cellerario. hospitali. custode infirmorum. et ad faciendum mandatum exeat. Sine cuculla vero. tunica. caligis iacere non debet.

Item qualiter se agant fratres in estate de vigiliis et usque post vesperas.

A pasca. usque ad octavas pentecostes. privatis diebus cantatur venite exultemus ab uno fratre cum mutatione. et ab octavis pentecostes. usque ad kalendas novembris. alternatim ab utroque choro. sicut dominice quando multiplicatum sit. quo tempore. scilicet ab octavis pentecostes. usque ad kalendas novembris. prosternentur fratres super formas. ad orationem. exceptis octavis sancte Marie. Cetera vero sicut supius diximus secundum regulam compleantur. In intervallo vero post nocturnos. sedeant in claustro qui voluerint. lumine accenso a servitore ecclesie. si necesse fuerit. Post matutinos dicant laudes pro defunctis. Quibus dictis. et facto intervallo. sicut festis diebus. calcient se diurnalibus et sumant cultellos. quod et faciant quotiens calciant diurnales. consuete. Deinde asperso aqua. et facta oratione secundum tempus dicant primam. Dehinc eant in capitulum. post hoc in laborem. usque ad primum signum tercie. Quo audito preparent se qui missam cantaturi sunt. Interim possunt ire ad confessionem in capitulo. possunt et orare. et legere. Indutis ministris. cantetur tercia. Si vero aliquis ministrorum ebdomadarius mutatorum fuerit. officium eius impleat qui eo absente implere debet. Post terciam cantetur missa. post missam sedeant in claustro. Quod si dies ieiunii fuerit. omnibus ordine predicto celebratis. post sextam laicis fratribus pereuntibus. intrantes dormitorium. pausent in lectis suis. usque ad horam octavam. Et tunc sacrista ad sonitum horologii excitatus pulset campanam. sicut aliis diebus

fieri solet. Ad quā frēs excitati scapularib; indutis abluāt
qui uoluerint manus suas. Deinde tabula pulsata, laborent
usq; ad primū signū hore none. Quod si dies quo ebdārii
debeant mixtū sumere. sacrista in illo spatio. qn uiderit
competere mixtū pulset. Refectione autē facta. reliquū di
ei pagāt. sicut priuatis diebus p hyemē. In uigilia ū pen
tecostē. dormitionis spatiū p' sextā sacrista sic debet tēpe
rare. ut subsequēs interuallū. offitio q. āū nonā celebrandū
est. sufficere possit. Fratribus ū solito signo excitatis. stāi
ministri altaris. ad offitiū se pparēt. Interī autē qñ cōuenī
uacet lcōi. & ministris indutis. pulsetur signū. Quod si
dies ieiunii nō fuerit. p' terciā cū hora fuerit ad pcipien
dū mixtū. pulsetur signū a sacrista. eo ū quo diximus
post sextā canit in refectoriū. post refectionē ad ecclīam
pgentibus. nullus fiat obuī. nec quādo post uersum exi
erint. uel quādo post nonā in refectoriū. uel quādo p'
cōpletoriū in dormitoriū. seu & qn capitulū ingrediuntur.
Exeuntib; omnib; de ecclīa. sequentib; priorē eo ordine quo
stant in choro. nullus se disiūgat a cōuentu. donec intrent
dormitoriū. pter sacristā. & eos qui extra dormitoriū iacēt.
Inde null' exeat sine licentia. excepto sacrista. cellerario.
hospitali. solatio coci albis. custode infirmoꝝ. subportario.
uel portario. si tūc affuerit causa offitii sui. Seruitores uero
post refectionē cantantes Miserere mei ds. uersū ibidē.
compleāt. nullo tēpe se psternentes. Deinde intrēt dor
mitoriū. Porro cellerari' referat scutellas seruitoꝝ ī ecquā
ne post nonā a fratrib; ī refectorio inueniant. moxq;
ut expedit' fuerit. collocet se ī dormitorio. sic & ceti.
Scdō uero signo ad surgēdū. coci festinēt pparare aquā

in lauatorio. ad lauandum. et in refectorio ad potandum. Ceterum
abluti manus et preparati. aut intret chorum. aut sedeat in claus
tro. dum signum pulsetur. **De bibere post nonam.**

Dicta nona eant in refectorium. precedentibus iunioribus.
eo ordine quo stant in choro. bini et bini incedentes. pri
or vero sequatur solus. vel subprior. si prior defuerit. Qui veni
entes ante sedes inclinent. et sic ingrediantur mensas. stantes
donec prior assideat. Coci vero preterite septimane. mox ut
ingressi fuerint. circumeuntes ciphos. aqua interim impleant
ipsos. et stent versi ad principalem mensam. donec prior pulset
campanam. Quo pulsante veniant ad gradum. Dimissa campa
na. et dicto benedicite. ebdomadarius det benedictionem. Responsoque
amen. ille qui prior est. ad dexteram prioris. offerat ei ciphum.
qui vero ad sinistram. offerat illi qui est in eadem parte. iuxta
priorem. Et qui voluerint bibant de potu iustitie sue. Ubi
vero necesse fuerit. ut et coci presentis septimane cum
istis serviant. priores in medio ordinati. quibus diximus
deferant. Iuniores vero a iunioribus. ultimo loco post
tis incipiant. Qui interim dum fratres bibunt. paruper a men
sis semoti. habeant facies ad bibentes. Qui postquam bi
berint. si quis ministrorum bibere voluerit. apponat sibimet
ciphum. quo alius ministravit. Deinde venientes ante
priorem ad gradum inclinent. Quo percutiente uno ictu cam
panam recedant. non inclinantes ante sedes suas. et bi
bant si voluerint ad capita mensarum. vel ante mensas. Qui
postquam biberint. repercutiat prior campanam. tribus con
tinuis ictibus. Et tunc surgentes. et iterum inclinantes
recedant. Ministri autem recondant ciphos. quibus aquam
portaverunt. ubi reponendi sunt. Mox venientes in dor

intrent. Si necesse habet ire ad necessaria. eant antequam exuantur cucullis. quod et post laborem observandum est: ne si eant ad necessaria. ante quam cucullis induantur. Qui ordo semper et ante et post laborem teneatur. Qui tamen post completorium de mandato hospitum redeunt. possunt ire ad necessaria. ante quam resumant cucullas. Quibus preparatis ad laborem pulsetur tabula. Post vesperas expleto officio defunctorum. pulsato signo. sicut supius diximus. accedant ad cenam. Quod si poma vel herbe crude. vel aliud tale quid fratribus generaliter distribuendum est. potest cellerarius deferre per mensas ante versum. quando ei vacuum fuerit. Si vero post versum distribuunt. feratur a cocis. vel ab aliis eos adiuvantibus. Deinde recolligentes scutellas. ponant super ministerium.

A tempore secationis. **De tempore secationis et messionis.**

In tempore secationis et messionis. sacerdos et minister preparet se statim post capitulum ad cantandam missam. ad quam conventus tempore secationis potest interesse. et missas privatas cantare dum illa cantatur. si abbati vel priori visum fuerit. In vigiliis autem et festis xii lectionum qui privatam cantare debent. non nisi post offerendam incipiant. Et missa cantata in conventu statim exeant ad laborem. Tempore vero messionis ad hanc missam. quam conventus non adest. adiuvare debent minuti et infirmi. extra chorum et de infirmitorio per omnia secundum gradus suos. si necesse fuerit. Qua cantata ipsi ministri in simul congregati. sequantur alios ad laborem. Prior autem provideat. quomodo sciant. quo conventum sequi debeant. et quis eos illuc ducat. Utroque vero tempore mane missa cantata si pluit. licet monachis post terciam esse in lectione et missas privatas celebrare. si tamen abbati vel priori visum fuerit. Et sciendum quod in omnibus xii lectionibus sollempnitatibus quibus laboramus. et

uigilias sequentes. conuentus missam audire debet. Huius temporibus solet
conuentus ad sextam usque laborare. et ante primam si opus fue-
rit exire. et extra monasterium prandere. et dormire si necesse
fuerit. cocus et lector mixtum sumere. Qui autem in abbatia
remanent. et in refectorio comedunt. semper in ecclesia gratias re-
ferant. preter seruitores. Unicuique in die libra panis com-
munis et dimidia dari potest. ubi opus fuerit et distribui
singulis prout tempus et locus exegit. Hoc tempore exceptis die-
bus quibus uacant fratres lectioni. unum pulmentum habemus
ad prandium. et alterum ad cenam si fieri potest. Lac si habuerit con-
uentus siue coctum siue crudum pro uno generali pulmentorum
reputabitur. De melle autem numquam et nusquam fiat generale
nisi id abbati uisum fuerit pro pulmentorum penuria et mellis
habundantia. Et notandum quod hoc tempore quando unum pulmen-
tum datur in cena ad iussum abbatis. ebdomadarius coquine
cellerarium adiuuare poterit. et cum seruitoribus reficere. Si
uero quatuor ebdomadarii coquine fuerint. ii per diem integrum
seruiant. si duo. unus similiter seruiat. Si longe fuerint
ab oratorio. possunt si necesse fuerit laborare post signum ad
uesperas seu ad qualibet horam pulsatam. quod numquam alio tempore
fieri debet. Uesperis ibi cantatis. eant ad monasterium. quod
si necesse fuerit poterit prior quosdam ibi relinquere. qui
tamen a cena seruitorum deesse non debent. quod tunc quidem raro.
sed alio tempore numquam fiat. Qui monachos suos ad grangiam
dirigit. uideat omnimodis. quatinus illuc eundo. uel inde
redeundo. maximeque ibi remorando silentium seruent. Uide-
ant etiam ut preparatas habeant domos. ubi possint honeste or-
dinate que comedere. simul etiam dormire. et singuli per singula
lecta. secundum regulam. Candela ardeat. ubi dormiunt. caue-

ant

ant etiam ne cũ cõuersis & familia significent. Inter se etiã horis vel locis incõpetentib9 signa nõ faciant. Null9 positas metas absq3 licentia trãseat, nec vagando & diuerticula qrendo incedat. Mensę eoꝝ cui ꝑor iusserit legat. Dñicis & festis dieb9 lectioni vacent. Null9 abbas conuẽtũ monachoꝝ aliquẽ ad grãgiam mittat, nisi ꝑ frugib9 colligẽdis. Hec & huic tẽpori ꝯgrua qa vbiq3 eqliter obseruari nõ possũt. Vnaqq3 ecclesia faciat scd̃m positionẽ locoꝝ & dispositionẽ abbatis & ꝑoris sui. In abbatia cum conuẽt9 fuerit, si mane ad laborẽ festinare debuerit, ad arbitum abbatis citi9 cantare licebit.

De rasuris.

Prima rasura sit ãte Natiuitatẽ dñi. Scd̃a de qndena in qndenã, & sic fiat ꝑ circulũ ãni. Coci calefaciãt aquã & deferant in claustrũ, pectines, forpices, filatorias, vel affilatorias, & rasoria, custos eoꝝ acuat & ꝑparet, fr̃es tondeãt qb9 iussũ fuerit. Tonsi alterutrũ radãt, & in claustro ꝑter infirmos, q in infirmitorio sũt. Rasura coronę fiat nõ exigua tõsura ꝑ desuꝑ aures. Nullus vero nisi inuitat9 aliquẽ radere ꝑsumat, vel se velle facere signet. Null9 verõ inuitat9 audeat refutare. Signũ autẽ radẽdi alter alteri nõ faciat nisi tabula pulsata.

De processione episcopoꝝ.

Ad suscipiendũ Epm̃, euocent fr̃es in choꝝ cãpana. Tũc sumat aliqs aquã bñdictã nutu cantoris, q ꝑcedente, seqtur abbas. deinde cõuent9 & nouitij, bini & bini ꝑeuntib9 sacerdotib9 eo ordine q9 in choro stãt. Cũctisq3 egressis & stantib9 ordinatim ãte fores monasterij, portari9 vel ali9 qlibet ad hoc ydone9 ab abbate iuss9 interim eis obuiũ ducat epm̃. Quo appropinquãte flectãt oẽs genua ãte eũ, Quib9 erectis porrigat abbas epõ sparsoriũ osculans ei manũ. Et incipiente cãtore vel alio. Audi israel si vn9, vel Sint lũbi vrj si plures fuerint epi, introeãt ꝑmũ nouitij deinde ceteri, laicis monachis ꝑeuntib9, ita ut abbas eat posterior, manu tenens epm̃. Cum autẽ venerint in choꝝ epõ incubente orationi, abbas veniat in locũ suũ, ceteris post eum sicut ad missã ordinati. Percãtato vo Responsorio, abbas erigens Epm̃ ducat ad capl̃m, vbi cũ

-ctis ordine residētib9, accepta bñdictione ab ēpo, legat lector cui
cātor innuerit. Qua finita dicto benedicite, osculet' abbas ēpm et co-
mites ei9, nisi ip9 ēpo voluerit aliqd dicere p edificatione. Deinde sur-
gentes oēs & inclinātes ad bñdictionē ēpi quā abbas debet reqrere
nisi ātea in oratorio dederit. Rāso amen, egrediantur & deducat' ēpo
ad hospicium. ¶ Sciendū autē qd ad nullū recipiendū uadit cōuent9
nisi ad ēpm, & archiepm & sedis aplice legatos, & ad regē & dnm Pa-
pā & priū abbatē. Nulli hoȝ oīum, nisi Dno Pape, plusqȝ semel fit
hec pcessio. Conuēt9 nūqȝ exeat in forma pcessionis suscipiendo reges
vel plātos, vel alias, qn semp crux cū lumine, thuribulo & aqua bñe-
dicta pcedat.

De hospitib9 suscipiendis.

Hospites abbati pntis loci siue priori nūtiandi sūt, si abbas defue-
rit. Quod si dum sederint ad collationē nūtiand9 fuerit hospes
qcūqȝ tenuerit collationē illi nūtiet', & ad ei9 nutū portari9 uni de fra-
trib9 ad hoc op9 ab abbate monasterij sibi designans signū faciat. Abbas
nāqȝ qlibet in suo monasterio portario suo aliquos quos ad hoc ydoneos
pspexerit designare debet. ¶ Si hospes supuenerit dū cōpletoriū cātat',
sūpto libro & lumine in absconsa si op9 fuerit circa finē cōpletorij
pn9 sit ad stallū abbatis & ei hospitē nūtiet. Ad cui9 nutū signum
sibi designāter faciat, qui portario secū accepto hospitē recipiat. Alijs
vero horis cui signū factū fuerit hospitē recipere, ducat secū aliū frēm
& sumat librū. Occurrētes vero hospitib9, deponāt caputia de capitib9
si tūc supposita fuerint, & sic pstrati sup genua ducant ad orationē.
Ingressi vero ecclesiā aspgāt illos aq̄ bñedicta, ille cui officiū illud
iniunctū fuerit. Postea faciāt orationē incurui vel pstrati sicut tēp9
exigit. ¶ Sed si ēpus vel abbas fuerit, q eū suscipit, offerat ei spar-
soriū osculādo manū, & ducto eo ad locū ubi orare debet, subtrahat se
paululū cū socio post ipsū orātē faciēs orationē sicut supdictū est. Qua
cōpleta, signāt se, & exeāt, dicatqȝ bñdicite q sentētiam debet legere,
deinde flectāt semel genua corā oīb9, & erecti osculent' eos, & postmodū
resideāt, Et lecta sententia si expositione indiget hospes exponat' ei.
Deinde ducat' ad hospitiū vel psentet' hospitali. Frēs autē redeant in
claustrū. ¶ Et sciendū qd missi ad hospites suscipiendos, si tēpesti-
ue redire nō poterūt, nec vsum omittent, nec collationē. Illi etiā non
omittent q infirmos cōmunicāt, vel inungunt, siue cōfessiones eoȝ
audiunt cum in extremis agunt.

De dirigendis in via.

Nullus in via dirigat' nisi vtilitate monasterij. Dirigend9 vero ad
laudes nisi quando statim subseqt' pma & ad ceteras horas pter ad

compl

copletoriu, priuatis etiā dieb9 ad noctnos pt accipere bndictionē. quā accepturus pgens ad gradū, & circūuoluens se scdm tēp9, vel se incuruet vel psternat. ¶ Si cū Abbate fuerit exiens siue reuertens, ad bndictionē seu orationē p copletoriu, seu ad satisfactionē post gloriā pmi psalmi, post abbatē semp se collocet. Qui si maiorē missā expectare nequerint, ad matutinale comunicare potrit Quē si intra monasterij portā pmu hore canonice signu vel casti siue collationis poccupauerit, reuertat. ¶ Egrediens de monasterio, nō comedat ante portā monasterij, nec alicubi intra dimidiā leugā a monasterio. Transeunti autē & ea die nō regressuro liceat. Egrediens vro siue etiā regrediens intra monasteriu nemini sine licētia loquat. Dicturus horas p viā si dies psternendi fuerit, in terrā orationi incubat. dicens gloria patri, rursū genua flectat silētiū tenēs q°usq3 locatus ceptā psequat hora. ¶ Iam die quā nocte dū nō eqtauerit stans horas si nō multū grauat dicat ¶ Qui vo ad grangias, vel ad cellaria, siue ad aliquā habitationē dom9 illi9 de q° exijt vadit, nisi se extra pnoctaturū esse crediderit, bndictionē nō accipiat, Similiter & qui inde redit, nisi extra pnoctat9 fuerit, siue in villa comederit. ¶ Bndictiones autē danoz sup egredientes & reuertentes, dicat eadē voce qua coll° hore canonice dicta fuerint, pter ad laudes & ad vs. ¶ Et sciendū quod solis hospitib9 accepta bndictione egrediendi, licet cantare missam āte euāglm misse couent9. Abbati q°q3 egressuro in via an tiam in estate, aut reuertēti p tiā usq3 ad nonā in hyeme licet missā cātare, vel audire, in dieb9 ieiunioz & festis xij lectionu, & in septimana pasche & Pentecostes, & natiuitatis dni, & in pcipuis defūctoz officijs. ¶ Et sciendū q tā Abbtes quā monachi sagu q vulgo dicit stratū secū deferre pnt & ceruical, Qui autē pro strato saccū portare voluerit, liceat ei, tātum obseruet ne sint ptiosa aut curiosa, Porro rediens domū, nisi eadē die qua exijt redierit, mox ad orationē eat, Ingressurus oratoriu aq° bndicta se aspgat, orationē in choro si couentū ibidē nō inuenerit pn9 vel pstrat9 faciat scdm tēp9. Quos si inuenerit, nō tamē canonicā horam dicentē oret extra choz. Ita ad horā regularē mox vt venerit intrare debet, vel sociand9 psallentib9 si ante gl'ria

venerit, vel si post, ante gradum satisfacturus, nisi iam Kyriel' dici inve-
nerit, Si ostium oratorij obseratum invenerit ibidem oret. Si intra curiam
monasterij fuerit, dum signum pulsatur in ecclesia ad refectionem usum prodet
si non occurrerit. Si mense campanam pulsari invenerit, divertat in refectorium
ut cum alijs usum incipiat, Quod si iam inceptum invenerit oratum vadat. Post
orationem facto intuitato signo coco vel cellerario, aut intrare debeat,
si annuerit intret, et usum dicat sub silentio, stans et inclinans sicut in conventu
fieri solet. Benedictionem dicat, nec tamen signum crucis faciat, Hoc autem
ut ad utrumque prandium, ita ad utramque coenam eque semper custodiat, excepto
quod ad servitorum refectionem intrandi signum non faciat. Quod si ad re-
fectionem ipsorum servitorum tardius invenerit, non eum exspectent, nec eius
discedentibus ipse se moveat. Similiter propter conventum si ad biberes ve-
nerit vel propter signum collationis, non se moveat, sic tamen ut col-
lationem ante finem veniat, Quod si ad signum collationis vel ad ipsam
collationem venerit, statim se conventuj iungat, cum eis compleat, et post
completorium comedat, Si ad completorium venerit similiter faciat,
Si post completorium, similiter comedat et sic sibi in capitulo compleat. Quod
vero de refectione diximus, etiam ipsi teneant qui ea die redeunt, qua
egressi sunt. Quod tamen sollicite provideat ut ante primam semper veniat re-
fectionem, ¶ Et sciendum quod in quacunque albatiarum nostri ordinis mo-
nachus vel conversus nostri ordinis venerit per omnia sicut in suo monasterio
ordinem suum tenebit. In ecclesia tamen psalmum aut antiphonam non im-
ponat, lectionem vel Responsorium non dicat, nec quicquam de officio sacerdotis
ebdomadarij seu ebdomadarij. Invitatorij quoslibet abbas iubeat, Quod
si prioratum vel aliam obedientiam habuerit, pro obedientia sua nihil
faciet, Prior tamen post priorem illius loci primum locum tenebit.

De vomentibus et sanguine fluentibus et servitore eoꝝ.

Si sacerdoti ad missam sanguis de naribus fluxerit, afferatur ei aqua
in presbiterium a servitoribus ad sanguinem recipiendum et ad se lavandum.
Quod si ministris contigerit extra chorum similiter provideatur eis. Alias autem
quotiens alicui hoc vel etiam vomitus contigerit, frater cui hoc opus iniunctum
est sequatur eum euntem, et si nox fuerit cum lumine assistat ei et serviat,
donec ablutus in chorum revertatur. Quod si venite exultemus domino, vel
primus psalmus alterius hore tunc in ecclesia canitur, ad gloriam revertatur
in chorum. Qua dicta citius ad eum redeat, ille vero si ad gloriam non
fuerit, et in conventu hoc ei contigerit, non satisfaciens eat in stal-

lum

-lum suum. Quod si extra ductum ei contigerit, non queat ad gradum satisfaciat, sed veniens per medium chorum ante abbatem facto signo necessitatis sue in stallum suum redeat. ¶ Quod si in refectorio contigerit, servitor eius non inde exeat, sed coco vel cellerario ut eum adiuvet significet, Ille vero si antequam conventus ad mensas redierit, quod comessurus erat comedat, quem non conventus exspectet, nec ipse si surrexerit propter hoc comedere desinat, Quod si postquam conventus exierit revertitur non servitores expectet, sed statim comedat, et dicto versu sub silentio discedat, ¶ Si contigerit ut aliquem vomentem aut sanguinem fluentem servitor eorum non viderit, significet ei quicumque viderit.

De minutione,

Fratres in tempore messionis, et in adventu, et in xlª et per tres primos dies natalis domini, Pasche, Pentecostes, et quando secunda vel tertia die precipuum ieiunium evenerit minui non debent, Similiter qui extra chorum pro infirmitate est, donec chorum intraverit, Ebdomadarii quoque misse, aut coquine vel lectionis mense non se minuant, nisi pro gravi infirmitate misericordiam in capitulo petentibus concessum fuerit, Reversus vero de via eadem die non se minuat nisi consilio abbatis. ¶ Et notandum quod quater in anno minui possunt fratres. et si fieri convenienter potest hys minuantur mensibus. Februario, Aprili, Septembri, Quarta vero minutio, circa festum sancti Johannis baptiste fiat. Cum autem pars conventus minui debuerit, dicat Prior in capitulo. Illi qui sedent ad illam vel ad illam tabulam minuantur. Caveatur, ne secunda, vel tertia seu etiam quarta die xii lectionum veniat dies. Erit tamen in abbatis arbitrio propter hoc non dimittere quin illi de quibus indicaverit minuantur. Observet tamen quod hi minuantur. sine quibus possint vigilie competenter celebrari. Si tempus prandii fuerit, intra tertiam et sextam scilicet post evangelium, vel ante si necesse fuerit, Si dies ieiunii inter sextam et nonam, in utroque etiam tempore post nonam si necessitas exegerit. Accenso igne in calefactorio ab eo cui prior iusserit, preparet se ad minuendum, Interim veniat minutor iussu prioris. Qui minuti fuerint pergant pregustare in refectorium si voluerit. et spatium habuerit, Et hinc omni tempore lectionis vel laboris potest minutus aut iacere in lecto suo, aut sedere in claustro

ꝛ in capl'o donec ingrediat' choꝝ. Similiter dū extra
choꝝ fuerit nō legat nec cātet. ¶ Ꝛ notādū q̄d minuti
q' extra choꝝ sūt, priuatas venias nō petūt in ecclesia do-
nec choꝝ intrauerint, excepta oratione XLma. Minuti au-
tē in estate quādo ꝯuent' ieiunat p' euāglm ꝯmedant,
Similiter in hyeme festis qb' ꝯuēt' vacat lectioni, Clau-
strū nō egrediat', nec aliud q̄d faciat aliquis de obedientia
sua, nisi ꝑor aut sacrista vel cellerari' vel magister no-
uitioꝝ. Sed si coc' fuerit ꝑori de coqna suggerat, Si o-
bedientiā habuerit solatiū ei' vicē ei' suppleat, Q̄d si
cātare, aut in ecclesia, aut extra ecclesiā legere, aut man-
datū pauperū, vel aliud q̄d facere debeat, significet de eo
alicui, ꝛ ille faciat quādiu extra choꝝ fuerit. ¶ Hebdo-
madariū tamē Inuitatorij de officio suo nullū signū fa-
cere oportebit, neq; ebdomadario misse de suo, nisi de missa
tātū. ¶ De cetero minuti q̄mdiu extra choꝝ fuerit, ꝛ
quādo lectioni vacāt, die t'cia tēpore laboris nō significet
nisi de cōfessione de missa auscultāda, vel etiā de bibere.
Ad horas ingrediat' ecclesiā assidens statim, vt venerit in
p'mo ingressu, ꝛ post orationē signet se sedens. Deinde nō
ꝓsternat se nec inclinet, ad gloriā, nec stet nisi ad Magt, ꝛ
ad Te deū laudam' Ad Euāglm, ad Bnedict'. ¶ Ad p'-
uatas tn̄ missas si necesse fuerit p't rogat' adiuuare, ꝛ ad
hoc in aliā partē p ante choꝝ trāsire. Ad missas etiā ꝯmu-
nes q̄do ꝯuēt' deerit, p't adiuuare. ¶ Post horā vero an
alios egrediat'. P'ma ꝛ sc̄da die absente ꝯuentu si necesse
fuerit choꝝ ingrediat' ꝛ sedeat ad psalmos tm̄. De cetero
sicut san' ibidē se habeat, Hoc etiā infirm' de infir-
mitorio, ꝛ qui extra choꝝ est tēpore sessionis ꝛ mes-
sionis faciat, excepto q̄d nec an̄am incipiat, nec psos
īponat, nec offm̄ hebdomadarij misse vel Inuitatorij agat,
si adsit ali' q' hoc faciat, vel possit ꝛ debeat. In refecto-
rio uero sicut ceteri se agat, Minut' de cibo suo nihil
distribuat. ¶ Nam in hyeme p'ma die dabit' ei dimidia
libra panis albi, p'ter ꝯmunē panē cum vna pitātia. Si
autē dn̄ica fuerit, det' ei sicut in estate. ¶ In sc̄da ꝛ

tertia

tertia die ad mixtū p̄ t'tiā dabit' ei vna pitātia
cū integra libra albi panis ⁊ pane cōmunj, Ad scd̄am
vero refectione dabit' ei pulmenta ɔmunia, ¶ In
4ᵗᵃ aūt die tā hyeme quā estate, vna cū pulmentis
det' ei pitātia, In estate vero p̄ tres dies dabit' ei ad
prādiū pulmēta ɔmunia, ⁊ libra panis cū vna pitātia,
Ad cenā vero p̄ tres dies qualiscunq; dabit' ei pitātia.
Cui panē inscidere ⁊ alia ministrare servitor, vel q̄ iux-
ta eū sedet p̄t si necesse fuerit, ⁊ hoc tātū p̄ma die. Post
refectionē vō pgat cū cēteris ad ecclesiā ⁊ divertens
sicut diximꝰ in p̄mo mēbro stet donec covent' ingrediat'
choꝝ ⁊ tūc residens psoluat q̄d restat de grāꝝ actione.
Quod si in ecclesia vniꝰ altaris tātū fuerit, ⁊ nūc ⁊ ad
horas diej divertat ad caplm. ¶ Si estas fuerit, p̄ nonas
pcedat fr̄s eūtes in refectoriū, ad biberes, ⁊ intrāte p̄ore
stet donec ille resideat. Post collationē vō intrātibꝰ frībꝰ
in choꝝ in loco solito divertēs statim sedeat, ⁊ signās
se ⁊ asp̄gēs aq̄ benedicta, revertat' ad lectū vel ad o-
ratoriū si voluerit, ante alios tamē ingrediat' dormi
toriū. Pulsato vō signo ad vigilias ingrediens eccle-
siā resideat, Et facta oratione signās se eat in infir
mitoriū sive in caplm cātare vigilias, prout ordina-
tū ej fuerit, In hijs vigilijs possūt breviores lectiones
q̄m in covēntu fieri, ⁊ sub vna bnedictione tres si tres
tantū dicende sūt, vel iiijᵒʳ in xij lectionibꝰ legi. Qui p̄or
sacerdotū ordinis ɔversionis ibi fuerit totū offm̄ si ɔplere
p̄t ɔpleat, excepto q̄d ad ministeriū abbatis vl prioris at-
tinet, si q̄s hoꝝ affuerit lectionis tm̄ alij si affuerit qui
legere possit ei iniūgat. Totū offm̄ si ɔplere nō poterit
ɔpleat cui iniūxerit, Absentibꝰ sacerdotibꝰ alioꝝ gradu-
ū clerici idē inter se observēt. ¶ Et sciendū q̄d offm̄ defū-
ctoꝝ ⁊ aliud q̄d hic cātarj nō p̄mittit' nisi sint p̄cipua

officia defunctorum. Si vero solus sive in capitulo sive in refectorio, sive in infirmitorio fuerit, si fieri potest solatium quod eum adiuvare ad officium complendum possit, provideat. Quo expleto eat dormitum. Nam ceteras horas diei non extra cantare, sed intus ex integro auscultare debent, ¶ Ad primam minuti revertantur in ecclesiam, diebus vero festis dum signum pulsatur capitulum ingrediantur Capitulum sicut et ceteri. Aliis vero diebus intrent post retro chorum inter sedem abbatis et prioris, ordinatis se ordine suo, ubi vero non petat veniam nisi clamatus. Si dies ieiunii fuerit, secundo die et tertio accipiat post tertiam mixtum in refectorio. Tertio die ingrediuntur chorum omnibus diebus ad primam tam estate quam hyeme. Ipsa die possunt sedere in choro duos primos psalmos ad omnes horas. Ad vesperas tamen et ad primam non sedeat quomodo conventus. Tempore etiam laboris in claustro cantare aut legere, necnon in oratorio ad orationem ire. Tempore etiam laboris et lectionis calciati, et super coccos in lecto quiescere, quod semper facere possunt nisi quando conventus in dormitorio dormierit. ¶ Tertia nocte remanebit a vigiliis, nisi precipuum festum fuerit, scilicet quando fit Sermo in capitulo. Quarta autem die sicut ceteri ad laborem se preparent, Quibus tamen prior pro minutione sua aliquem minorem laborem debet iniungere, vel laborem omnino remittere.

De Infirmis extra chorum.

Quotiens aliquis de choro exierit pro infirmitate, in sublequenti capitulo petat non veniam etiam si iussus fuerit remanere, et dicat causam exitus sui. ¶ Quod si septimanarius fuerit coquine, dominico die benedictionem cum socio suo accipiat, Ad horas in choro redeat ad quamlibet... privatis diebus sicut ceteri prosternatur. In chorum redeat ad quamlibet horam noctis vel diei si voluerit sive etiam ad missam. Cetera vero per omnia sicut minutus dum extra chorum est, agat. ¶ Quod si aliquis talem et tam apertam infirmitatem habuerit, ut videri et intelligi ~~non~~ evidenter possit, quod nec conventum tenere nec in infirmitorio perficere valeat, eius infirmitas in capitulo manifestetur, et ex hinc sit in ecclesia ubi et quomodo abbas providerit, cantet et legat, et operetur prout infirmitas permiserit, et

abbas

abbas ɔstituerit, ¶ Ceterū q̄ certā nō habuerit in-
firmitatē, si post vnū aut duos dies nō ɔualuerit, pro
arbitrio abbatis ingrediat' infirmitoriū, Et sciendū qd q̄
de via redierit si corā oib' eiciat' in caplo veniā petere nō
debet. Qui autē de via veniūt vnde bñedictionē accipere
nō debēt, veniā petant.

De infirmis q̄ sūt in infirmitorio.

Infirmi de infirmitorio possūt loq̄ cū infirmario sed nō
nisi in certo loco dtminato ꝛ hoc silēter ꝛ tm de necessa-
rijs. In quē locū q̄ ingredi voluerit, signo ab infirmario
licētia postulata ꝛ accepta ingrediat'. Vbi q̄mdiu vn'
aliqs cū infirmario fuerit, ali' ingrediendi nō habeat
licentiā. ¶ Qui autē ita infirm' fuerit ut ɔtinuē iace-
at aut subita infirmitate ḡuat' vtpote febriū aut alia
graui infirmatē lecto iacere cōpellit' interim ibi cū infir-
mario loqui, ꝛ infirmari' cū eo si op' fuerit, poterit, ꝛ hc
silēter. At vbi meliorat' fuerit huc atq; illuc deābulare
poterit. silētiū more solito teneat, nisi alicui forte magna
adhuc debilitate detento, abbas loq̄ ad lectū ap̄li' indica-
uerit expedire. ¶ Ad mēsā nō loq̄t', neq; ex q° signū hore
canonice dimissū fuerit, donec ipsū op' pficiat', neq; eor
q̄ p se nequnt de lecto surgere. Vigilias sicut sup̄ dixim'
cū in ecclesia incipiūt in infirmitorio cātent. De hinc qui
voluerit eāt in ecclesiā ad horas, Ad missā q̄tidie nisi mul-
tū ḡuet'. Notandū vō q̄ illi quos grauat, neq; in eccle-
sia, neq; in infirmitorio, siue ad horas siue ad missā nisi ad
agn' dei genua flectāt. Ad bñedictionē vo nouitij in or-
dine suo in choro sint, ꝛ sedeāt q̄ voluerit, Qui ɔmunicare
voluerit, extra chorꝫ pacē accipiat, ab aliq° de ɔuentu cō-
municato. Qui si forte defuerit, illi q̄ hospitib' dare pacē
debet, infirmis pmū deferat, ꝛ sic ad ɔmunionē ordine suo

accedat, et hoc tantum ad missam matutinalem. Ad missam non auxilientur nec serviat nisi tempore secationis et messionis. Non licet ingredi ecclesiam, nisi quando in ea opus dei celebratur, nec in claustro demorari, nec cum monachis qui conventum tenent significare, sed quantum possunt ne ab ipsis vel ab aliis hominibus videantur observent. ¶ Si quis talem habet infirmitatem que nec cum multum debilitet nec comedendi turbet appetitum, utpote inflatura vel incisio membrorum aut aliquid huiusmodi, hic talis super culcitram iaceat, nec ieiunia consuetudinaria solvat, nec cibos refectorii mutet.

¶ Non apparente quis habens infirmitatem, nec legat nec operetur. Nam cuius evidens infirmitas fuerit, legat et operetur non ad suum tamen arbitrium, sed hominum quibus ei constituitur. Quod si quis talis fuerit qui ceteros inquietare, aut de ista infirmorum institutione murmurare, aut in aliquo transgredi presumat, corripiatur. Quod si sepe correptus non emendaverit, si ita videtur abbati iudicetur eius puerilitas in capitulo ubi vocatus coram omnibus arguatur. Quod si nec sic correxerit, si eius permittit infirmitas, regulari etiam discipline subiaceat. Nec redeat in conventum nisi prius indicaverit abbati. Qui accepta licentia qua voluerint hora chorum ingrediatur ieiuni tamen nisi in via dirigendi sint. ¶ Quod si abbas hospes nostri ordinis in infirmitorio fuerit, vel cum duobus vel cum singulis loqui poterit exceptis servitoribus qui ei deputantur. Abbas vero quicumque in infirmitorio fuerit, postquam tamen convaluerit ut iam non decubat lectulo, sed egrediatur et ingrediatur a gloria primi psalmi regularis completorii monachorum, regulam debet observare silentii. Si autem tam graviter infirmitate tenetur, liceat ei secundum necessitatem suam agere, servata tamen in omnibus honestate et gravitate. ¶ Quod si episcopus nostri ordinis infirmitorio fuerit, cum eo post completorium loqui poterit.

Quo ordine inungatur infirmi.

Ad inungendum infirmum pulsetur signum tamdiu donec unum pater noster possit dici, et facto parvo intervallo, iterum pulsetur signum eadem mora, et tunc abbas induit alba stola et manipulo virgam sumens pastoralem. Qui si defuerit, aut cantor faciat faciat, aut cui innuerit. Quo induto et signo iterum semel pulsato, veniat

Conventus

ꝯuent⁹ in choꝛ, ⁊ ſic incipiētes pſalmū Beat⁹ q̄ intelligit,
Deinde Judica me de⁹ ⁊ diſcerne ꝑ ⁊ poſt Voce mea, vnicuiq;
pſalmo adiūgentes gl̄a p̄tri, ꝓcedant eo ordine q̄ ſtāt in choro, ſa
cerdotib⁹ ſequētib⁹ abbate poſt cruce ⁊ luce in abſcōſa ⁊ aqua bn̄
dicta, Si neceſſe fuerit pſalm⁹ vltim⁹ repetat᷑. ¶ Sacriſta vero
ꝑgēs in ordine ſuo, ferat oleū ⁊ ſtupas ad tgendū vncturā, ꝯtiens
dicit᷑ ꝑ iſtā ſc̄am vnctionē ſtuppe mutet᷑. Quos poſtea in piſcina
ad hoc deputatā obruat. Cū autē ꝑuenerint ad infirmū finitis
pſalmis q̄ vnctionis agat officiū dicat, Pax huic domui, ⁊ ꝯue
t⁹ rn̄deat. Amen, ⁊ ſtatim ſacerdos ſubſeq̄t᷑ Dn̄s vobiſcū ⁊ dicat
hāc orationē Dipo ſc̄pit' De⁹ q̄ ꝑ b. Jacobū. Qua finita ⁊ rn̄ſo
amen, dicat infirm⁹ ſuū confiteor. Vel ſi illud dicere neſcierit vel
nō querit, tūdens pectꝰ ſuū dicat mea culpa, de oīb⁹ pctīs meis
ꝓcor vos orate ꝓ me. ⁊ dicat᷑ ei ab oī̄ ꝯuētu. Misereat᷑ tui ꝑ ⁊ poſt
Abbas ſi affuerit dicat hāc abſolutionē Dn̄s nr̄ Jh̄us ꝑ. Si autē
abbas defuerit, dicat ipſe q̄ enungit, Indulgētiā ⁊ remiſſionē ⁊c.
Quo dicto q̄ vnxerit offerat ei crucē ad oſculandū. Quo facto
⁊ cruce reddita, dicat ꝑ iſtā ſc̄tā vnctionē, ⁊c. ⁊ in vnctionis
impleat offm, ⁊ inuncto infirmo dicat ꝯuet⁹ pſalmū. Bn̄dic a
aīa mea. deinde pater nr̄ ⁊ ꝑces vt in colectaneo ſcripte ſunt,
⁊ poſtea orationes. Orem⁹ dn̄m nr̄m. Scd̄a Ꝓpiciet dn̄s. Tertia
da veniā dn̄e. Quarta Bn̄dicat te ds̄. 5ta Benedicat ꝑ. 6ta Be
nedicat. Q̄ib⁹ expletis oēs exeāt, Quod ſi ſtatim ꝯmunicare
debuerit, eat cū miniſtris ad eccleſiā, q̄ eū pūxit aut alī⁹
pro eo ſi neceſſe fuerit, ⁊ ablutis manib⁹ in piſcina deferat
ſacrā cōmunionē cū calice offertorio coopto ꝑeunte cruce,
lumine aq̄a bn̄dicta. Alī⁹ autē inter lumē ⁊ aqua deferat
ampullā vinariā ad ꝯſpergendos digitos in calice. Cū autē
ad infirmū venerit, q̄ fert aquā aſpgat in eū. Sacerdos
vero dicat ei, Ecce fr̄ corp⁹ dn̄i nr̄i Jeſu Chriſti, q̄d tibi defe
rim⁹ Credis hoc eſſe illud, in q̄o eſt ſal⁹ vita ⁊ reſurrectio nr̄a,
Quo reſpōdente Credo, moneat eū dicere ꝯfiteor ſi monach⁹
eſt, Quo dicto ſacerdos cū his q̄ adſūt dicat, Miſereat᷑ tui
⁊ poſtea ſol⁹ ſubiūgat, Indulgentiā, Deinde ꝯmunicet eū
dicēs Corp⁹ dn̄i nr̄i Jh̄u Chriſti ꝯſeruet te in vitā eternā,
Si ꝯuerſ⁹ eſt vl' monach⁹ q̄ nō intelligit litteras idem

romane ille exponat sacerdos. Et uers9 romanę se cōfite
at9 peccasse cogitatione locutione & opere, Similiter mona
ch9 romane ɔfiteat' si nescit suū ɔfiteor. Ide q̄q3 fiat q'tiens
graui necessitate q̄s teneat'. Q̄d enim infirm9 de fide sua int'
rogarj p̄cipit' nō de ōnib9 infirmis, sed tm̄ de inuctis & de hijs
q' in extremis videt' agere intelligit'. Similiter etiā alijs
vicib9 qn̄ comunicat infirmi monachi & ɔuersi, nō p̄mittat sa
cerdos aliq̄m euenire negligētia. sed de hijs q̄ ad hoc necessaria
sūt loq̄t'. Quo ɔmūnicato discedāt, Quomodo agat' circa defūctū

Cum aliq̄s mortj penit9 ap̄pinquerit, ponat' ad t'ram
sup' sagum. supposito p'9 cinere in modū crucis, & aliq'a
matta vl' aliq̄to straminis. de hinc p̄cussa crebris ictib9 tabula
in claustro, & pulsato signo in ecclesia vbicunq3 ɔuet9 fuerit,
q'ter q̄modo bis fieri ad mungendū infirmū d'tminatū sup'
r9 est, si ɔuet9 intra claustrū fuerit accrrāt oēs velociter ad
morientē dicētes Credo in vnū bis vl' ter, tā altē vt possit au
diri, Si vero ext'. q̄m citi9 poterit cū grauitate tm̄ accurrat, ni
forte t'p̄ore secationis & messionis tm̄ pro aliqua grauj ne
cessitate abbatj deferat colltaneū, & sacrista stolā & baclm̄,
ducēs secū q' deferat crucē, lucē, thuribulū & aq̄3 b'nedictā,
Si ad collationē sederit audita tabula dicat lector Tu
autē, & Abbas Adiutoriū nrm̄ Qui tūc forte p̄ns nō fuerit
nō satisfaciat ad ɔ̄du, sed in crastinū veniā petat in caplo,
Si in oratorio ad missas vel ad canonicas horas vl' sabbatho
ad mādatū fuerit, abbas aut p̄or & quos abbas iusserit, eat.
Si autē viderit cātor q̄d pro festinatione possint ceterj ad
defūctū ɔuenienter occurrere solito citi9 impleat op9 inceptū
& alios subseq̄nt'. Ppter hoc vespere vel nocturnj celeri9 non
dicēt q̄d maxime in p̄cipuis solēnitatib9 obseruet'. Et sci
endū quod dnicis & festis dieb9, laudes siue matutī. q' scd̄m
regulā statim debēt subseq', licet ea hora tabula pulset', non
intmittēt'. Similiter nec p̄ma p9 laud' p̄uatis dieb9 in hyeme.
Offm̄ q̄q3 defūctoꝝ vbicunq3 seq' debuerint, q̄muis pulset' tabu
la nō intmittet'. Dicta itaq3 letania, si adhuc vixerit, dica
tur septē ps' penitētiales. Q̄d si nōdū obierit, discedāt relin-
quētes

quetes ibi cruce͂ ⁊ aqua͂ b͂ndicta͂. ¶ Egressa aĩa incipiat cãtor, Subuenite s͂cĩ dei. ceteris eunde͂ cãtu͂ subsequẽtib⁹, ⁊ deinde͂ cãtãt Kyrieleyson, Xp͂el. Kyriel'. Dehinc orem⁹. Tibi dñe ɔmendam⁹, Post ista͂ coll' deferat͂ mortu⁹ ad lauãdu͂. Prouideat aute͂ prior a͂ qb⁹ ⁊ q͂modo abluat͂, ⁊ inuoluat͂, Interim fratrib⁹ seorsu͂ a͂ defũcto ordinatis circa abbate͂ sicut in choro ꝑut loc⁹ ꝑmiserit ⁊ q͂l͂ꝑ abbas dictauerit in suo mõsterio ɔuersis laicis seorsu͂ existentib⁹, abbas ceteras q͂ sequũt͂ coll͂tas subseq͂t͂ scilicet, Ds pietatis, Diri vulneris, Misericordia͂ tua͂, Omps sẽpit'. Suscipe dñe aĩa͂ ⁊. adiũcta ei illa. Parte͂ bte resurrectionis. ⁊ post hac r͂nso a͂ ɔuetu amen, mox incipiat psalteriu͂. Bt⁹ vir. ¶ Post lauatione͂ corporis allato eo abbas aspgẽs illud aqua͂ b͂ndicta, ⁊ thurificans dicat oĩb⁹ audientib⁹ P͂r n͂r. dicto igit͂ ab abbate Et ne nos, ⁊ respõso a͂ ceteris. Sed libera nos. dicat abbas. A porta inferj. deinde͂ Nihil ꝑficiat ⁊ p͂ dñs vobiscu͂. Orem⁹. De⁹ cui solj ɔpetit, Qua͂ du͂ inceperit ꝑcedãt ad caput ꝑcessionis ministri cu͂ cruce ⁊ absconsa ⁊ thuribulo ⁊ aq͂ͣ b͂nedicta, dicta itaq͂ȝ coll', ⁊ r͂nso Amen, imponat Cãtor R͂m Libera me dñe de morte, ⁊ sic efferãt corp⁹ in ecclesiam sequẽtes cruce͂ eo ordine q͂o stãt in choro ita vt laicj monachi p͂cedãt clericos, Post q͂s incedat abbas cu͂ stola ⁊ baculo, vl' qcuq͂ȝ offm fecerit, Postea nouitij, deinde defũct⁹, a͂ q͂tuor vl' a͂ plurib⁹ qb⁹ prior iusserit sublat⁹. R͂s ⁊ ɔuersi subseq͂t͂. Du͂ vero defũct⁹ effert͂ ad ecclesiu͂ si cãtat͂ hora canonica videat cãtor q͂d canit͂ Si dicit͂ Euãgeliu͂ vel Te deu͂ laudam⁹ vel aliq͂ȝ celebre R͂m subsistat parũp in claustro donec finitu͂ sit, ⁊ tuc intrẽt cãtantes. Si vero aliud chor⁹ cãtauerit nõ differãt intrare, ⁊ chor⁹ int͂misso q͂d cãtabat, cãtet cu͂ eis donec finita coll' resumãt q͂d fuerat int͂missu͂. Qui venientes ad ecclesia͂ deponãt corp⁹ in choro, nisi ita sit fetitu͂ vt in ecclia poni nõ possit. Abbas aut͂ ꝑuideat vbi ponat͂. Finito cãtu ⁊ fr͂ib⁹ ordinatis ad caput defũctj cu͂ cruce thuribulo ⁊ aq͂ͣ b͂nedicta

eo ordine q^o in ecclesiam venerunt, et lumine sup candelabrum po-
sito, ad capt defuncti, abbas stans post eos faciat commendationem.
Interim fres habeant vultus ad alterutrum. Facta commendatione deponant
ibi aquam benedictam et crucem. Quo facto, qui ab hora exierunt eant in
capitulum et reincipiant horam et compleant. Vigilias, Laudes, et Vesperas non
incipiant a capite, sed ubi dimiserant, et quod omissum erat impletes
usque ad id quod canitur in choro redeant in conventum sine satisfactione,
tamen quicunque exierint. Porro si tabula pulsatur quando dicitur
officium pro defunctis relictis paucis in choro quibus cantor innuerit, conven-
tus exeat ad defunctum nisi forte principium officii fuerit, quod intermitti non
licet, et de quo faciendum est sicut diximus de horis canonicis. Si capitulum
intermiserint revertantur ibi complentes quod remanserat, et ibi plenus defun-
ctus absolvatur. Quod si abbas tunc defuerit, in primo capitulo quo affu-
erint, absolvat eum. ¶ Si refectionem intermiserant, revertantur ad refe-
ctionem etiam in xl^a. ita ut signum in ecclesia, nec campana in refecto-
rio pulsetur, nec versus repetatur, nec lector benedictionem petat, sed in-
cipiat ubi finierat. Qui vero nondum inceperant comedere, rema-
nentes ad corpus postea comedant ¶ Porro abbas omnimodis provideat
ut corpus numquam solum remaneat. Statim autem finita commendatione
residentes in choro eo ordine quo intraverunt, et quo ad omnia intervalla
equaliter se debent habere ibi incipiant psalterium, ubi in infirmito-
rio dimiserant, si tamen inceptum fuerit. Quod si inceptum non fuerit,
incipiant a capite septies dicentes, Requiem eternam, totum versum dum signum
pulsatur ad horam. Quod si psalterium finierit antequam corpus sepeliatur,
dicant plenarium officium scilicet Verba mea etc. ebdomadario lectiones
legente, si dies fuerit parce mihi etc ¶ Si vero nox fuerit, legat
eas cui cantor innuerit, Hodiordine dicenda sunt officia pro defunctis,
Post sextam usque ad completorium completo primo psalterio, dicet place-
bo domino, et Verba mea cum tribus primis lectionibus. Post secundum psal-
terium. Placebo et Dominus regit me. Post tertium psalterium, Placebo
et exspectans. ¶ Post completorium usque ad vi^a sequentis diei, completo
primo psalterio verba mea, & Exultabunt, post secundum psalterium
In loco pascue et Exultabunt, Post tertium psalterium Complaceat,
et Exultabunt, Post 4^m psalterium Incipiat a capite, Verba mea,
Hec officia omnia cantando dicantur voce mediocri, et R^m Libera me

Domine

·Dne de morte, nō dicat nisi in tcio offo, cū pmo tm̄ vsu ⁊
cū vna coll. singulariter dicēda, s3. Inclina dne ⁊ psalteria cū
Requiem etnā singulariter, dicendo, terminet ⁊ qdqt pro eo di
cat quādiu insepultū fuerit, singulariter dicat. In csuetudina-
rio uero officio qd agit post vs sine post noctnos dicat prima
coll pro eo. ⁊ deinde csuete nō fuerit solēne officiū defūctoꝝ
in quo solēni offo, p pmā collm hc tm debet sequi tā ad vs
⁊ ad laud quā ad missā. ¶ Si veró missa fuerit in cuētu pro
eo dicat eis coll pma, idē Inclina, deinde Ops sepitne ds qui
viuoꝝ. Qd si sollēpne fuerit tecnariū, cponat Ds venie lar-
gitor.

Item de defūctis pqua sunt in Ecclesia.

Omni die quo ieiunamus tā estate quā hyeme, si ab initio
none vsq3 ad pncipiū laudū obierit aliqs, dicta missa p
primā sepeliat. ¶ Si ab initio laudū obierit aliquis vsq3 ad finē
pme, post tciā sepeliat. Si inde vsq3 ad tciā mortuus fuerit, p
6tam tumulet. ¶ Si ab initio tcie vsq3 ad sextā ita vt āte sextā
missā habere possit ante nonā sepeliat. Si ante sextā missam
habere nō possit p sextā eā habeat, ⁊ inter nonā ⁊ vs sepeliat.
Tempore xlᵉ. p nonā dici poterit missa pro defūcto, ⁊ post pmā
refectionē sepeliat. Si int vi ⁊ ix dicat missa āte nonā, ⁊
nona si necesse ē differat, ⁊ p scdam refectionē sepeliat. Tepore
ante quo nō ieiunamus, si a pndio vsq3 ad laud sequētis diei
obierit, post pmā dicta missa sepeliat. ¶ Si a tcia vsq3 ad sextā
dicta missa p ixᵃ sepeliat. Si a laud vsq3 ad finē pme, dicta
missa p tciā tumulet. Si inde vsq3 ad tciā, āte 6tam sepeliat.
¶ Si vo a signo sexte hore vsq3 ad refectionis horā, missa celerius
dicat, ⁊ post missā reficiat frēs, p ixᵃ vo sepeliat mortuus. ¶
Si duo mortui diuersis horis sepeliēdi sūt, ⁊ missā simul habe-
re potuerit, hora q scdus sepeliendus est simul sepeliat si cueni-
enter fieri pt.

De vigilijs circa defunctum

Cum agende sūt vigilie circa defūctū, si spaciū suppetit
cātor designet in tabula, qui vigilaturi sint, Quibus in duas
partes diuisis, vna pars vigilet dimidium spatium qd est a cple-
torio vsq3 ad noctnos, alijs interim dormiētibus, ⁊ scdm qd oportu-
nū viderit, agat sibi matutinos. Circa spaciū pmi fine cat cuj

a priore iniunctum est, et inspecta hora, in horalogio secundum quod sacrista indicauerit, si tempus est eat ad lecta singulorum qui vigilare debent, et excitet eos. Quibus chorum ingressis, primi recedant, et ipsi matutinos agant sibi, et sic vigilent usque ad post nocturnos. Et veniente conuentu, designato cantori psalmo, ubi dimiserant, ad lecta redeant dormitum. ¶ Si vero ad conscribendum vigilaturos cantori spatium defuerit, manu designet in choro qui primi vigilare debent, sacerdos scribat, et scriptos alicui de primis ostendat, qui eos excitet, et ab utrisque sic agatur ut dictum est. ¶ Si propter vigilias conuentus ad defunctum surrexerit, vigilet usque ad vigilias hora vero prandii qui ad corpus remanserunt, veniente conuentu, ad gratias deuenient in trantibus psalmos ubi dimiserant, et exeuntes post retrochorum eant in refectorium cum seruitoribus reficiendi. ¶ Si autem in estate post prandium vigilandum est, qui ante nonam vigilauerit, post nonam dormiat. Nullus dirigatur in via ex quo frater mortuus est, usque post reconditum corpus, nisi grauior necessitas urgeat, quod et ipsum sine licentia abbatis non fiat. Cui officiis deputati sunt assistat defuncto quantum ratio dictauerit. In conuentu si fieri potest missa pro eo solenniter dicatur cum Responsorio. Si ambulem et Tractu Absolue.

Quo ordine misse vel collecte pro presenti defuncto dicantur.

Omnibus diebus quibus due misse in conuentu canende sunt, si defunctus presens fuerit, prima dicatur pro eo solenniter cum duabus collectis, scilicet Inclina domine et Deus sempiterne deus qui viuorum. Secunda vero de die cum collectis que ad primam missam dici debuerunt. ¶ In quadragesima tamen et ieiuniis iiii temporum et dominicis diebus in quibus de aliqua vigilia mane dicenda est missa, et dominicis diebus a septuagesima usque ad pascha, et viii die pasche, et in aduentu domini cum solempnitas xii lectionum in qua laborare solemus in dominica euenerit, et dominica qua dicitur Dum medium silentium, et tribus dominicis ante xlma et dominica ante ascensionem domini, cum solenniter feriandum superuenit, et dominica qua aliqua incipit hystoria, et 6ta die a natiuitate domini et illis tribus diebus in quibus laboramus in ebdomada Pasche et Penthecostes. etiam dominicalibus officiis que differri non possunt, in ieiuniis etiam precipuis et precipuis defunctorum officiis, et oct' sanctorum et festiuitatibus eorum qui in kalendari designatum habent officium, preter Alexandri, Euentii et Theodoli cum in dominica ante Ascensionem euenerit, in oct' diei sancti Laurentii, cum

in ea

in ea dies dñica fuerit, in oib9 inquã hys dieb9 missa de die & coll. pro p̄seti defuncto dicat & nihilominus pro p̄senti defuncto missa in cõuetu cãtet. Trib9 tamẽ dieb9 ante pascha nec p̄uatim nec in ɔuetu missa pro p̄nti defuncto celebrat. In cena dni & sabbato si p̄sens defunct9 fuerit, coll. ad missã pro eo dicat. ¶ In die vo Natiuitatis dni pasche & Pentecostes oes misse in ɔuentu de festo fient, & coll. dicet p̄ p̄nti defuncto. Priuatim autẽ q̄ ex deuotione voluerit cãtare, licebit pro eo. Qui de festo cãtauerit, coll. dicat pro eo tã ãte sepulturã q̄z postea. ¶ Si dies ieiunij fuerit p̄cipuj vel xij lectionũ in q° laboram9, seu illj duo dies q̄ sequũt solẽnitatẽ inocentũ, missa de die & coll. p̄ p̄nti defuncto dicat. Ceteris oib9 dieb9 missa de die sine cũ vna tm̃ dicẽda sint sive p̄ma cũ due, pro missa p̄ntis defuncti, in ɔuentu dicenda intimitti pt. Quia vero cauendũ est oĩmodis ne sine xp̄a missa q̄squã frm sepeliat, si ɔuenienter fieri pt, p̄ntis defunct9 missã habeat in ɔuetu etiã si eadẽ die vna vel due misse cãtate sint aut cãtande. ¶ Qd si necessitas tẽporis aut solẽnitatis p̄cipue nõ p̄miserit, saltẽ p̄uata missa dicat pro eo, si hora nõ impedierit, & scdm distinctiones horarum quas diximus sepeliat. ¶ Sciendũ tamẽ qd pro hac necessitate oib9 dieb9 ieiuniorum extra q̄dragesimã, usq3 ad vo tẽpore q° nõ ieiunam9, usq3 ad p̄ndiũ dicere poterit, missa p̄ defuncto. ¶ Si defuerit in ɔuentu q̄ hanc more solito cãtare valeat, frater de via veniens si adest hoc impleat, Si ille defuerit, aliq̄s de infirmitorio. Si & iste non adest, fr q̄muis illusionẽ pass9 hoc impleat, Si vero & iste defuerit, liceat abbati vel vni de sacerdotib9 monasterij scdã missã cantare, Presente nihilominus defuncto, vel ante sepulturã vel post eadẽ die, exceptis suprdictis trib9 dieb9, null9 nisi pro eo missã cantare p̄sumat, et scdm dispositionẽ Abbatis qui fratres comunicare debet aut officiales audere ɔuenit missã in aliq̄ p̄cipua festiuitate.

Quo ordine efferat᷑ ad tumulum.

Cū efferend⁹ fuerit ad tumulū induat᷑ abbas alba
stola manipulo cū baculo, ⁊ pulsato signo sicut ad mis-
sā q̄ psalmos cātāt, finito psalmo stant se ad altare.
Abbas vō ⁊ q̄ crucē, lumen, incensū cū thuribulo, ⁊ aquā
bn̄dictā ferat, ordinēt᷑ ad caput defuncti hoc modo.
Prius aqua, postea lumen, deinde crux, vltim⁹ abbas,
thuriferari⁹ vero iuxta abbatē, vt q̄ciens abbas corp⁹
thurificauerit, ad finē scilicet vniuscuiusqȝ coll̄ paratū
ei tribuat thuribulū. Cātor vō vel cui ipse iniūxerit
teneat ei collectaneū. Interim frēs stant᷑ ad alterutrū.
¶ Expleto itaqȝ offō, eat thuriferari⁹ in ordinē suū, scilicet
inter lumē ⁊ aquā, ⁊ tūc imposita aña a cantore, exeāt cātā-
do ps̄. In exitu israel, Confitemini. Quemadmodū, Memento.
Dn̄e probasti, Dn̄e clamaui. Voce mea. ⁊ post ps̄. dicat᷑ Requiē
etnā, ⁊ aña Choꝛ͛ angloꝝ, ⁊ statim Clementissime can-
tādo dū dicit᷑: Dn̄e miserere sup̲ peccatoꝛe. oēs petāt veniā.
¶ Incedāt autē eo ordine q̄ stāt in choro sacerdotib⁹ p̄-
euntib⁹, ita vt abbas eat p̄m⁹ scilicet post crucē, nouitii
vō post monachos. Sed ⁊ quatuor frēs vel plures a p̄iore
p̄uisi induti scā pulāria subt⁹ cucullas sustollant corp⁹.
Aliquis autē remaneat q̄ ecclesiā ⁊ claustrū custo-
diat. ¶ Cū ad tumulum p̲uenerit, abbas ⁊ ministri
ordinēt᷑ ad caput fosse, Qui vero corp⁹ portāt, ponentes
illud a parte meridiana, exuāt cucullas ⁊ sint parati
ad corp⁹ sepeliendū, Quo tumulato reinduti cucullas
reuertāt᷑ ad choꝝ in ordine suo, frēs vero stentes faci-
es ad alterutrū, ⁊ alternatim seorsū ab abbate psalmos
cantātes ita ordinēt᷑ ut p̄iores sint a parte defuncti. In-
terim abbas officiū p̲agens solis ministris sibi respon-
dentib⁹, si tumul⁹ necdum parat⁹ est, cū ad temeritatis
q̄dē venerit, dicat de sequētib⁹ coll⁹. hac reseruata. Quo
p̄parato, āteq̄uā inchoet ipsā coll̄, asp̲gat corp⁹ p̄tea
fossā, deinde thurificato corpore, tradens thuribulum

illi qui in fossa est ut eam thurificet, Moxque depona-
tur corpus, et iterum aspergatur ab abbate, et ab illo, qui est, in
fossa thurificetur. Quo operto, abbas super eum terram proiciat
semel, Quo facto retrahat se contra sepulchrum incipiens
Temeritatis quidem, ordinatis ante eum, cruce, lumine, thuri-
bulo, aqua benedicta, et sic consumet cetera que restant, Quibus
consumatis, incipientes septem psalmos penitentiales, rever-
tantur ad ecclesiam verso ordine, scilicet laicis monachis precedentibus et
si fuerint novitii eant primi, Et ingressi medium stant eo ordi-
ne quo venerunt, donec sacerdotes a priori parte videlicet a
superiori prosternantur. Interim abbas exutus veste sacerdo-
tali prosternat se in presbiterio ante altare et priores post eum.
¶ Quod si alius fecerit obsequium, exutus veste sacerdotali pro-
sternat se in primo ordine inter priores. post psalmos dicto Requiem
eternam, et quod in collectaneo habetur discedant, Fratres qui ex-
tra chorum sunt pro infirmitate, et minuti, ad exitum morientis,
et ad sepulturam, et ad pii psalmos post sepulturam in ordine
suo si possunt consistant, Sin autem impossibilitatem suam abbati
suggerat. Ab hiis vero que in ecclesia pro eo aguntur, permitta-
tur abesse, ¶ Qui in infirmitorio sunt, si poterint simili-
ter ordine suo exeant ad thumulum. Reversi vero in ecclesiam
extra chorum se prosternant sicut et novitii. ¶ Conversi in suo
choro vel retro choro. Dehinc fiant plura brevia que dentur
portario distribuenda peregrinis, Quicquid vero fit pro eo an-
tequam terre tradatur, erit extra debitum quod ei debetur. Hoc est
autem debitum ut collecta dicatur pro eo in conventu ad officium de-
functorum in vesperis et laudibus usque ad tricesimum diem,
scilicet, Deus cui proprium est, et hec eadem in missa cotidiana di-
ebus totidem repetatur. Quibus finitis, tricesima die commemo-
ratione cantore absoluat in capitulo, et tunc iungatur in collecta
Omnipotens sempiterne Deus cui numquam. Et ab unoquoque sacerdo-
te tres misse privatim, et ab unoquoque clerico psalterium unum

& qui ipsum ignorat, Centies quinquagesies miserere mei deus. Qui etiam ipsum ignorat toties pater noster. ¶ Si quis nostri ordinis ad ad quamlibet abbatiam nostri ordinis supervenerit & ibidem obierit, pro eo agat ac si domus illius professus fuisset, nihilominus tamen pro eo in domo propria agat. ¶ Qualiter agendum sit in generali animaduersario.

Tempore Cisterciensis capituli generalis sequenti die post Exaltatione sancte crucis, post sermonem habitum in capitulo cum devotione stantibus omnibus ab eo qui capitulum tenet absolvantur defuncti nostri ita dicente ¶ Anime fratrum & familiarium nostrorum hoc anno defunctorum requiescant in pace, & respondentes omnes Amen, dicat deprofundis & post flectentes genua dicat pater noster. etiam dominicis diebus. & qui presidet dicat, Et ne nos. A porta inferi. Dominus vobiscum. Oremus Deus venie largitor, & in fine post dominus vobiscum, Requiescant in pace Amen. Huic absolutioni interesse debent portarius & infirmi. ¶ Eodem modo fiat absolutio xiiij Kl' octobris in unaquaque abbatia nostri ordinis commemorante cantore. Et eadem die ad vesperas incipiat solenne trecenarium, nisi forte in crastino dies principii ieiunii vel dominica evenerit. Quod cum contigerit, absolutio quidem non differatur sed in die sancti Mauritii, nisi forte & ipsum dies dominica sequi debuerit, ad vesperas incipiet solenne trecenarium, Et sequens dies que tunc prima erit trecenarii soleniter agetur. ¶. Post absolutionem defunctorum prosequatur qui capitulum tenet & dicat quid pro eis a pluribus fieri debeat, & hoc est debitum. Tres prebende omni die in unaquaque abbatia nostri ordinis. Ab unoquoque etiam sacerdote xx misse infra annum. A ceteris x psalteria. Qui psalterium nesciunt, mille quingentis vicibus Miserere mei deus, vel totiens Pater noster. In quibus omnibus si plusquam persoluta fuerit de parentibus nostris, seu de familiaribus, vel etiam de fratribus ordinis nostri aliquis obierit, recipi poterit, nisi forte ea aliquis per negligentiam nondum persolverit. ¶ Si quis tamen quamvis adhuc debito capituli teneatur, vel etiam aliis temporibus, quamdiu debet aliqua missa pro defunctis de presenti propter solempnitate cantare voluerit, non ei reputabit per negligentiam. Ex quo hec absolutio facta est,

unusquisque

vnusquisque qd fratribus suis debet, non expectato Abbatum reditu de capitulo, deuote vt cuique deus dederit soluere satagat. Et cum abbates de cisterciensi capitulo venerint, prima die qua in capitulo suo quisque fuerit, ad amonitionem cantoris iterum absoluat cum flexione genuum etiam dominicis et festis diebus. ¶ Omnibus quoque feenarijs diebus coll feenarij pro eis in conuentu, exceptis xij lectionum diebus, tam ad missas quam ad officia dicatur. Super hec omnia missa vna cotidie excepto Natali domini, parasceue sabbato pasche et ipso die pasche et pentecostes tam pro eis quam pro alijs omnibus de ordine nostro qui de hoc seculo migrauerunt vel cottidie migrant dicatur. ¶ De parentibus nostris

Patres matres fratres et sorores atque consanguinei defuncti fratrum ordinis nostri, in cisterciensi capitulo in conuentu abbatum extremo die nominatim absolui debent. ¶ Similiter fiet in omnibus abbatijs ordinis nostri xiiij Kl octobris post solemnem absolutionem fratrum nostrorum, et prima die qua quisque abbas rediens a cisterciensi capitulo suum ingreditur capitulum. In quibus tamen absolutionibus, requiescant in pace tantum dicetur. Participes quoque fient omnium eorum que in generali capitulo statuuntur facienda pro fratribus. Pro eis quoque semel in anno communiter xiiij Kl decembris per omnes abbatias nostras precipuum officium fiet solempniter. Quando vero monachus misericordiam petierit pro patre, matre fratre, et sorore quia pro alijs non licet parentibus querere vel petere, absoluatur defunctus, et vnusquisque sacerdos in missa priuata pro eo collectam dicet, reliqui fratres septem penitentiales psalmos, vel totidem miserere aut pater noster totidem dicant.

Quomodo communicentur hospites. Infirmi.

Quando hospitalis viderit hospites debere communicare, dicat priori. Qui prouideat quibus sa-

inuitat alium · qui responsoria et uersus loco ebdomadarii comple
at. Similiter faciat · qui inferior illo est. Si ebdomadarius
misse fuit · et ad eum aliquo casu offitium inuitatorii uene
rit. Semper autem ille qui inferior est ebdomadario inuitatorii ·
psalmos et cantica intonet. ebdomadario incipiente ant.
In estate ad nocturnos priuatis diebus post lectionem re
sponsorium cantet. Domine labia m. Deus misereatur. Quicumque
uult. Cum inuocarem. et omnes ymnos priuatis diebus. et in fes
tis ad sextam et ix. incipiat. Notandum tamen quia cum ultimus
clericorum ebdomadarius inuitatorii fuit. qui superior iuxta illum
est. hec omnia complere debet. De seruitore ecclesie.

Seruitor ecclesie in nocturnis · ad lectiones · et responso
ria · et in laudibus ad kyrieleyson · nisi clarus dies fuit
ad collectam candelam accendere debet. Similiter ad inter
ualla in claustro · et in capitulo · et lampadem ad completorium
quando necesse est accendere. Ad ipsum etiam pertinet lampades
in ecclesia quotiens expedierit reficere. lumen si deerit.
carbones in patella · et aquam ad manus abluendas ante mis
sas · et sal · et aquam ad benedictionem · dominica die ante terciam.
prunas in thuribulo ante ewangelium · et post si credo in
unum dicitur. in ecclesia referre. Salinum quoque in refectori
um unde susceperat post missam referre · Et pro his omnibus si
intra claustrum non inuenerit · foras exire potest. De
ebdomadario lectore.

Mense lector dominico die · post maiorem
missam · prouoluens se ante gradum presbiterii · incipiens
a dextra parte · dicat ter · Domine labia mea · totum uersum · et ac
cepta benedictione inclinet. Qui significet cantori · quid et ubi
legere debeat. Mixtum audito signo · sicut supius diximus
sumat. librum antequam prior ingrediatur refectorium sup

analogium ponens. prouiso conuenienti principio. adueniente priore. aptum habeat. Dum uersus dicitur. ibidem sedeat. Quo finito surgat. et uersus ad priorem. supplex de eodem loco petat benedictionem. Qua percepta. si omeliam lecturus est. incipiat in illo tempore. et intermisso. et reliqua subsequatur omelia lectionis eiusdem. Dum legit autem accommodet priori ut si quando eum emendauerit intelligere possit. Si intelligit quid emendet humiliter dicat. Si non intelligit. uersum reincipiat. et hoc totiens faciat. quotiens priorem per hoc esgrunnire cognouerit. Finita lectione. ferens librum non firmatum. sine mora descendat. et posito libro inclinet. Quo resumpto in tali loco discedat. ubi a conuentu non uideatur. Finitis gratiis in ecclesia. pulset nolam. nisi aliquis abbas. aut prior loci illius. aut subprior absente priore. cum seruitoribus comesturus sit. In sequenti ebdomada ad collationem legat. Si autem extra chorum. uel in infirmitorio fuerit. uel in uia directus. ut ad mensam legere non possit cantor alium iniungat. qui quamdiu ille absens est legat. et mixtum sumat.

De fratribus ad mandatum hospitum.

Percussa tabula ad mandatum post completorium fratres qui die dominico ad hoc pronuntiati sunt in capitulo. induentes scapularia. sequantur ordine suo hospitalem. et uenientes ad hospites. deponant capitia. Qui prior est prima die abluat pedes. iunior tergat. sed non osculentur. Secunda die fiet conuersio. et sic percurrant ceteros dies alternatim. Quo facto abluant manus. et tergant. Deinde ordinati. ita ut priores sint in medio. flexis poplitibus et manibus in terra demissis. ante hospites dicant. Suscepimus deus. et sic surgentes inclinent. et discedant. reiectis capitiis in capitibus.

Dominico die post matutinos. De ebdomadario coquine.
egressi de coquina, prosternant se ante gradum presbiterii. incipientes a dextra parte. deinde incurvi. ter dicant. Benedictus es domine. Et accepta benedictione. erigentes se iterum inclinent. et sic revertantur in chorum. Quos subsequantur ingredientes eo ordine se prosternentes. et incurvi tercium versum dicant. Qui benedictione accepta. et sicut anteriores. inclinantes exeant. Si commemoratio dicenda fuerit. Et ubi albis visum fuerit in illo intervallo. induti diurnalibus. et scapularibus suis. si spatium habuerint. hauriant aquam ad manus abluendas. ubi necesse fuerit. Et ingredientes coquinam. agant. si quid tunc agendum est. Cum due misse canende sunt. si ambo clerici vel laici fuerint. qui ipso die serviturus est. audiat primam. alter vero secundam. et communicent si voluerit. Si clericus et laicus. laicus primam. clericus secundam. Quod si quis horum missam. aut epistolam. aut evangelium habet dicere. ipsam ad quam suum pertinet officium audiat. et alter alteram. In precipuis ieiuniis. ambo missam audiant. Quod si in precipuis ieiuniis. ferianda dies evenerit. ad maiorem missam eat in coquinam. qui eadem die serviturus est. Prima die illorum prior mixtum sumens servat. secunda iunior. et sic ceteris diebus vicissim servant. Tempore lectionis ambo simul in coquina operentur. Nam ille cuius dies est. scilicet qui primum serviturus est. alteri signum ut legat fecit. In xl. ante terciam non vadunt in coquinam excepta dominica. Ad ipsos pertinet in refectorio ad bibendum ad utramque refectionem. et ad utrosque biberes. et in lavatorio ad abluendas manus aquam preparare. Et cum acre gelu imminet. aquam calidam cum scutellis in claustro iuxta lavatorium ubi necesse fuerit ministrare. aquam ad rasuram fratrum preparare. Qui ad refectionem servit novitius. priusquam monachis pulmenta

deferat. sonitu eos aduocans. fratribus qui extra refectorium comederunt pro negligentia necessaria. Et que superaverunt. postquam comederint iterum colligat. Si quid autem defuerit a cellerario per signum requirat. Alter vero post refectionem indutus scapulare in coquinam veniens. scutellas novitiorum. si in claustro cum reliquis eorum invenerit. cum scutellis servitorum mundet et custodiat. Quod tamen in festivitate non faciat usque post nonam. Quatuor autem ebdomadarii fiunt. duo una die. et duo alia vicissim serviant. Hi vero qui in coquina non laborant: cum ceteris eant ad laborem. ubi abbati visum fuerit. Sabbato vero tersoria manuum ac pedum prius aqua calida. post frigida. lavatorium quoque et receptaculum aque quod est in coquina. debent abluere necessaria scopare. et quod ibi opus est ponere. coquinam scopare. et quisquilias in locum designatum deferre. aquam ad mandatum. cum opus fuerit calefacere. ligna incisa ad ignem in crastinum accendendum preparare. statim post vesperas si dies ieiunii fuerit. vero post refectionem servitorum. si quadragesima. aut post cenam servitorum. si dies prandii fuerit. vasa et cetera que in coquina receperunt. cellerario reddant. et cellerarius intrantibus. Et si aliqua de his que reddenda sunt defuerint in capitulo satisfaciant. et que defuerint notificent. Quibus redditis preparent. que ad mandatum necessaria sunt. Mox autem ut signum pulsaverit. induti scapularibus. deponant cucullas in capitulo. et sic veniant in claustrum. Incipiente quoque abbate antiphonam. Postquam surrexit. cantore absente abbate. prior intrantium abluat pedes abbatis. et iunior tergat. Hoc modo percurrentes ceteros in sinistra parte. Iunior exeuntium pedes lavet. et prior tergat. similiter percurrentes ceteros in dextra parte. Et ne hic ordo perturbetur. si duo abbates fuerint. iunior abbas in dextra parte sedeat. Qui cum

percurrerit in alteram partem transeuntes. alios adiuuet. Qui quotiens ante eum qui collationem tenet. transierit. reuerenter inclinent. Qui pedes lauat. et cui lauantur. post ablutionem. inuicem se inclinent. Similiter qui tergit. et cui terguntur. Porro nemo se discalciet. donec abbas se discalciet. Discalciati uero obseruent quantum possunt. ne pedes nudi appareant. sed sub cuculla recondantur. Ideo sedentibus manice defluant. sed apte eas ante se ponant. Ante lectionem omnes sint recalciati. Expleto itaque mandato. et ablutis manibus et uasis reponant uasa. et tersoria. ubi poni solent. et sic in capitulo cucullas resumentes. et scapularia in claustro super sedes deponentes. tali ordine ueniant ante abbatem. ut qui ultra abbatem ultimus sessurus est. sit primus in ordine. et sic succedant ceteri eo ordine quo sessuri sunt. ita ut qui ultimus sessurus est. in ea parte qua ueniunt. incedat ultimus. et tunc insimul ante abbatem inclinantes. ueniant ad sedes suas non inclinantes. sed postquam resederint caput humiliet. Quod si alter illorum aliqua necessitate coactus. offitium suum complere non poterit. quamdiu necessitas durat. alter pro eo seruiat. et mixtum sumat. Ipse tamen si de extra chorum fuerit. domini cum benedictione accipiat. Quod si infirmitorium introierit. ille accipiat qui pro eo compleuit.

De cocis abbatis.

Coci abbatis coquinam per septimanas uicissim faciant. Si quando uero solus implere nequiuerit. socium suum uocare poterit. Sed ad refectionem ambo non seruiant. silentium suum more solito teneant. in coquinam nullum intromittant. cuius clauem custodiant. Hec non. et laicus hospitalis. alteram habeat. qui ipsos in omnibus diebus adiuuare. et utensilia ipsius coquine. sicut et monachi custodire. Coquinam monachorum et refectorium pro offitio licet eis intrare. Missas sicut

supius de cocis ordinauimus impleat. Qui septimana
rius est. mane post primā. scapulari. & diurnalib; in
dutus. tm̄ leguminis accipiat. ut abbati et supueniē
tibus hospitibus suffice possit. Ante horā refectionis
mensā abbatis pparet. Si hospites defuerīt. duos quos
abbas secū comedere uoluīt monachos. p signū aduocet.
eoꝝ cyfos & iusticias deferat. Sꝫ si forte p aliqua causa re
dux contigit. non eis imputabitur qui uersū pdiderīt.
Qui monachi. mox ut uersū post refectionē opleūt.
inclinantes. & licentiā non exspectantes discedāt. nisi
abbas retinuīt. Quod si refectio abbis. ultra frm̄ refec
tionem producta fuerit. cognito qđ quēt ad ecclīā ierit.
accepta licentia ab abbate. reuertatur in claustrū. Por
ro soci⁹ eius mox ut a quentu ordinate dimittere potuīt
ad hostiū refectorii ueniens. socio suo se psentet. & nutu
eius remaneat. aut ad seruiendū abbi. si necesse fuit ex
iens postquā refecerit. mappulas & uasa recolligat scyfos
et iustitias monachoꝝ si affuīnt in refectoriū referat.
& cetera q̄ sotius eius faceret omnia opleat. Ante collatio
nē ū potū abbi ebdari in refectorio pparet. aut si ius
serit abbas in hospitio. Sꝫ abbs eadē hora. qua generales
coci clauē. & utensilia coquine. intrāti sotio reddat. Et
tacendū qđ ad lectionē mense. tam absente quā pre
sente abbate scribantur.

De abbate.

Abbas debet primū & ppriū locū. choro tenere. ora
tiones terminare. primā ant ad nocturnos
īponere. benedictiones legentib; dare. xii. respon
soriū cantare. Te deū laudam⁹ incipe. ewangeliū
legere p totā septimanā natiuitatis dn̄i. pasce.

& penitentes. & in xii. lectionibus. ad laudes. & ad magnificat antiphonas
imponere. ad processiones in purificatione sancte marie. Ho
die beata uirgo. & in palmis. Ingrediente. & in ascensione
O rex glorie. incipere pater noster. ad matutinos. & ad uesperas.
cunctis audientibus dicere. facere de missis sicut alii eb
domadarii. & etiam in uigilia natalis domini. & ipso die in epiphania domini
ca in palmis. tribus diebus ante pascha. & in ipsa die. in ascen
sione. in uigilia pentecostes. & ipso die. in omnibus sollempnitatibus
sancte marie. sancti Benedicti. In natiuitate sancti Johannis baptiste.
& apostolorum petri & pauli. In dedicatione ecclesie. in festiuita
te omnium sanctorum. & in omnibus officiis defunctorum precipu
is. & pro presenti defuncto. missas sollempnes solet canta
re. etiam si nocturno sopno illusus fuerit. In purificatione sancte
marie candelas. In capite ieiunii cineres. In palmis ra
mos. in sabbato pasce ignem. coronas nouitiorum. & ipsos noui
tios benedicere. capitulum & collationem tenere. prioris subprio
ris. & cantoris officia. & penitentias leuius & grauiores cul
pe debet in capitulo fratribus iniungere. & ab eis absoluere
similiter & quem uoluerit promouere. & degradare. Cetera po
test foris & iniungere. & absoluere. confessiones recipere.
aquam benedictam post completorium de ecclesia exeuntibus dare.
In dormitorio iacere. in hospitio comedere. Si ieiunium
propter hospitem fregit. nichilhominus hora solita. scilicet post nonam
comedat. Cum hospites defuerint. duos ad minus monachos
ad mensam debet habere. Silentium ad mensam teneat in quan
tum rationabiliter poterit. Cum post completorium de foris uenerit.
in refectorio comedet. nisi hospites adsint. Similiter
& post terciam cum minutus fuerit. In ipso etiam potest bibere
quotiens uoluerit. Et sciendum quia cum abbas alicui aliquid

negauit · ab alio id petere · uel recipere nõ p̃sumat. Si q̃s
fr̃ a cellerario aliquid petierit. qđ ei dare noluit. si illud
itẽ postea a priore postulauerit. uideat ne illi celauerit
cellerariũ id sibi negasse. Similit̃ qui abbẽm sup̃ aliqua
re ɔuenit. quã ei prior dare noluit. nullaten̉ omittat. q̃n
in ip̃a petitione abbati dicat priorẽ id ẽ denegasse. Qui
aliter p̃sũpsit. dolu reũ se esse nouit. Et notandũ quia
cũ monachi osculantur abbẽm. corã eo genua flectant.
⁊ post osculũ profunde inclinẽt. Huiusmodi pacis osculũ
inter abbatias ordinis nr̃i. uenienti de uia. non porrigi
mus nisi prius orauit. Qui cũ in infirmitorio fuit. non
cantet missas. nec priuatã. nec in ɔuentu. nisi forte p̃
deuotione. cũ presens defũctus fuerit. ⁊ hoc qui potuerit.
⁊ uoluerit. Qui ũ assidue in ĩfirmitorio fuerit. p̃ capitu
lũ cisterciense. cantare poterit. tã priuatã. quã in ɔuẽ
tu. Et sciendũ qđ abbas in leui culpa ɔstitut̃. totũ offi
ciũ suũ implere potẽ. tñ ne impediatur satisfactio ei.

PRior in ecclia. in p̃mo loco · De priore ·
sinistri chori debet stare. in capitulo ũ. ⁊ ad collatio
nem. iuxta abbẽm in dextra p̃te sedere. ebđam Inuitato
rii facere. nõ tñ in capitulo legere. duodecimã lectionẽ
legere. tabulã ad laborẽ pulsare. ⁊ frẽs illuc si abbas nõ
ierit ducẽ. nec quãdo non ierit. nisi subpriori. si subpriore
ad laborẽ ierit ɔmittẽ. ad ɔuocandos in capitulo frẽs.
cũ necessitas exegit. tabulã percutere. ⁊ signũ ad lauan
dũ pulsare. nolam refectorii in ɔuentu. ⁊ ad seruito
res cũ affuit pulsare. Si ũ ɔtigit. ut deforis ueniens.
nolã pulsare. uel uersũ dici inuenit. ingrediatur. sup
priore nola sufficienter pulsata. in locũ suũ reuertente.

Quod si supprior iam resederit: ingrediatur ut ceteri monachi. et retrahente se paululum suppriore. ad nolam sedeat. et suum deinceps officium exequatur. Quod et ad capitulum et ad collationem faciat. Septimanam de coquina faciat. si maior utilitas non impedit: et suo die seruiat. Si in infirmitorio fuit. restrictius se agat. nec loquatur cum pluribus simul. quam cum duobus. et hoc in loco determinato. nisi forte absente abbate. necesse fuit aliquando pro aliquo consilio pluribus loqui. aut pro tenendo capitulo infirmis. Tam et ad tenendum commune capitulum. quietius potest. si magna necessitas emerserit: abbate absente. Confessiones etiam in capitulo. si abbati iussum fuit recipiat. De cetero presente et absente abbate. intus et foris. de omnibus. et in omnibus. pro uoluntate abbatis se agat: excepto quod locum eius in ecclesia non occupabit: nec missas sollempnes pro eo cantabit: nec candelas. nec cineres. ramos. ignem. coronam. nouitium benedicere. nec ad cingulum benedictionem dabit. infirmum non unget. mortuum non sepeliet. nullum promouebit uel degradabit. nec ordinare faciet. nullum in graui culpa mittet: aut inde absoluet. monachum de monasterio non eiciet. nec nouitium recipiet: nisi iusserit abbas. nec confessionem de criminalibus. nisi in extremis positi recipiet. Non ei committetur cura operum. uel gregum. aut grangiarum. sufficit ei officium suum. Qui si sacerdos non fuerit. sed tamen diaconus. liceat ei benedictionem dare lectori in capitulo. in refectorio. ad collationem. quod in ecclesia facere non debet. liceat etiam ei in ecclesia pater noster dicere. te deum laudamus incipere. lectionem de euangelio legere.

Vide De priore.

Ad suppriorem pertinet fratres in choro excitare. presente etiam priore. et cetera que ad cantorem

& sacristã ptinet emendare. in claustro tpe lectionis. & i
capitulo ad interualla. ut fres se ordinate habeant sol
licite puidere. confessiones si ei iussu fuerit tempore lec
tionis recipere. monachorum s. in capitulo. nouitiorum u. &
laicorum frm. & infirmorum de infirmitorio. ubi ei ostitutũ
fuit. Quãdo prior ad refectionẽ seruierit. ad nonã sedẽ.
ad grãs posterior u'e. in choro supior stare. & absente abbe.
& ad mandatũ sedẽ. sz post mandatũ inclinante ante eũ
priore cũ sotiis suis. paulisper cedat. Egresso priore de mo
nasterio. supprior nec loquatur. nec quicq. fatiat de of
fitio eius. n ad mandatũ ipsius. donec aliquid eorum que
nominatim ptinet ad offitiũ prioris occurrat. u e tenere
capitulũ si abbas defuit. pulsare tabulã ad laborẽ. pulsa
re signũ ante refectionẽ. uel nonã ad biberes. In absentia
u eius. nichil det. uel disponat. n in quo prior conuenienter
espectari nõ potest. uel casu aliquid accidit. qd differ
ri non debeat. nec possit. qd si forte prior in ifirmi
torio fuit. pro arbitrio abbatis. uel osilio prioris. si ab
bas defuerit. intus & foris se agat. In ecclia locũ suũ
mutare. xu lc̃onem legere. ad eius nõ ptinet offitiũ.
Similit nec in capitulo. nec ad collationẽ locũ muta
bit. si abbas presens fuit. Si quando prior reuersus de
uia cũ seruitoribz comedit. intim intus & foris loqui
potit. Si infirmitorio fuit. nichil plus ceteris psumat.
Si prior in infirmitorio fuit. t extra monasteriũ. sup
prior ad uigilias in capitulo. uicẽ prioris agat. & cum
seruitoribz comedens. uel cũ ministris. in hyeme mix
tũ sumens. ad nonã sedeat. De magistro nouitiorum

Magister nouitiorum debet nouitios ordinẽ suũ docẽ

in ecclesia excitare. et ubicumque se negligenter habuerint. uerbo
uel signo. quantum potuit emendare. In labore tamen nisi tunc
prior conuentus fuerit. non loquatur cum eis. nec in cella
eorum cantet aut legat. Necessaria eis quantum potuerit
debet procurare. in capitulum ad audiendos sermones ad
ducere. de apertis negligentiis. cum ante eum ueniam petie
rit. penitentiam dare. diem primum ingressionis in cel
la scriptum habere. et quando eis legenda sit regula. abbati
pronuntiare. quam quisquis legerit tempore lectionis et
laboris seorsum ab aliis legat. Et cum lecta fuerit. abbati
in capitulo debet dicere. et ad iussum eius adducere. pro
ipsis nouitiis. qui legere nesciunt. professiones in ecclesia
legere. et ad crucem imponendam. incaustum paratum ha
bere. sicut et peregrinis monachis. et ad pedes monachorum
si necesse fuerit eum ducere. aquam benedictam. et cucullam
parare. et ad eum ibi exuendum et induendum adiuuare. post
hoc scyphum ei et iustitiam in refectorium deferre. et lec
tum ei quem prior iusserit ostendere. et ibi ipsa die de
necessariis significare cum eo. deinde per duos menses
in auditorio iuxta capitulum. sicut et cum peregrinis
monachis cum eo loqui. **De sacrista et solatio eius.**

Sacrista debet horologium temperare. et ipsum in hy
eme ante laudes priuatis diebus. nisi dies fuerit. fa
cere sonare. et ante uigilias ad se excitandum cottidie.
Qui postquam surrexit. lumine dormitorii. et ecclesie.
clarescere faciat. et in claustro. si necesse fuerit po
nat. ostia ecclesie reseret. Ad ipsum enim pertinet omnia ip
sius ecclesie hostia. quotiens necesse fuerit. firmare. clau
dere. et aperire. capitulum. mixtum. biberes. collationem. et omis

sonare. nec nisi ad sonitum prioris dimittere. preter mixtum et biberes. et excepto ad uigilias. et ad primam omni tempore et ad terciam in hyeme. quando ieiunamus. et laboramus. Capitulum tantum et collationem non intermittet sonare. nisi post datam benedictionem. Que si citius. uel tardius quam debet sonuerint. uel ad collationem lumine fuerit. in sequenti capitulo satisfaciat. Quod si in uigiliis xii lectionum tam tardauerit. ut citius cantare. et lectiones adbreuiare necesse sit. ante gradum presbiterii satisfaciat stans inceruicus a kyriel. usque post deo gratias. Ipse et debet xii lectiones si ultra quam in breuiario terminata est prolongata fuerit. signo. uel horologio terminare. quando uigilie. uel hore citius canende fuerint. cantori significare. candelas. cereos facere. et in diuersis locis. ecclesie sufficienter ponere. ad mensas et collationem. cum negligentia euenerit portare. cellerario et infirmario. et quibus opus fuerit distribuere. nec non et candelas de sepo habere. et distribuere. stolam et baculum albi quotiens necesse fuerit preparare. candelas. cineres. ramos. ignem ad benedicendum super gradum presbiterii conuenienter. aptare. candelas ramos. post benedictionem cum solatio suo. et cum quibus iussum fuerit omnibus distribuere. ramos post processionem tollere. candelas post offerendam de manu abbatis suscipere. ad inungendum infirmum oleum sacratum ad tergendum stuppas. uel pannum lineum portare. et post tersionem inpiscinam comburere. ad benedictionem corone abbati adesse. et capillos in aliquo secreto loco ecclesie comburere. textum. missale. uasa. uestimenta. linteamina. et cetera utensilia in ecclesia. et ad altare necessaria seruare. parare. et quotiens expedit

mutare. corporalia. offertoria. tersoria quibus digiti sacer
dotis post communionem terguntur. et pallam altaris super
quam extenditur corporale. in uase ad hoc deputata. sepa
ratim lauans. et singulas lauaturas in piscinam proiciens
pallam quidem cum ceteris linteis lauandam cellerario reddat.
cetera si in olla ad hoc deputata. aqua cineritia calefacta
ipsemet abluat. Quibus lotis et diligenter exsiccatis. indutus
alba cum petia que uulgo lici uocatur. corporalia poli
at. Que complicans latitudinem. in tres partes diuidat. et si
nistram partem medie supponens. dextram superponat. cetera pli
cata recondat. Similiter hostias alba indutus faciat in
loco mundo linteis cooperto. et extra terminos. si necesse fuerit
in silentio tamen. Cui duo fratres scapularibus induti.
ita subministrent. ne aliud quam ipsas hostias tractare
cogatur. Quorum unus ignem sollicite faciat. alter uero
instrumentum ferreum ad coquendas hostias teneat. et cum
eas faciunt non loquantur. Que cum parate fuerint. sa
crista conuenientes ab inconuenientibus studiose secernens
in repositorio mundissimo conseruet. Que si forte aliquantum
humectate fuerint. in claustro conuenienter exsiccentur.
Semel in ebdomada calices si sacerdos. uel diaconus fuerit. di
gitis suis intus et foris cum solatio suo. prius tamen manibus
ablutis honeste lauare studeat. et lauaturas in pisci
nam proiciat. Postea digitos suos super piscinam abluens.
ipsos et calices ad tersorium quod inter duo lintea desuper
pendet tergat. et hoc tempore lectionis. Quod si sacer
dos. uel diaconus non fuerit. priorem moneat. ut hec
alii facere iubeat. Similiter semel in ebdomada. ampul
las et iustitias ministerii sui debet abluere. Pauimentum

presbiteru. quotiens expe dit scopare. ecclie negligentias ex tinguere. De cantore et solatio eius.

Cantor debet stare in dextro choro. et succentor in sinistro. et unusquisque in suo choro fr̃es ad uigilandū et cantā dū excitare. negligentias de antiphōis. psalmis. responso riis. paruis ymnis. atque uersiculis imponendis unusquisque in choro suo. et in altero. si alter non emēdauit corrigere. ut fr̃es ordinate stent. uel sedeāt p̄uideat. missas. kyri el. et festis dieb; ymnos excepto ad nonā. et sextā incipe. Porro cantor pro qualibet negligentia. succentor ů p in tollerabili in altero choro possūt transire. et ꝫ de suo in altero negligentias si necesse fuit emēdare. Cetera ů ad can torē pertinentia. cantore presente. et exoccupato succētor facere non presumat. Qui si defuerit. uel occupatus fuerit. cuncta pro illo compleat. Cantoris enī est libros in ecclesia ferre. et referre. infirmis et quib; necesse fuit p̄parare. operi dei in oratorio ante om̄s prouidere. ad nutū sacriste citius cantare. et lectiones adbreuiare. quod utrūq; tn̄ cū oportunū fuit sine signo sacriste. facere poterit. allā. et antiphā p̄ psalmos. et ad commemora tiones. et repetitiones inuitatorii. et respōsorior. et respō soria mortuor. et repetitiones eor. et post psalmos ant in cipere. libros in ecclesia. prout oportuerit distribuere. legenti xii lc. qd̄ diei conueniat legendū p̄parare. ant ad benedc̄s. et ad magnificat imponere. et abbati quā inceptur est cantando pronūtiare. et tūc canticū in cipere. ad missas introitū. responsoria. allā. tractus. off. Scs. t. agn̄ dei. et communionē incipe. ad glā in excelsis deo. et ad Credo in unū deū. post sacerdotem.

et in terra pax. et patrem omnipotentem incipe. omnis qui
in ecclesia. exceptis illis qui lectiones super analogium ad
nocturnos legunt. per omnia emendare. Extra uero nusquam
presumat. nisi in capitulo. Iuuam et breue pronuntiantes.
lectiones ad missas in ieiuniis. Gloria laus et popule meus.
et agyos. et quando bini et bini cantant letanias. illos qui
dicturi sunt. uel in tabula scribere. uel premonere. Cum
una tamen ad missam legenda est lectio. signo premonere. ad
cetera uero offitia. id est ad missam pro defunctis fatiendum. et
ad missam in conuentu ad ewangelium. ad epistolam. ad inui
tatorium. ad seruitium ecclesie. ad lectionem mense. ad fati
endam coquinam. ad fatiendum mandatum hospitum. fratres
in tabula designabit. Qui si per iiii. dies fecerint offitia
sua. pro ebdomada reputabitur. Si minus iterum fatiant
ebdomadam. In cena quoque domini. ad mandatum monachorum
ad lectiones legendas in ecclesia. et responsoria cantanda.
ad missas in natale domini. et in uigilia pasce. et pentecosten.
et ad illa que ad ipsas missas dicuntur. in tabula scri
bere debet. Quod si quid horum. postquam in capitulo bre
ue pronuntiatum fuerit. mutare opus fuerit. et illi quem delet
et illi quem scribit debet pronuntiare. horum negligentias ex
cepto de coquina. uel presbitero. uel per alium debet extinguere.
Offitia uero illorum qui in uia directi. uel in infirmitorio
fuerint. ex toto preuidere. preter coquinam. Qui antequam in
uia dirigantur. uel infirmitorium ingrediantur. siquid
habet offitii. priori debet suggerere. et ille cantori. Lec
tiones in claustro terminare legentibus monstrare. uel per
se aut per alium auscultare. professiones de manu albis
accipere et seruare. De kartis et libris fatiendis. et

custodiendis. prouideat abbas cui hanc curã iniungat. pro
libris dandis uel accipiendis. usq; ad ostia scriptor[…]ũ
ire. s; non introire. Similiter pro comunib; libris. scil
antiphariis. ymnariis. gradalibus. lectionario. collectaneo.
kalendario. & illis qui in refectorio. & ad collationem legunt.
potest usq; ad hostium nouitiorum & infirmorum. & scriptorum
ire. & illic signo querere. s; nõ ultra procedere n[isi] ab abbate
ei iussũ fuerit. post collationem armariũ debet firmare.
et tempore laboris. dormitionis. & refectionis. & dũ uel
p[re]s cantantur. obseratũ tenere. Ad aquã benedictam.
ad mandatũ in capite ieiunii. & ad omnes processio
nes. omnes uersus & antiphas incipere. excepto q[uo]d si abbas
affuerit. postquã surrexit ipse incipiat. & […] hodie
beata uirgo. & R Ingrediente. & ant. O rex glorie. que
tria ipse cantor ei pronuntiet. In prima dñica xl. dũ
missa matutinalis canitur. libros incapitulo ponere.
et ad nutũ abbatis fratribus postea distribuere. In
uigilia pasce annos dñi. epactas. concurrentes. indic
tiones in kartula scripta. & v. grana incensi. cereo af
figere. Ad communicandũ. uel inungendũ infirmũ. quis
aquã. quis ignẽ. quis crucẽ ferre debeat prouidere. Si
abbas defuerit. infirmũ inungat. mortuũ sepeliat.
aut cui iniunxerit. Ad officiũ defunctorum kyriel. quo
tiens ibi dicitur debet incipere. Cũ abbas ebdomadam de mis
sis fecerit. in refectorio uersus & benedictiones pro eo dicere
Ad benedictiones & infirmorum inunctionem. collectaneũ
ei preparare. & ante eũ aptũ tenere. quotiens ibi dicitur
kyriel incipere tricesimũ diem defunctorum a sequenti die
post sepulturã eorum computare. & in capitulo dicere. bre

uia pro eis mittenda scribere. et in capitulo post breuia legere.
Et sciendum quia si ante finem completorii defunctus obierit.
in breuibus pro eo mittendis. presens designanda est dies.
Si uero a fine completorii transierit in breuibus sequens dies
designabitur. · De infirmario.
Seruitor infirmorum. solet matutinalem missam audire.
et ad eam communicare. Et quando infirmus uadit in infir
mitorio. debet afferre ciphum. iustitiam instrumenta eius lecti
in infirmitorium. Exinde loqui cum eis de necessariis eorum pot. in
loco determinato. sicut supradictum. Ad matutinos candelam ac
cendere. et libros necessarios ferre. et in ecclesia debet referre.
Dominicis diebus circa terciam in infirmitorio. debet illuc aquam
benedictam afferre. Qui expeditius ibi horas cantare. et lecti
ones legere possit. debet prouidere. et illi iniungere libros qui
in infirmitorio fuerint ante completorium armarium reportare.
Orationes que in capitulo. pro uiuis. uel mortuis generaliter
cunctis iniuncte fuerint. uel siquid statutum. uel mutatum in
communi fuerit. uel in ipsos clamatum fuerit. hec prima hora ad
quam post capitulum cantandam conueniunt. percantata eis recitare
illis tamen silentium tenentibus. Cetera uero que ibi dicta. uel ac
ta fuerint. omnino reticere. Legere ibi non debet. nec laborare.
nisi apparatu. uel graui infirmitate eorum detentus fuerit. Ne
cessaria a cellerario signo requirat. uel etiam uerbo. ubi et quando
diu alibi iussum fuerit. Si plures fuerint comedentes. et ante se
omnia parata habentes. ministrare sibi mutuo poterunt per
gat ad horam. uel ad refectionem. Quod si unus tantum. si ipse
infirmus uoluerit. cum eo remaneat. non solum quando reficitur
sed etiam ad collationem. et completorium. si prope noctem pacta fuerint.
et ad uigilias. nisi prior ipso inueniente. alium miserit. Post

gloria primam psalmi ad horas. nisi pro omnino infirmis silentium
teneat. Coquinam et refectorium pro seruitio eorum ingredi potest.
Sabbato pedes illorum qui uoluerint lauet. et indumenta
excutiat. Cum in chorum redierint. que detulerat in refecto
rium et in dormitorium referat. Cum uero morti penitus propin
quauerit. ad terram super sagum ponat. et mox tabulam crebris
ictibus ante hostium in claustro feriat. Aquam ad lauandum
corpus calefaciat. feretrum preparet. de fossa reportet. et custo
diat. Ad ipsum etiam pertinet. si alii minuti fuerint. minutorum sangui
nem condere. uasa ab ipso sanguine mundare. ignem in calefac
torio per hyemem post uigilias. uel post matutinos. uel primam facere.
Et sciendum quod infirmarius ex quo ire ceperit ad refectionem.
non reuertetur. quamuis ante uersum non possit occurrere.
sed uersum perdet. nisi forte supplementum hospitum reduci
cogatur. Qui uero seruiunt abbatibus uel episcopis nostri ordinis.
extra conuentum post completorium in conuentu cantatum pos
sunt bibere aquam in refectorio. uel ante refectorium.
Cellerarius potest loqui cum. De cellerario.
omnibus preter monachos et nouitios nostri ordinis.
Ad ipsum etiam pertinet preparare pulmenta cocis utriusque co
quine. et mittere sal in pulmentis generalibus. et hoc per
scutellas diuidere. nisi uero aliquando abbati iussum fuerit quod
non possit ferre. Nulli nisi minutis commune cibum
uel potum mutare. uel ei aliquid addere debet sine iussu
prioris. Cui tamen prior in hoc ipso sicut et in ceteris. pro
uoluntate abbatis. ut supradictum est se agat. Excipiuntur
etiam hospites ordinis nostri. quibus prima die tantum potest fa
cere pitantiam cellerarius. Et quando fecerit. ipsemet
debet portare. Panem et uinum et siceram. hora competenti.

in refectorio ad distribuendum preparare. Illis qui ad pran
dium usque ad tertiam partem panis comedunt ad cenam de gros
siori pane ut habetur superadde. Comedentes fratres tam ad
prandium quam ad cenam semel ad minus minuere. De dor
mitorio quotiens uoluerit et cum seruitoribus comedens. de refec
torio potest exire. De reliquiis ciborum si quid necesse habuerit
accipere potest. cetera uero portario relinquat. Cum fratres post
sextam dormiunt. seruitores scutellas de refectorio auferant
Sabbato uasa et utensilia coquine ab exeuntibus de coquina
numerando recipiat. et ingredientibus reddat. Nec quisquam
horum absque nutu cocorum de coquina transferat. Si aliquis
eorum qui officium coquine compleuerunt. ad benedictionem post ma
tutinos defuerit. pro eo benedictionem debet suscipere. Diebus quibus
fratres lectioni uacant in coquina duos conuersos qui eos
adiuuent. tam in scutellis lauandis. quam in ceteris ne
cessariis. et in nocte natalis domini in calefactorium ad faciendum
ignem. duos similiter mittat. In parasceue post uesperas
et post completorium. claustrum et capitulum. conuersos mundare
faciat. In capitulum nouitios conuersos ad petitionem. post
annum ad professionem faciendam adducat. et hoc ipsum teneri
capitulum prius denuntiet. Ad missam matutinalem commu
nicet. In cena domini conuersos ad calefaciendam aquam. uasa
linthea ad mandatum pauperum necessaria preparet. et ad
mandatum monachorum conuersos in claustro deducat. In
parasceue post officium aquam calidam in claustro ponat.
Hec omnia faciat ille qui assidue seruit ad primam
refectionem. Nam ubi cellerarius maioribus utilitatibus
occupatus fuerit. quantum abbas utile iudicauerit po
terit subcellerarius presente etiam cellerario seruire. et te

laicis fratribus. & familie loqui. ipsi & cellerario tantum in
auditorio iuxta coquinam. & in cellario. hospitibus si cellerarius
in monasterio fuerit. non loquatur. Infirmario tantum ille lo
quatur qui seruit. nisi & quamdiu abbati uisum fuerit. Quod
si cellerarius defuerit. offitium illius per omnia procuret. Caueat autem
omnino. ne quicquam contra uoluntatem cellerarii faciat. sed de om
nibus cum consulat. & ad consilium eius cuncta distribuat. Et notan
dum quia cum cellerario. uel eius solatio non loquantur. intra
abbatiam conuersi amplius quam duo simul. nisi forte ab ipso ali
qua necessitate cogente uocati. De Refectorario.

Refectorarius potest ad missam matutinalem communicare.
Ad cuius offitium pertinet. cum fratres bis comedunt ante sex
tam. & quando semel comedunt. ante nonam. uel ante ues
peras nouitiis panem & uinum. uel siceram in loco designato prepa
rare. In refectorio. mappulas. coclearia. panem. & uinum.
uel siceram per mensas disponere. ad quod faciendum cocum
potest. Reliquias panis. & potus nouitiorum. cum in claustro
reperit reseruet. Quando fratres semel comedunt. ante bi
beres mappulas. & post biberes potum recolligat. Si tempus
fuerit cene. post cenam seruitorum hec faciat. Claustrum
non exeat. nisi cellerarius fuerit. De hospitali monacho.

Monachus hospitalis potest loqui cum hospitali con
uerso. & omnibus hospitibus. & qui manducant. uel dor
miunt in hospitio. extra portam non. neque cum hospitali
conuerso. neque cum hospitalibus loquatur. Ad ipsum scilicet pertinet
quid uel quando hospites comedant. quomodo. uel ubi iace
ant prouidere. Ad refectorium seruire. sed dum conuentus co
medit. non potest nisi iussus. Mandatum autem aut per
se preparare. aut per alium debet. Et cum paratum fuerit. tabula

in claustro tribus ictibus tracti percutere. et si nox fuerit. mona-
chos abbatem custodem et redeundo cum lumine preeat. et ad faciendum
domnum mandatum. si necesse fuerit adiuvare. hospitum infirmo-
rum tam pauperum. quam aliorum sollicitudinem debet gerere. Si
postquam monachi in lectis pausaverint. mandatum oportu-
erit fieri. cum cellerario faciat ut potuerit. In cena domini
ut pauperes ad mandatum in claustro bene preparentur.
provideat.

De portario et solatio eius.

Portarius ad laudes eat ad portam. Quod si contigerit ut
per negligentias prima dicatur. antequam lux diei
clarescat. post primam exeat. Cum hospes pulsaverit. Respon-
so deo gratias. ianuam aperiat. Et postquam benedicite dix-
erit. humiliter quis sit. vel quid velit ab eo requirat.
Et cum recipiendum intellexerit. genua flectens intra ia-
nuam recipiat. Deinde [faciat] ianuam cum iuxta cellam sedere dicat
ei. Exspectate me paululum hic. donec vos abbati nuntiem
et postea revertar ad vos. Pergens igitur ad abbatem. si eum
non invenerit. potest per omnes officinas eum querere monas-
terii. excepto quod infirmitorium non intrabit. sed ad hos-
tium sonitu. vel signo querat. Qui hospite nuntiato tam
abbati. quam ei qui recepturus est ad hospitem citius redeat. et
qualiter se agat cum ei fratres obviam venerint doceat. Cui
ulterius non loquatur. nisi discedenti. Cum autem hospes dis-
cedens. ianuam egredi voluerit. humiliet se ad eum. eo modo
quo ad ingressum diximus. Quod si de vicinis et notis aliquis
ad portam venerit. postquam quid velit agnoverit. extra
portam eum demorari faciat. donec ab abbate quid de eo
agatur agnoscat. Si autem talis fuerit. quem nec nuntiare
nec ibi remanere deceat. intrare et quo voluerit

ire permittat. Cum monachis. et conuersis nostri ordinis quos
cognouerit non loquatur. Quod si dum hora in ecclesia cele
bratur. hospes ad portam pulsauerit. more solito deo gratias
et benedicite dicat. et postquam receperit. si necesse fuerit.
dicat non esse consuetudinis dum hora celebratur loqui.
rogans eum ut exspectet. donec ei post horam respondeat.
hospites possunt usque ad sedem signum nuntiari. Pueri
paruuli non solent duci ad orationem. sed nec qui cum
mulieribus uenerint recipi. Si foris cum mulieribus uictus
datur eis. Vicinis uero mulieribus. nichil datur ibi nisi
tempore famis. si abbas hoc preceperit. Portarius uero debet ha
bere panes in cella sua. ad distribuendum transeuntibus.
Qui cum operitur ad portam. scapulari indutus. et mox ut ad
horam signum audierit. induat se cuculla. manens
ibi cum reuerentia. dum hora celebratur. agens se prout
potuerit. sicut fratres in ecclesia. Qua die due misse habentur.
eat subportarius ad portam ante primam. et portarius
audiat primam missam. et communicet si uoluerit. et talis
dies fuerit. et tunc sit in capitulo. Interim uero subportarius
sit ad portam. Diebus tamen quibus sermones habentur in
capitulo. uicissim eant ad sermones. In parasceue cum
ceteris portarius adoret crucem in ecclesia. Cum seruitori
bus solet comedere. et solatium eius interim portam seruare.
et elemosinam transeuntibus dare. Qui solet etiam uasa sua ad
colligendas reliquias ciborum in coquinam deferre. et pul
menta deficientium. et cetera que cellerarius dederit in ipsis
recipere. que postquam a refectione surrexerit. de
bet ad portam pauperibus distribuere. Quam distribu

tione non debet pro subsequens opus dei dimittere. sed pau
cis utens verbis et moderatis. citius quam incepat perficere. et
postquam perfecit opus dei quod distulerat: prout potuit
persolvere. In estate post primam. vel nonam si voluit.
in dormitorio dormiat: et solatium eius intus portam
custodiat: usque post completorium ad portam maneat: et tunc
in claustrum veniens. si ostium ecclesie obseratum invenerit.
deforis orationem faciat. quam fratres finito completorio fecerint
in choro. Deinde aspergens se aqua benedicta. intret dormito
rium. Qui si quando minutus vel infirmus. vel ad offitium
coquine. sive alio aliquo negotio detentus fuerit. hec omnia
que supradiximus solatium pro eo compleat: Qui autem subpor
tarius. cum missam audierit. vel in Refectorio comederit.
prior provideat. qui pro eo portam custodiat: Subportarius
presente portario. cum hospite non loquatur:

De usu Refectoris.

Quando fratres bis comedunt. dicitur ad
prandium post benedicite. Oculi omnium totus versus.
Gloria patri. Kyrieleison. pater noster. et precatio a sacerdote.
Et ne nos. et responso ab omnibus. sed libera nos a malo. sub
sequatur sine dominus vobiscum. oremus. et benedictio. scilicet Benedic
domine dona tua. que de tua largitate sumpturi. per dominum nostrum. Postea
lectori det prior benedictionem. scilicet Mense celestis p. f. n. r. c. g.
Post prandium dicatur. Confiteantur. totus versus. Gloria p.
et tunc sacerdos dicat. agimus tibi gratias o. d. p. u. b. t. qui vivis
Deinde cantato psalmo. Miserere mei deus. dicatur Gloria patri.
Kyrieleison. pater noster. et dicto a sacerdote. Et ne nos. respon
so quoque sed libera nos a malo. subsequantur hii v versus.
sacerdote primam partem versus dicente. et conventu ul

timā respondente. l' Dispsit. Bñdicā. In dño. Magni
ficate. Sit nomē d. & tūc sacdos absq; Dñs uobiscū
& orem' dicat. Retribuere d. d. o. n. b. f. p. n. t. v. e.
& benedicam' dño. ɔuentu respondente amen. & Dō grās.
Ante cenā ū dicitur. edent paupes. tot' uersus & bene
dicto sup lectore. Ad cenā ppetuā pducat nos. r. e. g.
Post cenā. Memoriā. totus ūsus. & postea benedēs dš.
in d. s. & scs in omib; opib; suis qui uiuit. & cetera sicut su
pius diximus. Quando ū semel reficim'. dr ante Refecti
onē. edent paupes. & p' memoriā. sicut ad prandiū. I
hec bñdcio in capitulo lectori dat. Diuinū auxiliū
maneat sep nobiscū. I hec ad collationē. Noctem qui
etam tribuat n. o. & m. d. I hec ad biberes. Largitor
oīm bonoꝝ bñdicat potū seruoꝝ suoꝝ. Amen. Qualit
cū conuersis sit agendū hic incipit.

Cum ɔstet sup animas fratrū laicoꝝ eque ut mo
nachoꝝ curam nos suscepisse ab epis. miror quosdā
abbates nros. monachis quidē debitā inpēde diligentiā.
conuersis ū aut nullā. aut minimā. Alii illos pro in
genita coꝝ simplicitate ɔ̄teptui habentes. ipsū ɔ coꝝ
porale uictū. uel uestitū restrictius ipis quā monachis
aministrandū putant. & ad opa nichominꝰ eos impi
ose satis angariant. Alii p ɔtrariū coꝝ murmurationi
cedentes. ultra quā expediat animabus coꝝ indulgēt
corporib;. quo taliter opa magis ditiāt. si eos remissi
in cibo. & in uestimēto dissolutius tractent. Sic itaq;
uel hoc. t illo m. & culpas dissimulāt. & opa exigūt. dū
q; illa que ad modicū ualēt studiose inpōnūt. & ad
illā que ad omnia ualet. minime instruunt. apte

monstrat quid de societate conversorum que sua sunt querant. non que ihu xpi. Demque si empti sunt et ipsi precio magno: cur discernuntur in cura regiminis: quos pares constat esse in gratia redemptionis. nisi quod qui simpliciores et sine litteris esse noscuntur: ipsos magis nostra cura et opera indigere ratio consulta respondet. Proinde sicut monachorum usus necessarie quidem conscripsimus. ut ubique in moribus nostris unitas conservetur. ita et conversis qualiter et in temporalibus et in spiritualibus providendum sit ut subiecta brevi scriptura dignum duximus intimandum. ne vel in eorum conversatione diversitas inveniatur. Incipit

Tam ad vigilias. quam ad horas diei faciant orationes suas. sicut monachi. Post orationem autem et signaculum. si duo aut plures fuerint. dicat prior illorum. Deus in adiutorium meum intende. et respondentibus omnibus. domine ad adiuvandum me festina. Ad vigilias subsequatur prior eorum. Domine labia mea aperies. ceteris eundem versum respondentibus: quousque tercio fiat. Deinde dicant pater noster. sub silentio erecti. Quo dicto dicat prior audientibus omnibus. Gloria patri et filio. Quod dum dixerit tam ipse quam ceteri incurventur. eoque dicto erigantur omnes dicentes. Sicut erat. totum. Amen. et hoc usque vigies faciant. Post vicesimum autem sicut erat: subsequantur omnes. priore incipiente kyrieleison semel. et xpeleison semel. et kyrieleison semel. Tunc prior dicat in audientia totum pater noster. tam ad vigilias quam ad omnes horas. adiungens per dominum nostrum ihesum xpistum. et cetera. Ceteri que respondeant amen. Deinde subiungat benedicamus domino. aliis respondentibus deo gratias.

Ad horas diei. post Deus in adiutorium. incurvus omnibus dicat prior. Gloria patri. et c. ceteris que respondentibus sicut erat. et c. fiant cetera sicut supradiximus. excepto quod in laudes. et in vesperas decies dicent pater noster cum gloria. ad ceteras vero horas quinquies. hic ordo psallendi omni tempore teneatur. nisi quod in festivitatibus xii lectionum duplicabunt ad nocturnos tantum pater noster cum gloria. ut sint xl. Quando soli vel in ecclesia fuerint. hoc totum singuli dicent sub silentio. Notandum est quia cum intersunt horis monachorum ad eas glorias tantum inclinent ad quas monachi. Quo tempore surgant ad vig.

Ab idibus septembris usque ad cenam domini. pulsetur campana privatis diebus. incipiente ultimo psalmo primi nocturni. et tunc surgant fratres. Dicta autem collecta. post nocturnos exeant ad labores iniunctos. In festivitatibus autem quibus laborant. surgant ad sonitum signi. incipiente secundo nocturno. et finita collecta. post te deum laudamus. exeant ad labores.

A pasca autem usque ad idus septembris. quia meridianas non habent. dormiant usque ad laudes. et pulsato signo surgant ad ecclesiam. factisque orationibus vigiliarum laudum et prime. exeant. Ad ceteras vero horas diei non eant ad ecclesiam. sed ubicumque laboraverint. faciant orationes suas. nisi dies feriatus fuerit. Dominicis vero et festis quibus non laborant. tam hyeme quam estate. surgant ad vigilias. cum monachis. Porro qui de grangiis aut de via eo die venerint. post quartum responsorium exeant dormitum si voluerint. ceteri vero non exeant. sed totum audiant servitium. nisi eos aliquis revocaverit obedientia. Festis autem quibus laborant.

in estate. pulsato signo surgant ad cantica. Ab idibus autem septembris usque ad pascha. conversi de abbatia cotti die ad completorium eant ad ecclesiam. reliquo vero tempore tantum dominicis diebus et festis. quibus non laborant: ad utrumque completorium. Privatis autem diebus et festis. quibus laborant. operibus suis intendant: quamdiu lumine diei operari possunt. Et tunc aliquis frater conversus. cui iniunctum fuerit. ad finienda opera eorum tabulam pulset. qua pulsata. de operibus se disiungant. et completorium cantent.

Et fratres qui in grangiis fuerint. a kalendis novembris. usque ad cathedram sancti petri. vigilent circa quartam partem noctis. et a cathedra usque ad pascha. et ab idibus septembris. usque ad kalendas novembris. sic surgant. ut ante lucem perficiant orationes vigiliarum et laudum. quibus transactis laboret quod necesse fuerit. A pascha autem usque ad supradictas idus. incipiente luce surgant. Quibus sollempnitatibus non laborant.

In his sollempnitatibus non laborant conversi. In die Nativitatis domini. et tribus sequentibus. In circumcisione. In epiphania. In parasceue. In die pasche. et secunda feria. In ascensione. In die pentecostes. et secunda feria. In sollempnitatibus sancte Marie. Philippi et Jacobi. In nativitate sancti Johannis baptiste. Apostolorum petri et pauli. Jacobi apostoli. Sancti Laurentii. Mathei. Bartholomei. Mychaelis. Symonis et Jude. Omnium sanctorum. Martini episcopi. Andree apostoli. Thome apostoli. In dedicatione ecclesie. cuius in monasterio morantur. Et his tamen ipsis. si quid necessarium usui fuerit. faciant quod fuerit imparatum. In quibus autem sollempnitatibus conversi laborant. et monachi feriantur. conversi qui in abbatia sunt.

priorem tantum audire missam poterunt. et sic exire ad opera
sua. Et sciendum quod hyemis tempore intervallo post noc
turnos annonas excutiant. et in festis transpositis omni
tempore laborabunt. **Quo tempore missas teneant.**
Quibuscumque diebus due misse cantantur. precipuisque ieiu
niis. vel quando presens defunctus fuerit monachus vel
novitius. vel frater laicus missarum intersit celebra
tionibus. nisi obedientia aliud precipiat. **De conuersatione.**
In ecclesia sive in erectionibus et inclinationibus et ceteris
observantiis habeant se sicut monachi. Ad aquam vero
benedictam sicut prius fuerit positio uniuscuiusque oratorii
ita accedant. **De communione fratrum.**
Septies tantum communicabunt fratres conversi in anno. nisi
quem abbas crebrius. vel rarius certa de causa acce
dere iudicaverit. videlicet in nativitate domini. In purifica
tione sancte Marie. In cena domini. In pascha. In die pentecostes. In as
sumptione sancte Marie. In nativitate sancte Marie. In sol
lempnitate sanctorum omnium. Qui vero supradictis festis communi
care non poterit. die qua competenter occurrere pote
rit communicabit. **Ubi teneant silentium.**
In quibuscumque officinis tenent monachi silentium.
et ipsi. nec aliquam earum ingrediantur sine licentia.
Insuper in suo dormitorio. et refectorio. omnimo silen
tium teneant. et preter hec in omnibus locis aliis nisi forte
iussu abbatis. vel prioris. de necessariis loquantur.
vel etiam ipsius cellerarii. si tamen hec potestas cellera
rio data fuerit. Sutores ubique silentium teneant in
invicem. et ad omnes. nisi abbas forte eis aliquem locum
extra operatorium determinaverit. ubi inter se tantum

loquantur. de necessariis artis sue. breuiter. nec aliter quam stando. Similiter faciant omnes artifices monasterii. pistores uidelicet. textores. pellifices. et ceteri. Solis tamen fabris intra officinam suam potest locus ille determinari. ubi de necessariis modo predicto loquantur. quia uix sine detrimento operis sui possunt in labore suo tenere silentium. Magistri comentariorum suorum. uel cuiusmodi artificum diebus quibus non laborant. uel horis uespertinis. cum se disiunxerint ab operibus suis. cum subditis suis non loquantur.

De silentio.

Similiter qui in grangiis sunt. silentium teneant in dormitorio. in refectorio. et in calefactorio. intra metas ad hoc deputatas. Alibi possunt loqui cum magistro suo. de necessariis suis. et hoc stando. et duo tantum simul. Et sciendum quia sine caputiis eis loqui licet. Magister grangie habeat solatium. ubi necesse fuerit. qui uidelicet preuideat domui post eum. cui liceat loqui cum familia. et hospitibus de necessariis. absente tamen magistro cum omnibus. ubi loqui liceat. Preter hoc nec intra. nec extra loqui possunt sine licentia. nec inter se. nec cum aliis. Pastores tamen et bubulci. cum iunioribus suis et iuniores cum ipsis loqui possunt in labore suo de necessariis. Salutantem resalutent. et uiatorem si uiam interrogauerit uerbis breuiter doceant. Quod si de alia re eum interrogauerit. respondeat quod nec licet amplius loqui. hec quidem cuilibet inquietanti se et instiganti se ad loquendum respondeat.

De usu ad missam.

Conuocatis aliquo signo fratribus. ad refectionem. dicant omnes simul. benedicite.

Kyrieleison. Christe eleison. Kyrieleison. Pater noster. Deinde erectus prior dicat. Et ne nos inducas in temptationem. alii que respondeant. Sed libera nos a malo. Tunc prior faciat signum manu. et dicat. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen aliis respondentibus. Sicque resideant ad mensas secundum ordinem suum et comedant. Et notandum quod non licet eis sine cappa tam in suis refectoriis. quam alibi comedere si habere possunt. et si quis forte versum ter in abbatia perdiderit. ablata ei portione sua uini. ultimus manducet. Facta itaque refectione. surgens prior incipiat. Miserere mei deus. dicatque totum versum et omnes alii alium. sicque alternatim dicant alios versus subiungentes gloria patri. sicut erat. Kyrieleison. Christe eleison. Kyrieleison. pater noster. deinde dicat prior. Et ne nos inducas in temptationem. alii que respondeant. sed libera nos a malo. subiungente illo benedicamus domino. ceterique respondeant deo gratias. sicque ingressi ecclesiam ibi dicant sub silentio pater noster. facto que signo a priore. signantes se discedant. Servitores vero in refectorio finient versum suum. et istud pater noster non dicent. In grangiis non dicetur istud pater noster sed post cibum incipientes miserere mei deus. intrabunt oratorium.

Quod femina non ingrediatur curtem grangiarum

Femina non ingrediatur curtem grangiarum. nisi precepto abbatis. nec loquatur aliquis solus cum muliere.

Quid debeant discere.

Nullus habeat librum. nec discat aliquid. nisi tantum pater noster. et Credo in deum. et Miserere mei deus. et Ave Maria totum. et cetera que debere dici ab eis statutum est. et hoc non littera sed cordetenus.

De capitulo.

[illegible] et quadrigarii et panno[rum] [illegible]
mensuram. prouidere poterit abbas. Pelles quoque
grosse et simplices. Quod si eis tamen abbati uisum fu
erit. de ipsis grossis pellibus. cum iam ueteres
fuerint. aliquas operiri oportere. non nisi de uete
ri panno. et uili fiat. Si quis autem abbas inordinatum
mantellum contra id quod scriptum est ab aliquo
superueniente conuerso portari deprehenderit re
tineat illum. Licet conuersis quatuor tunicas habere.
si abbati uisum fuerit. Solis uero fabris conceditur
habere camisias. nec tamen nisi nigras. De botis.

Conuersi uero in grangiis botas non habeant.
sed nec in abbatia quidem. nisi forte propter uigilias
in abbatia alicui eas dedit abbas. et ipse sint ueteris
de. Ex quibus uetustis poterit idem abbas si ad manum
fuerint uni ex fratribus aliquantas committere his
quidem grangiis uenerint. cum necesse fuerit commo
dandas. De lectis.

Lectos habeant sicut monachi. preter lenam
loco cuius pellibus utuntur. Item de botis.

De botis et omnibus coopertoriis conuersorum generaliter
ubique teneatur. sicut tenetur apud cistercium. et
in quatuor primis domibus. nisi forte in frigidis
simis regionibus aliquid a capitulo dispensetur.
Abbates qui pro nimia frigiditate loco dispen
satione eguerint. in sequenti capitulo necessita
tem suam similiter proponant. De conuerso mercatore.

Conuersus qui mercator dicitur ad nutum abbatis

[illegible]amoueatur. **De campanis.**

Conuersi ad grangias campanas non habeant nisi paruas nolas in refectorio ad uocandos fr(atr)es ad refectionem. Quas qui habere uoluerint hab(ea)nt. Ab octauis pentecost(es). **De disciplina.**

A usq(ue) ad natale d(omi)ni. & ab octauis theophanie usq(ue) ad p(ascha) [illegible] omni sexta feria. accipiant disciplinam. nisi aliqua fuerit festiuitas. qua non laborant. Quod si de aliqua impediatur negligentia. qua p(ri)us expedierit restauretur. **Explicit liber ordinis.**

[illegible] uincentius [illegible]
[illegible] gerard [illegible] mai [illegible]
[illegible] hugo [illegible] gerbg. henric. fab. johes
[illegible] philipp. [illegible] Sophia [illegible] gilda [illegible] Arnold de [illegible]
[illegible] domina [illegible] frideric. [illegible] richard
[illegible] johes.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

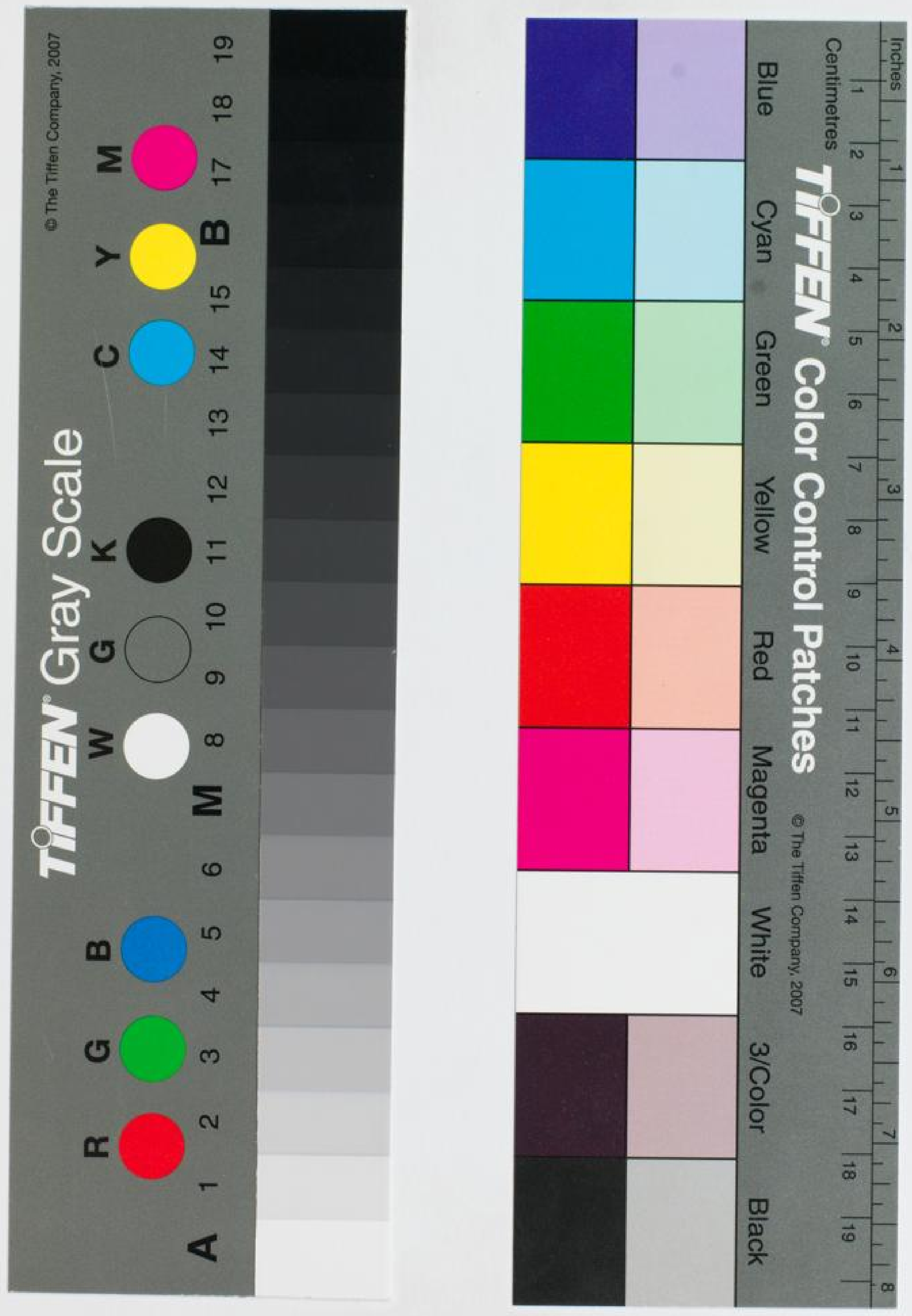
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Color Control Patches
Inches
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© The Tiffen Company, 2007